

CÁC SỐ ĐẶC TRƯNG ĐO MỨC ĐỘ PHÂN TÁN CHO MẪU SỐ LIỆU GHÉP NHÓM

MỤC LỤC

Bài 1. KHOẢNG BIẾN THIÊN - KHOẢNG TƯ PHÂN VỊ CỦA MSLGN

A. Lý thuyết

1. Khoảng biến thiên.....	2
2. Khoảng tứ phân vị.....	2

B. Các dạng bài tập

☞ Dạng 1. Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm.....	4
☞ Dạng 2. Ý nghĩa của khoảng biến thiên trong việc đo mức độ phân tán.....	5
☞ Dạng 3. Ý nghĩa của khoảng biến thiên trong việc đo mức độ phân tán.....	7
☞ Dạng 4. Ý nghĩa của khoảng tứ phân vị trong việc đo mức độ phân tán.....	10

C. Luyện tập

A. Câu hỏi – Trả lời trắc nghiệm.....	12
B. Câu hỏi – Trả lời Đúng/sai.....	17
C. Câu hỏi – Trả lời ngắn.....	20

Bài 2. PHƯƠNG SAI & ĐỘ LỆCH CHUẨN CỦA MSLGN

A. Lý thuyết

B. Các dạng bài tập

☞ Dạng 1. Lập mẫu số liệu ghép nhóm và tính giá trị trung bình.....	26
☞ Dạng 2. Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm.....	28
☞ Dạng 3. Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm & ý nghĩa.....	30
☞ Dạng 4. Sử dụng phương sai, độ lệch chuẩn đo độ rủi ro.....	32

C. Luyện tập

A. Câu hỏi – Trả lời trắc nghiệm.....	34
B. Câu hỏi – Trả lời Đúng/sai.....	39
C. Câu hỏi – Trả lời ngắn.....	43

TOÁN TỪ TÂM

Chương 03

Bài 1. KHOẢNG BIẾN THIÊN - KHOẢNG TỨ PHÂN VỊ CỦA MSLGN

A

Lý thuyết

1. Khoảng biến thiên.

Định nghĩa:

Khoảng biến thiên, kí hiệu R , của mẫu số liệu ghép nhóm là hiệu số giữa đầu mút phải của nhóm cuối cùng và đầu mút trái của nhóm đầu tiên có chứa dữ liệu của mẫu số liệu.

Ý nghĩa

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[u_1; u_2)$	$[u_2; u_3)$	...	$[u_k; u_{k+1})$
Tần số	n_1	n_2	...	n_k

» Nếu n_1 và n_{k+1} cùng khác 0 thì $R = u_{k+1} - u_1$.

- Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm luôn *lớn hơn* hoặc *bằng* khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc.
- Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu.
- Khoảng biến thiên $R = u_{k+1} - u_1$ chưa phản ánh được đầy đủ mức độ phân tán của phần lớn các số liệu.
- Hơn nữa, giá trị của R thường tăng vọt khi xuất hiện giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu. Do đó, để phản ánh mức độ phân tán của số liệu, người ta còn dùng các số đặc trưng khác.

2. Khoảng tứ phân vị

Định nghĩa:

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm cho ở Bảng 1, kí hiệu Δ_Q , là hiệu giữa tứ phân vị thứ ba Q_3 và tứ phân vị thứ nhất Q_1 của mẫu số liệu ghép nhóm đó, tức là:

$$\Delta_Q = Q_3 - Q_1.$$

Ý nghĩa

- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ cho khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của nửa giữa của mẫu số liệu (tập hợp gồm 50% số liệu nằm chính giữa mẫu số liệu).
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm càng nhỏ thì dữ liệu càng tập trung xung quanh trung vị.
- Khoảng tứ phân vị được dùng để xác định giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu. Giá trị x trong mẫu số liệu là giá trị ngoại lệ nếu $x > Q_3 + 1,5\Delta_Q$ hoặc $x < Q_1 - 1,5\Delta_Q$.
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm không bị ảnh hưởng nhiều bởi các giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.

Ý nghĩa

- Tứ phân vị thứ i , kí hiệu là Q_i với $i = 1, 2, 3$ của mẫu số liệu ghép nhóm được xác

định như sau:
$$Q_i = u_m + \frac{\frac{in}{4} - C}{n_m} (u_{m+1} - u_m).$$

Trong đó:

- » $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$ là cỡ mẫu.
- » $[u_m; u_{m+1})$ là nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » n_m là tần số của nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » $C = n_1 + n_2 + \dots + n_{m-1}$

TOÁN TỪ TÂM

B **Các dạng bài tập**

Dạng 1. Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[u_1; u_2)$	$[u_2; u_3)$	...	$[u_k; u_{k+1})$
Tần số	n_1	n_2	...	n_k

» Nếu n_1 và n_{k+1} cùng khác 0 thì $R = u_{k+1} - u_1$.

» Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm luôn $\geq$ khoảng biến thiên của MSL gốc.

Ví dụ 1.1.

Dữ liệu về tốc độ của 100 xe ô tô lưu thông trên một đoạn đường cao tốc vào giờ cao điểm, được trích xuất từ camera của cơ quan cảnh sát giao thông. Hãy tìm khoảng biến thiên của mẫu số liệu (bảng số liệu hình bên dưới).

Tốc độ (km/h)	$[60; 70)$	$[70; 80)$	$[80; 90)$	$[90; 100)$	$[100; 110)$
Số xe	10	20	20	35	15

Lời giải

.....

.....

.....

Ví dụ 1.2.

Thời gian hoàn thành bài kiểm tra của các bạn trong lớp 12A được cho bảng sau:

Thời gian (phút)	$[25; 30)$	$[30; 35)$	$[35; 40)$	$[40; 45)$
Số học sinh	8	16	4	2

(1) Tính khoảng biến thiên R cho mẫu số liệu ghép nhóm trên.

(2) Nếu biết học sinh hoàn thành bài kiểm tra sớm nhất mất 27 phút và muộn nhất mất 43 phút. Hãy so sánh khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm và mẫu số liệu gốc.

Lời giải

.....

.....

.....

.....

➤ Dạng 2. Ý nghĩa của khoảng biến thiên trong việc đo mức độ phân tán

Phương pháp

- » Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm luôn $\geq$ khoảng biến thiên của MSL gốc.
- » Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu.
- » Khoảng biến thiên $R = u_{k+1} - u_1$ chưa phản ánh được đầy đủ mức độ phân tán của phần lớn các số liệu.
- » Hơn nữa, giá trị của R thường tăng vọt khi xuất hiện giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu. Do đó, để phản ánh mức độ phân tán của số liệu, người ta còn dùng các số đặc trưng khác

Ví dụ 2.1.

Để chuẩn bị mở một trung tâm thể dục thể thao, anh Sơn đã tiến hành điều tra tuổi thọ của máy chạy bộ (đơn vị: năm) do hai hãng X, Y sản xuất. Bảng biểu thị hai mẫu số liệu mà anh thu thập được qua Internet.

Tuổi thọ	$[2;4)$	$[4;6)$	$[6;8)$	$[8;10)$	$[10;12)$
Số máy của hãng X	7	20	36	20	17
Số máy của hãng Y	0	20	35	35	10

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu nào lớn hơn? Từ đó có thể nói là máy chạy bộ do hãng nào sản xuất có tuổi thọ phân tán hơn?

➤ Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 2.2.

Người ta tiến hành phỏng vấn hai nhóm khán giả về một bộ phim mới công chiếu. Nhóm A gồm những khán giả thuộc lứa tuổi 20-30, nhóm B thuộc lứa tuổi trên 30. Người được hỏi ý kiến phải đánh giá bộ phim bằng cách cho điểm theo một tiêu chí nêu trong phiếu điều tra và sau đó lấy tổng số điểm (thang điểm 100). Bảng dưới đây trình bày kết quả điều tra hai nhóm khán giả:

Tuổi thọ	$[2;4)$	$[4;6)$	$[6;8)$	$[8;10)$	$[10;12)$
Số người của nhóm A	7	20	36	20	17
Số người của nhóm B	0	20	35	35	10

Ý kiến đánh giá của nhóm khán giả nào phân tán hơn?

Lời giải

.....
.....
.....
.....
.....

Ví dụ 2.3.

Bảng dưới biểu thị kết quả điều tra thời gian sử dụng Internet hằng ngày của một số người.

Thời gian (phút)	[30;60)	[60;90)	[90;120)	[120;150)	[150;180)
Số người	2	4	10	5	3

Tìm khoảng biến thiên của mẫu số liệu đã cho. Kết quả cho biết điều gì?

Lời giải

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TOÁN TỪ TÂM

Dạng 3. Ý nghĩa của khoảng biến thiên trong việc đo mức độ phân tán

Phương pháp

Tứ phân vị thứ k , kí hiệu là Q_k với $k=1,2,3$, của MSL ghép nhóm được xác định như sau:

$$Q_k = u_m + \frac{kn - C}{n_m}(u_{m+1} - u_m)$$

Trong đó:

- » $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$ là cỡ mẫu.
- » $[u_m; u_{m+1})$ là nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » n_m là tần số của nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » $C = n_1 + n_2 + \dots + n_{m-1}$
- » Khoảng tứ phân vị của MSL ghép nhóm cũng được xác định dựa trên tứ phân vị thứ nhất và tứ phân vị thứ ba như đối với MSL không ghép nhóm.
- » Khoảng tứ phân vị của MSL ghép nhóm có kí hiệu Δ_Q , là hiệu giữa tứ phân vị thứ ba Q_3 và tứ phân vị thứ nhất Q_1 của MSL ghép nhóm đó, tức là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1$.
- **Bước 1:** Xác định cỡ mẫu, tính tứ phân vị thứ nhất và tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu.
- **Bước 2:** Tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu.

Ví dụ 3.1.

Một người ghi lại thời gian đàm thoại của một số cuộc gọi cho kết quả như bảng sau:

Thời gian t (phút)	$0 \leq t < 1$	$1 \leq t < 2$	$2 \leq t < 3$	$3 \leq t < 4$	$4 \leq t < 5$
Số cuộc gọi	8	17	25	20	10

Tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 3.2.

Bạn An rất thích chạy bộ. Thời gian chạy bộ mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn An được thống kê lại ở bảng sau:

Thời gian (phút)	[20;25)	[25;30)	[30;35)	[35;40)	[40;45)
Số ngày	6	6	4	1	1

Hãy tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trong bảng trên.

✎ Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 3.2.

Khảo sát năng suất của một số thửa ruộng được minh họa ở biểu đồ sau:

- (1) Có bao nhiêu thửa ruộng được khảo sát?
- (2) Lập bảng tần số ghép nhóm và tần số tương đối ghép nhóm tương ứng của mẫu số liệu trên.
- (3) Hãy xác định khoảng biến thiên và khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên.

Lời giải

A series of horizontal dotted lines for writing the solution.

TOÁN TỪ TÂM

➤ Dạng 4. Ý nghĩa của khoảng tứ phân vị trong việc đo mức độ phân tán

Phương pháp

- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ cho khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của nửa giữa của mẫu số liệu (tập hợp gồm 50% số liệu nằm chính giữa mẫu số liệu).
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm càng nhỏ thì dữ liệu càng tập trung xung quanh trung vị.
- Khoảng tứ phân vị được dùng để xác định giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.
Giá trị x trong mẫu số liệu là giá trị ngoại lệ nếu $x > Q_3 + 1,5\Delta_Q$ hoặc $x < Q_1 - 1,5\Delta_Q$
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm không bị ảnh hưởng nhiều bởi các giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.

Ví dụ 4.1.

Kết quả đo chiều cao của 100 cây dừa trồng sau 10 năm tại một vườn trái cây ở Bến Tre cho ở bảng sau:

Chiều cao (m)	[8,4;8,6)	[8,6;8,8)	[8,8;9,0)	[9,0;9,2)	[9,2;9,4)
Số cây	5	12	25	44	14

- (1) Hãy tìm khoảng biến thiên, khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.
- (2) Trong 100 cây dừa trên có 1 cây cao 8,4 m. Hỏi chiều cao của cây dừa này có phải là giá trị ngoại lệ không?

➤ Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

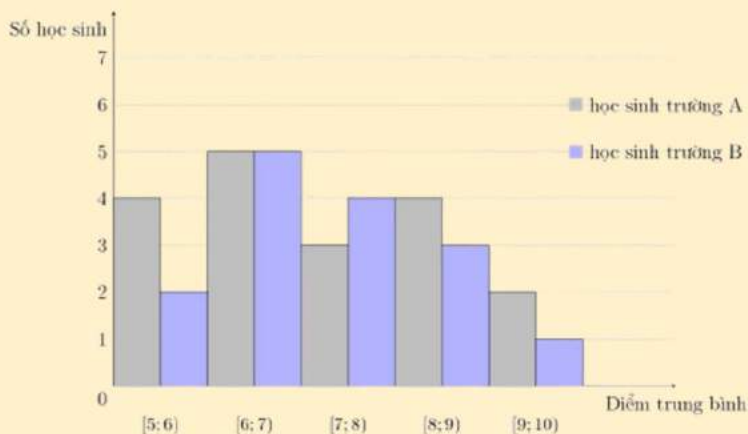
.....

.....

Ví dụ 4.2.

Biểu đồ sau mô tả kết quả điều tra về điểm trung bình năm học của học sinh hai trường A và B.

- (1) Hãy xác định giá trị đại diện cho mỗi nhóm và lập bảng tần số ghép nhóm cho mẫu số liệu trên.
- (2) Nếu so sánh theo khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm thì học sinh trường nào có điểm trung bình đều hơn?

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C Luyện tập

A. Câu hỏi – Trả lời trắc nghiệm

» **Câu 1.** Bảng sau thống kê khối lượng một số quả măng cụt được lựa chọn ngẫu nhiên trong một thùng hàng.

Khối lượng (gam)	[80;82)	[82;84)	[84;86)	[86;88)	[88;90)
Số quả	17	20	25	16	12

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là:

- A. 10 gam.   B. 12 gam.   C. 2 gam.   D. 20 gam.

» **Câu 2.** Một công ty cung cấp nước sạch thống kê lượng nước các hộ gia đình trong một khu vực tiêu thụ trong một tháng ở bảng sau.

Lượng nước tiêu thụ (m^3)	[3;6)	[6;9)	[9;12)	[12;15)	[15;18)
Số hộ gia đình	20	60	40	32	7

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là:

- A. $3 m^3$.   B. $15 m^3$.   C. $18 m^3$.   D. $20 m^3$.

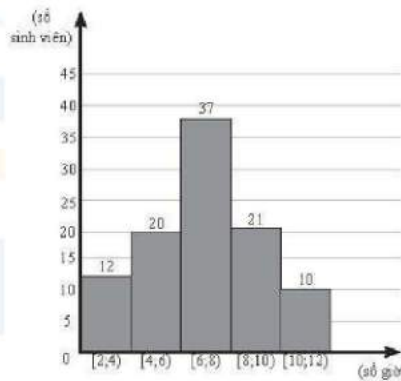
» **Câu 3.** Người ta thống kê tốc độ của một số xe ô tô di chuyển qua một trạm kiểm soát trên đường cao tốc trong một khoảng thời gian ở bảng sau.

Tốc độ (km/h)	[75;80)	[80;85)	[85;90)	[90;95)	[95;100)
Số xe	15	22	28	34	19

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là

- A. 75 km/h.   B. 25 km/h.   C. 100 km/h.   D. 5 km/h.

» **Câu 4.** Kết quả điều tra về số giờ làm thêm trong một tuần của 100 sinh viên được cho ở biểu đồ sau.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu được cho trong biểu đồ trên là:

- A. 2.   B. 3.   C. 10.   D. 37.

» **Câu 5.** Thâm niên công tác của các công nhân hai nhà máy A và B được cho trong bảng sau

Thâm niên công tác (năm)	[0;5)	[5;10)	[10;15)	[15;20)	[20;25)
Số công nhân nhà máy A	35	13	12	12	8
Số công nhân nhà máy B	19	26	24	11	0

Sử dụng khoảng biến thiên, hãy cho biết thâm niên công tác các công nhân của nhà máy nào có độ phân tán lớn hơn?

- A. Không so sánh được.
 B. Nhà máy A có thâm niên công tác của các công nhân phân tán lớn hơn nhà máy B.
 C. Nhà máy A có thâm niên công tác của các công nhân phân tán nhỏ hơn nhà máy B.
 D. Nhà máy A có thâm niên công tác của các công nhân phân tán bằng nhà máy B.

» **Câu 6.** Kết quả khảo sát cân nặng của 40 quả cam Canh ở mỗi lô hàng 1 và lô hàng 2 được cho ở bảng sau

Cân nặng (gam)	[100;110)	[110;120)	[120;130)	[130;140)	[140;150)
Số quả cam ở lô hàng 1	0	10	11	19	0
Số quả cam ở lô hàng 2	3	15	12	7	3

Sử dụng khoảng biến thiên, hãy cho biết cân nặng của 40 quả cam Canh của lô hàng nào có độ phân tán lớn hơn.

- A. Không so sánh được.
 B. Lô hàng 2 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán lớn hơn lô hàng 1.
 C. Lô hàng 1 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán lớn hơn lô hàng 2.
 D. Lô hàng 1 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán bằng lô hàng 2.

» **Câu 7.** Bạn Lan thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các học sinh nữ lớp 10B và lớp 10C ở bảng sau. Chọn đáp án có khẳng định đúng.

Chiều cao(cm)	[150;155)	[155;160)	[160;165)	[165;170)	[170;175)
Số học sinh nữ lớp 10B	0	5	13	7	0
Số học sinh nữ lớp 10C	2	10	9	3	1

- A. Chiều cao của các bạn nữ lớp 10B đồng đều hơn chiều cao của các bạn nữ lớp 10C.
 B. Chiều cao của các bạn nữ lớp 10C đồng đều hơn chiều cao của các bạn nữ lớp 10B.
 C. Chiều cao của các bạn nữ lớp 10B và lớp 10C đồng đều như nhau.
 D. Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10C nhỏ hơn khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10B.

» **Câu 8.** Một hãng xe ô tô thống kê lại số lần gặp sự cố về động cơ của 100 chiếc xe cùng loại sau 2 năm sử dụng đầu tiên ở bảng sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này? (Làm tròn các kết quả đến hàng phần trăm).

Số lần gặp sự cố	[0,5;2,5)	[2,5;4,5)	[4,5;6,5)	[6,5;8,5)	[8,5;10,5)
Số xe	17	33	25	20	5

- A. 5,32.   B. 3,52.   C. 2,53.   D. 5,23.

» **Câu 9.** Kiểm tra điện lượng của một số viên pin tiêu do một hãng sản xuất thu được kết quả sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này? (Làm tròn các kết quả đến hàng phần trăm).

Điện lượng (nghìn mAh)	[0,9;0,95)	[0,95;1,0)	[1,0;1,05)	[1,05;1,1)	[1,1;1,15)
Số viên pin	10	20	35	15	5

- A. 0,06.   B. 0,08.   C. 0,07.   D. 0,09.

» **Câu 10.** Một người thống kê lại thời gian thực hiện các cuộc gọi điện thoại của người đó trong một tuần ở bảng sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này?

Thời gian (đơn vị: giây)	[0;60)	[60;120)	[120;180)	[180;240)	[240;300)	[300;360)

Số cuộc gọi	8	10	7	5	2	1
-------------	---	----	---	---	---	---

- A. 100.   B. 110.   C. 120.   D. 130.

» **Câu 11.** Một phòng khám thống kê số bệnh nhân đến khám bệnh mỗi ngày trong tháng 4 năm 2022 ở bảng sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này? (Làm tròn các kết quả đến hàng phần chục).

Số bệnh nhân	[0,5;10,5)	[10,5;20,5)	[20,5;30,5)	[30,5;40,5)	[40,5;50,5)
Số ngày	7	8	7	6	2

- A. 20,3.   B. 20,2.   C. 20,4.   D. 20,5.

» **Câu 12.** Cân nặng của một số lợn con mới sinh thuộc hai giống A và B được cho ở bảng sau. Chọn đáp án có khẳng định đúng.

Cân nặng (kg)	[1,0;1,1)	[1,1;1,2)	[1,2;1,3)	[1,3;1,4)
Giống A	8	28	32	17
Giống B	13	14	24	14

A. Cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A đồng đều hơn cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B.

B. Cân nặng trung bình của lợn con mới sinh giống A nhỏ hơn giống B.

C. Cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B đồng đều hơn cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A.

D. Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A nhỏ hơn khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B.

» **Câu 13.** Một mẫu số liệu ghép nhóm có khoảng tứ phân vị là 4,43 và tứ phân vị thứ 3 là $\frac{68}{3}$ thì giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm đó phải là bao nhiêu?

- A. $x > 29,31$ B. $x > 1,51$ C. $x < 51,23$ D. $x \leq 25,11$

» **Câu 14.** Một mẫu số liệu ghép nhóm có tứ phân vị thứ 1 là 254,9 và tứ phân vị thứ 3 là 417,25 thì điều kiện giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm đó là:

- A. $\begin{cases} x \geq 12,1 \\ x \leq 1,35 \end{cases}$ B. $\begin{cases} x > 11,2 \\ x < 0,375 \end{cases}$ C. $\begin{cases} x > 660,775 \\ x < 11,375 \end{cases}$ D. $x > 11,375$

» **Câu 15.** Giáo viên chủ nhiệm thống kê chiều cao (đơn vị cm) của các bạn học sinh nữ của lớp 12A ở bảng sau:

Chiều cao	[150;155)	[155;160)	[160;165)	[165;170)	[170;175)
Số học sinh	2	4	10	0	1

Xác định khoảng biến thiên của chiều cao của các bạn học sinh nữ lớp 12A.

- A. 20   B. 10   C. 5   D. 25

» **Câu 16.** Bảng dưới đây thống kê cân nặng (gam) của 100 quả xoài cát Hòa Lộc sau khi thu hoạch tại một khu vườn

Cân nặng	[200;205)	[205;300)	[300;305)	[305;310)
Số lượng xoài	10	15	45	30

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là:

- A. 35   B. 60   C. 55   D. 110

» **Câu 17.** Thời gian và số ngày tập thể dục của bác T và bác H trong một tháng (30 ngày) được thống kê theo bảng dưới đây:

Thời gian tập (phút)	[15;20)	[25;30)	[30;35)
Số ngày tập của bác T	10	15	5
Số ngày tập của bác H	9	21	0

Mệnh đề nào sau đây đúng?

- A. Khoảng biến thiên thời gian tập của bác T bằng 10
- B. Khoảng biến thiên thời gian tập của bác H bằng 20
- C. Độ phân tán thời gian tập của bác T cao hơn độ phân tán thời gian tập của bác H
- D. Độ phân tán thời gian tập của bác T thấp hơn độ phân tán thời gian tập của bác H

» Câu 18. Bảng dưới đây biểu diễn mẫu số liệu ghép nhóm về số tiền (đơn vị: nghìn đồng) mà 12 khách hàng mua sách ở một cửa hàng trong một ngày.

Giá tiền	[40;50)	[50;60)	[60;70)
Số lượng khách mua	2	6	4

Xác định khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên

- A. $\frac{65}{6}$
- B. $\frac{55}{3}$
- C. $\frac{12}{5}$
- D. $\frac{312}{5}$

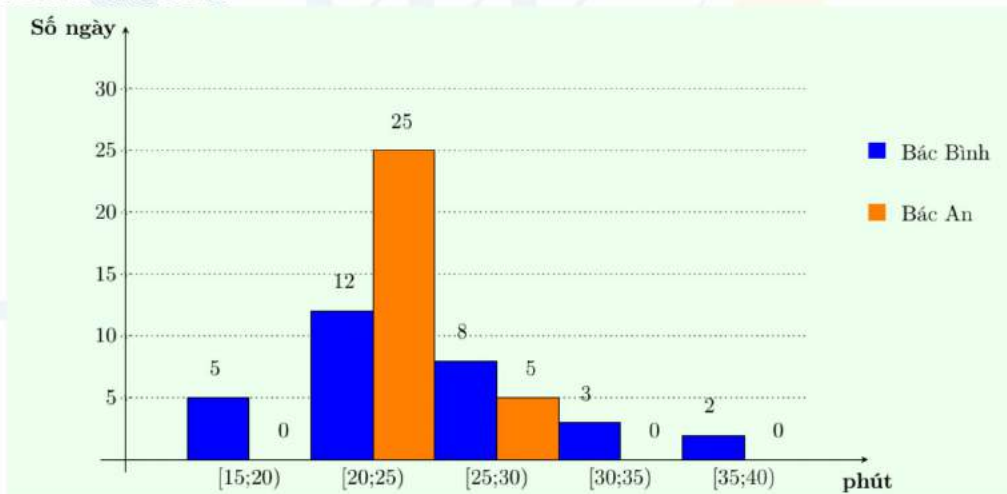
» Câu 19. Bảng sau thống kê cân nặng của 50 quả xoài Thanh Ca được lựa chọn ngẫu nhiên sau khi thu hoạch ở một nông trường

Cân nặng (g)	[250; 290)	[290; 330)	[330; 370)	[370; 410)	[410; 450)
Số quả xoài	3	13	18	11	5

Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

- A. $\frac{9080}{143}$
- B. $\frac{980}{143}$
- C. $\frac{908}{143}$
- D. $\frac{9080}{145}$

» Câu 20. Biểu đồ dưới đây thống kê thời gian tập thể dục buổi sáng mỗi ngày trong tháng 9/2022 của bác Bình và bác An.

Hỏi giữa bác Bình và bác An thì người nào có thời gian luyện tập đều?

- A. Bác Bình có thời gian tập đều hơn.
- B. Bác An có thời gian tập đều hơn.
- C. Không xác định được.
- D. Bác Bình và Bác An có thời gian tập đều như nhau.

» Câu 21. Bạn Trang thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các bạn học sinh nữ lớp 12C và lớp 12D ở bảng sau

Chiều cao \ Lớp	[155; 160)	[160; 165)	[165; 170)	[170; 175)	[175; 180)	[180; 185)
12C	2	7	12	3	0	1
12D	5	9	8	2	1	0

Hãy so sánh độ phân tán của nửa giữa hai mẫu số liệu chiều cao của các học sinh nữ lớp 12C và 12D.

- A. Mẫu số liệu của lớp 12C ít phân tán hơn mẫu số liệu của lớp 12D.
- B. Mẫu số liệu của lớp 12D ít phân tán hơn mẫu số liệu của lớp 12C.
- C. Mẫu số liệu của lớp 12C và mẫu số liệu của lớp 12D không phân tán.
- D. Không xác định được.

» **Câu 22.** Giả sử kết quả khảo sát hai khu vực A và B về độ tuổi kết hôn của một số phụ nữ vừa lập gia đình được cho ở bảng sau

Tuổi kết hôn	[19; 22)	[22; 25)	[25; 28)	[28; 31)	[31; 34)
Số phụ nữ khu vực A	10	27	31	25	7
Số phụ nữ khu vực B	47	40	11	2	0

Nếu so sánh theo khoảng tứ phân vị thì phụ nữ ở khu vực nào có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn?

- A. Phụ nữ ở khu vực B có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn.
- B. Phụ nữ ở khu vực A có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn.
- C. Phụ nữ ở khu vực A và khu vực B có độ tuổi kết hôn đồng đều như nhau.
- D. Không xác định được.

» **Câu 23.** Kết quả đo chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được cho ở bảng sau

Chiều cao (m)	[8,4; 8,6)	[8,6; 8,8)	[8,8; 9,0)	[9,0; 9,2)	[9,2; 9,4)
Số cây	5	12	25	44	14

Khẳng định nào sau đây là đúng?

- A. Cây keo cao 8,4 m là cây keo có chiều cao là giá trị ngoại lệ.
- B. Cây keo cao 8,4 m là cây keo có chiều cao không là giá trị ngoại lệ.
- C. Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = 0,5$.
- D. Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là 7.

» **Câu 24.** Bảng tần số ghép nhóm dưới đây thể hiện kết quả điều tra về tuổi thọ trung bình của nam giới và nữ giới ở 50 quốc gia.

Nhóm (Tuổi thọ)	Giới tính	
	Nam	Nữ
[50; 55)	4	3
[55; 60)	7	4
[60; 65)	4	5
[65; 70)	6	3
[70; 75)	15	7
[75; 80)	12	14
[80; 85)	2	13
[85; 90)	0	1

Khẳng định nào sau đây là đúng?

- A. Tuổi thọ của nam giới đều hơn tuổi thọ của nữ giới.
- B. Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu nam giới là $\Delta_Q = 14$.
- C. Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu nữ giới là $\Delta_Q = 16$.
- D. Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu nam giới là 63.

B. Câu hỏi – Trả lời Đúng/sai

» **Câu 25.** Thời gian chờ khám bệnh của hai phòng khám 1 và phòng khám 2 ở thành phố X được cho trong bảng sau:

Thời gian (phút)	[0; 5)	[5; 10)	[10; 15)	[15; 20)
Phòng khám số 1 (Số bệnh nhân)	3	12	15	18
Phòng khám số 2 (Số bệnh nhân)	5	10	12	0

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Tổng số bệnh nhân chờ khám bệnh ở phòng khám số 1 dưới 5 phút là 3.		
(b)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 1 là $R_1 = 15$.		
(c)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 2 là $R_2 = 20$.		
(d)	Thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 2 phân tán hơn thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 1.		

» **Câu 26.** Thống kê thu nhập theo tháng (đơn vị: triệu đồng) của một nhóm người chạy Grab được cho trong bảng sau:

Thu nhập (triệu đồng)	[3; 5)	[5; 7)	[7; 9)	[9; 11)
Số người	5	10	5	2

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Cỡ mẫu là $n = 22$		

(b)	Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là $Q_1 = 10$.		
(c)	Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là $Q_3 = 5$.		
(d)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = 5$.		

» **Câu 27.** Người ta theo dõi sự thay đổi cân nặng, được tính bằng hiệu cân nặng trước và sau ba tháng áp dụng chế độ ăn kiêng của một số người cho kết quả sau:

Thay đổi cân nặng (kg)	$[-1; 0)$	$[0; 1)$	$[1; 2)$	$[2; 3)$	$[3; 4)$
Số người nam	6	4	2	3	1
Số người nữ	5	6	3	1	0

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Số người thay đổi cân nặng theo chiều hướng giảm cân là 11.		
(b)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nam là $R_1 = 5$.		
(c)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nữ là $R_2 = 3$.		
(d)	Nếu biết nữ tăng cân nhiều nhất là 2 kg và giảm cân được nhiều nhất 1 kg thì khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc là 1.		

» **Câu 28.** Thu nhập theo tháng (đơn vị: triệu đồng) của 20 người lao động ở ba nhà máy như sau:

Thu nhập	$[5; 8)$	$[8; 11)$	$[11; 14)$	$[14; 17)$	$[17; 20)$	$[20; 23)$
Số người của nhà máy A	2	5	4	4	5	0
Số người của nhà máy B	0	6	4	3	7	0
Số người của nhà máy C	1	5	8	6	0	0

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Trong 20 người lao động ở nhà máy A, hiệu số thu nhập của hai người lao động bất kì không vượt quá 15 triệu đồng.		
(b)	Trong 20 người lao động ở nhà máy B, hiệu số thu nhập của hai người lao động bất kì không vượt quá 18 triệu đồng.		
(c)	Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì thu nhập của người lao động ở nhà máy A phân tán hơn so với người lao động ở nhà máy B.		
(d)	Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì thu nhập của người lao động ở nhà máy C phân tán hơn so với người lao động ở nhà máy A.		

» **Câu 29.** Điểm kiểm tra cuối khóa môn Tiếng Anh của hai lớp ở một trung tâm ngoại ngữ được thống kê trong các bảng sau

Bảng a. Điểm của lớp A

Bảng b. Điểm của lớp B

Điểm	Số học viên	Điểm	Số học viên
$[50; 60)$	8	$[50; 60)$	15
$[60; 70)$	20	$[60; 70)$	20
$[70; 80)$	50	$[70; 80)$	30
$[80; 90)$	17	$[80; 90)$	20
$[90; 100)$	5	$[90; 100)$	15

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng a là $[60; 70)$.		
(b)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng b là $[90; 100)$.		
(c)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng a là 10.		
(d)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng b là 20.		

» **Câu 30.** Cho mẫu số liệu thống kê chiều cao của các học sinh lớp 12A1, 12A2 và 12A3 của một trường THPT như bảng sau

Chiều cao (đơn vị: cm)	[150; 155)	[155; 160)	[160; 165)	[165; 170)	[170; 175)	[175; 180)
Số học sinh lớp 12A1	1	13	18	5	3	0
Số học sinh lớp 12A2	0	12	20	7	1	0
Số học sinh lớp 12A3	1	8	12	15	3	1

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Nếu dựa vào khoảng tứ phân vị thì mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A1 phân tán hơn so với lớp 12A2.		
(b)	Nếu dựa vào khoảng tứ phân vị thì mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A2 phân tán hơn so với lớp 12A3.		
(c)	Ở lớp 12A2 có một học sinh có chiều cao là 173 cm, chiều cao của học sinh đó là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu của lớp 12A2.		
(d)	Ở lớp 12A3 có một học sinh có chiều cao là 177 cm, chiều cao của học sinh đó là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu của lớp 12A3.		

» **Câu 31.** Để chuẩn bị mở một trung tâm thể dục thể thao, ông A đã tiến hành điều tra tuổi thọ (đơn vị tính bằng năm) của máy chạy bộ do ba hãng X, Y, Z sản xuất. Bảng số liệu sau biểu thị các mẫu số liệu mà anh thu được trong quá trình nghiên cứu

Tuổi thọ	[2; 4)	[4; 6)	[6; 8)	[8; 10)	[10; 12)
Số máy của hãng X	7	20	36	20	17
Số máy của hãng Y	0	20	35	35	10
Số máy của hãng Z	5	20	30	30	15

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng X sản xuất bằng 10.		
(b)	Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất không vượt quá 6.		
(c)	Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Z sản xuất thì lớn hơn khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất.		
(d)	Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì máy chạy bộ do hãng Z sản xuất có tuổi thọ phân tán nhất trong ba hãng.		

» **Câu 32.** Điểm kiểm tra cuối học kỳ 2 môn Toán (thang điểm 10) của hai lớp 12A và 12B ở một trường THPT được thống kê trong các bảng sau

Bảng A. Điểm của lớp 12A

Điểm	Số học sinh
[6,5; 7)	5
[7; 7,5)	4
[7,5; 8)	9
[8; 8,5)	10
[8,5; 9)	7
[9; 9,5)	4
[9,5; 10)	2

Bảng B. Điểm của lớp 12B

Điểm	Số học sinh
[6,5; 7)	3
[7; 7,5)	6
[7,5; 8)	7
[8; 8,5)	12
[8,5; 9)	8
[9; 9,5)	3
[9,5; 10)	2

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng A là [7; 7,5)		
(b)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng B là [8,5; 9)		
(c)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng A thì lớn hơn 2		
(d)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng B nhỏ hơn khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở bảng A		

C. Câu hỏi – Trả lời ngắn

» **Câu 33.** Cho bảng thống kê thời gian tập thể dục buổi sáng mỗi ngày trong tháng 9/2022 của Bác An và Bác Bình. Gọi R_A, R_B lần lượt là khoảng biến thiên của mẫu số liệu về thời gian tập thể dục của Bác An và Bác Bình, khi đó $R_A + R_B$ bằng

Thời gian (phút)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)	[30; 35)	[25; 40)
Bác An	5	12	8	3	2
Bác Bình	0	20	5	5	0

» **Điền đáp số:**

» **Câu 34.** Một hãng xe ô tô thống kê lại số lần gặp sự cố về động cơ của 100 chiếc xe cùng loại sau hai năm sử dụng đầu tiên được cho ở bảng sau

Số lần gặp sự cố	[1;2)	[3;4)	[5;6)	[7;8)	[9;10]
Số xe	17	33	25	20	5

Khoảng biến thiên của bảng số liệu trên là

» **Câu 35.** Bảng tần số ghép nhóm dưới đây thể hiện kết quả điều tra về tuổi thọ trung bình của nam giới ở 50 quốc gia.

Độ tuổi	[50;55)	[55;60)	[60;65)	[65;70)	[70;75)	[75;80)	[80;85)	[85;90)
Tần số	4	7	4	6	16	12	2	0

Hãy xác định khoảng biến thiên của tuổi thọ trung bình của nam giới trong mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Điền đáp số:**

» **Câu 36.** Bạn Trang thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các bạn học sinh nữ lớp 12C ở bảng sau:

Chiều cao	[155;160)	[160;165)	[165;170)	[170;175)	[175;180)	[180;185)
Tần số	2	7	12	3	0	1

Bạn Trang nhận xét như sau: Chênh lệch chiều cao của các bạn trong lớp không vượt quá a (cm). Hãy xác định giá trị của a để nhận xét của Trang là đúng.

» Điền đáp số:

- » **Câu 37.** Cô Hà thống kê lại đường kính thân gỗ của một số cây xoan đào 6 năm tuổi được trồng ở một lâm trường ở bảng sau.

Đường kính (cm)	[40; 45)	[45; 50)	[50; 55)	[55; 60)	[60; 65)
Tần số	5	20	18	7	3

Hãy xác định khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên (làm tròn đến hàng phần trăm).

» Điền đáp số:

- » **Câu 38.** Kết quả đo chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được cho ở bảng sau:

Chiều cao (m)	[8, 4; 8, 6)	[8, 6; 8, 8)	[8, 9; 9, 0)	[9, 0; 9, 2)	[9, 2; 9, 4)
Tần số	5	12	25	44	14

Hãy xác định khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên (làm tròn đến hàng phần trăm).

- » **Câu 39.** Lương tháng của một số nhân viên một văn phòng được ghi lại như sau (đơn vị: triệu đồng):

Lương tháng (triệu đồng)	[6; 8)	[8; 10)	[10; 12)	[12; 14)
Số nhân viên	3	6	8	7

Tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» Điền đáp số:

- » **Câu 40.** Kết quả đo chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được cho ở bảng sau:

Chiều cao (m)	[8, 4; 8, 6)	[8, 6; 8, 8)	[8, 8; 9, 0)	[9, 0; 9, 2)	[9, 2; 9, 4)
Số cây	5	12	25	44	14

Trong 100 cây keo trên có 1 cây cao 8,4 m. Hỏi giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu là bao nhiêu?

- » **Câu 41.** Thống kê số thẻ vàng của mỗi cầu lạc bộ trong giải ngoại hạng Anh mùa giải 2021–2022 cho kết quả sau:

101	79	79	78	75	73	68	67	67	63
63	61	60	59	57	55	55	50	47	42

(Theo premierleague.com)

Hãy tìm khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm có độ dài bằng nhau với nhóm đầu tiên là [40; 50)?

» Điền đáp số:

» **Câu 42.** Bạn Lộc thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các bạn nam lớp 12A và lớp 12B ở bảng sau.

Chiều cao (cm)	$[155;160)$	$[160;165)$	$[165;170)$	$[175;180)$	$[180;185)$
Lớp 12A	3	5	12	1	0
Lớp 12B	6	10	7	0	2

Khoảng biến thiên chiều cao của học sinh nam lớp 12B có độ phân tán lớn hơn khoảng biến thiên chiều cao của học sinh nam lớp 12A bao nhiêu cm ?

» **Điền đáp số:**

» **Câu 43.** Thống kê số thẻ vàng của mỗi cầu lạc bộ trong giải ngoại hạng Anh mùa giải 2021–2022 cho kết quả như sau:

101	79	79	78	75	73	68	67	67	63
63	61	60	59	57	55	55	50	47	42

Tính khoảng biến của mẫu số liệu ghép nhóm dãy số liệu trên thành các nhóm có độ dài bằng nhau với nhóm đầu tiên là $[40;50)$.

» **Điền đáp số:**

» **Câu 44.** Bảng tần số ghép nhóm dưới đây thể hiện kết quả điều tra về tuổi thọ trung

Nhóm (Tuổi thọ)	$[50;55)$	$[55;60)$	$[60;65)$	$[65;70)$	$[70;75)$	$[75;80)$	$[80;85)$	$[85;90)$
Nam	4	7	4	6	15	12	2	0
Nữ	3	4	5	3	7	14	13	1

Tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm có tuổi thọ trung bình đồng đều nhất.

» **Điền đáp số:**

----- Hết -----

TOÁN TỪ TÂM

Chương 03

Bài 2. PHƯƠNG SAI & ĐỘ LỆCH CHUẨN CỦA MSLGN

A

Lý thuyết

Phương sai:

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm, kí hiệu S^2 , được tính bởi công thức:

$$S^2 = \frac{1}{n} [n_1 (c_1 - \bar{x})^2 + n_2 (c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k (c_k - \bar{x})^2]$$

Trong đó: $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$ là cỡ mẫu;

$$\bar{x} = \frac{1}{n} (n_1 c_1 + n_2 c_2 + \dots + n_k c_k) \text{ là số trung bình}$$

Độ lệch chuẩn:

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm kí hiệu S ,

Độ lệch chuẩn là căn bậc hai số học của phương sai:

$$\text{Độ lệch chuẩn} = \sqrt{S^2}$$

Chú ý

» Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm có thể được tính theo công thức sau:

$$S^2 = \frac{1}{n} (n_1 c_1^2 + n_2 c_2^2 + \dots + n_k c_k^2) - \bar{x}^2$$

» Trong thống kê, người ta còn dùng đại lượng sau để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu ghép nhóm:

$$S^2 = \frac{1}{n-1} [n_1 (c_1 - \bar{x})^2 + n_2 (c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k (c_k - \bar{x})^2].$$

Ý nghĩa

» **Phương sai** của MSL ghép nhóm là giá trị xấp xỉ cho phương sai của MSL gốc.

» **Độ lệch chuẩn** của MSL ghép nhóm cũng là giá trị xấp xỉ cho độ lệch chuẩn của MSL gốc.

→ Được dùng để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu ghép nhóm.

» Phương sai và độ lệch chuẩn càng lớn thì dữ liệu càng phân tán.

» Độ lệch chuẩn có cùng đơn vị với đơn vị của mẫu số liệu.

Xét ví dụ:

Thầy giáo thống kê lại điểm trung bình cuối năm của các học sinh lớp 11 A và 11B ở bảng sau:

Điểm trung bình	[5;6)	[6;7)	[7;8)	[8;9)	[9;10)
11A	1	0	11	22	6
11B	0	6	8	14	12

- (1) Nếu so sánh theo khoảng biến thiên thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?
- (2) Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Lời giải

- (1) Nếu so sánh theo khoảng biến thiên thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Khoảng biến thiên của điểm số học sinh lớp 11A là: $10 - 5 = 5$.

Khoảng biến thiên của điểm số học sinh lớp 11B là: $10 - 6 = 4$.

Nếu so sánh theo **khoảng biến thiên** thì điểm trung bình của các học sinh lớp 11B ít phân tán hơn điểm trung bình của các học sinh lớp 11A.

- (2) Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Ta có bảng thống kê điểm trung bình theo giá trị đại diện:

Giá trị đại diện	5,5	6,5	7,5	8,5	9,5
11A	1	0	11	22	6
11B	0	6	8	14	12

» **Xét mẫu số liệu của lớp 11A:**

Cỡ mẫu là $n_1 = 1 + 11 + 22 + 6 = 40$.

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_1 = \frac{1 \cdot 5,5 + 11 \cdot 7,5 + 22 \cdot 8,5 + 6 \cdot 9,5}{40} = 8,3.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_1^2 = \frac{1}{40} (1 \cdot 5,5^2 + 11 \cdot 7,5^2 + 22 \cdot 8,5^2 + 6 \cdot 9,5^2) - 8,3^2 = 0,61.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_1 = \sqrt{0,61}$.

» **Xét mẫu số liệu của lớp 11B:**

Cỡ mẫu là $n_2 = 6 + 8 + 14 + 12 = 40$.

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_2 = \frac{6 \cdot 6,5 + 8 \cdot 7,5 + 14 \cdot 8,5 + 12 \cdot 9,5}{40} = 8,3.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_2^2 = \frac{1}{40} (6 \cdot 6,5^2 + 8 \cdot 7,5^2 + 14 \cdot 8,5^2 + 12 \cdot 9,5^2) - 8,3^2 = 1,06.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_2 = \sqrt{1,06}$.

Do $S_1 < S_2$ nên nếu so sánh theo **độ lệch chuẩn** thì học sinh lớp 11 A có điểm trung bình ít phân tán hơn học sinh lớp 11B.

Chú ý

- » Trong ví dụ trên, kết quả so sánh độ phân tán theo giá trị trung bình và độ lệch chuẩn có sự khác biệt. Điều này là do mẫu số liệu của học sinh lớp 11A có một giá trị ngoại lệ.
- » Với các mẫu số liệu ghép nhóm có cùng số trung bình (hoặc xấp xỉ nhau), ta thường sử dụng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ phân tán của các mẫu số liệu đó.

B **Các dạng bài tập**

Dạng 1. Lập mẫu số liệu ghép nhóm và tính giá trị trung bình

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Số trung bình cộng được tính như sau:

- **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.
- **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.
- **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

Ví dụ 1.1.

Chiều cao của 20 cây giống được cho bởi bảng sau:

Chiều cao (cm)	$[40; 44)$	$[45; 49)$	$[50; 54)$	$[55; 59)$	$[60; 64)$	$[65; 69)$
Số cây giống	2	5	3	4	3	3

Tính số trung bình $\bar{x}$ (làm tròn đến chữ số thứ hai sau dấu phẩy) của bảng nói trên.

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 1.2.

Các bạn học sinh lớp 12A trả lời 40 câu hỏi trong một bài kiểm tra. Kết quả được thống kê ở bảng sau:

Số câu trả lời đúng	$[16; 21)$	$[21; 26)$	$[26; 31)$	$[31; 36)$	$[36; 41)$
Số học sinh	4	6	8	18	4

Tính giá trị trung bình số câu trả lời đúng.

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 1.3.

Trong tuần lễ bảo vệ môi trường, các em học sinh đã tiến hành thu nhặt vỏ chai nhựa để tái chế. Nhà trường thống kê kết quả thu nhặt vỏ chai nhựa của học sinh ở bảng sau:

Số vỏ chai nhựa	[1;5]	[6;10]	[11;15]	[16;20]	[21;25]
Số học sinh	53	82	48	39	18

Tính giá trị trung bình số câu trả lời đúng.

✎ Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dạng 2. Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Phương sai s^2 được tính như sau:

▪ **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.

▪ **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.

▪ **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

▪ **Bước 4:** $s^2 = \frac{m_1 \cdot (x_1 - \bar{x})^2 + m_2 \cdot (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + m_k \cdot (x_k - \bar{x})^2}{n}$

Hoặc: $s^2 = \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2$.

Ví dụ 2.1.

Cân nặng (kg) của một số quả mít trong một khu vườn được thống kê ở bảng sau:

Cân nặng (kg)	$[4; 6)$	$[6; 8)$	$[8; 10)$	$[10; 12)$	$[12; 14)$
Số cây giống	6	12	19	9	4

Hãy tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 2.2.

Thống kê điểm trung bình của hai lớp 12A và 12B được cho ở bảng sau

Điểm trung bình	$[5; 6)$	$[6; 7)$	$[7; 8)$	$[8; 9)$	$[9; 10)$
Số học sinh lớp 12A	1	0	11	22	6
Số học sinh lớp 12B	0	6	8	14	12

Nếu so sánh phương sai thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 2.3.

Tuổi thọ của một số linh kiện điện tử (đơn vị: năm) được sản xuất bởi hai phân xưởng được cho như sau:

Tuổi thọ (năm)	[1,5;2)	[2;2,5)	[2,5;3)	[3;3,5)	[3,5;4)
Số linh kiện của phân xưởng 1	4	9	13	8	6
Số linh kiện của phân xưởng 2	2	8	20	7	3

Tính phương sai của mỗi mẫu số liệu ghép nhóm và nhận xét về độ phân tán của tuổi thọ các linh kiện điện tử được sản xuất bởi mỗi phân xưởng.

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dạng 3. Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm & ý nghĩa

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Phương sai s^2 được tính như sau:

▪ **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.

▪ **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.

▪ **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

▪ **Bước 4:** Phương sai $s^2 = \frac{m_1 \cdot (x_1 - \bar{x})^2 + m_2 \cdot (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + m_k \cdot (x_k - \bar{x})^2}{n}$

Hoặc: $s^2 = \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2$.

▪ **Bước 5:** Độ lệch chuẩn $S = \sqrt{s^2}$

** Ý nghĩa: Khi hai mẫu số liệu ghép nhóm có cùng đơn vị đo và có số trung bình cộng xấp xỉ nhau, mẫu số liệu nào có độ lệch chuẩn nhỏ hơn thì mức độ phân tán so với số trung bình cộng của các số liệu trong mẫu đó sẽ thấp hơn.

Ví dụ 3.1.

Cho mẫu số liệu ghép nhóm về độ tuổi của cư dân trong một khu phố.

Độ tuổi	$[20; 30)$	$[30; 40)$	$[40; 50)$	$[50; 60)$	$[60; 70)$	$[70; 80)$
Giá trị đại diện	25	35	45	55	65	75
Số cư dân	25	20	20	15	14	6

Tính phương sai và độ lệch chuẩn của mẫu số liệu đó. (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ví dụ 3.2.

Cho hai mẫu số liệu ghép nhóm thống kê mức lương của hai công ty A, B (đơn vị là triệu đồng)

Bảng thống kê mức lương công ty A (triệu đồng)		Bảng thống kê mức lương công ty B (triệu đồng)	
Mức lương	Số lượng nhân viên	Mức lương	Số lượng nhân viên
[10;15)	15	[10;15)	25
[15;20)	18	[15;20)	15
[20;25)	10	[20;25)	7
[25;30)	10	[25;30)	5
[30;35)	5	[30;35)	5
[35;40)	2	[35;40)	3

- (1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm lần lượt biểu diễn mức lương của hai công ty A, B . (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)
- (2) Công ty nào có mức lương đồng đều hơn?

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dạng 4. Sử dụng phương sai, độ lệch chuẩn đo độ rủi ro

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Phương sai s^2 được tính như sau:

▪ **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.

▪ **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.

▪ **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

▪ **Bước 4:** Phương sai $s^2 = \frac{m_1 \cdot (x_1 - \bar{x})^2 + m_2 \cdot (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + m_k \cdot (x_k - \bar{x})^2}{n}$

Hoặc: $s^2 = \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2$.

▪ **Bước 5:** Độ lệch chuẩn $S = \sqrt{s^2}$

* Ý nghĩa: Khi hai mẫu số liệu ghép nhóm có cùng đơn vị đo và có số trung bình cộng xấp xỉ nhau, mẫu số liệu nào có **phương sai** và **độ lệch chuẩn cao hơn** thì mức độ **rủi ro lớn hơn**.

Ví dụ 4.1.

Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị là nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	$[120; 122)$	$[122; 124)$	$[124; 126)$	$[126; 128)$	$[128; 130)$
Cổ phiếu A	9	8	11	13	9
Cổ phiếu B	14	6	5	20	5

(1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của hai mã cổ phiếu A, B. (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)

(2) So sánh độ rủi ro của cổ phiếu A và B?

Lời giải

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C Luyện tập

A. Câu hỏi – Trả lời trắc nghiệm

» **Câu 1.** Bạn Chi rất thích nhảy hiện đại. Thời gian tập nhảy mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn Chi được thống kê lại ở bảng sau:

Cự li (m)	[19;19,5)	[19,5;20)	[20;20,5)	[20,5;21)	[21;21,5)
Tần số	13	45	24	12	6

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A.** 100.   **B.** 20,015.   **C.** 2001,5.   **D.** 2.

» **Câu 2.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu *A* trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Số ngày giao dịch của cổ phiếu <i>A</i>	8	9	12	10	11

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A.** 50.   **B.** 12528.   **C.** 125,28.   **D.** 10.

» **Câu 3.** Mỗi ngày bác Hương đều đi bộ để rèn luyện sức khỏe. Quãng đường đi bộ mỗi ngày (đơn vị: km) của bác Hương trong 20 ngày được thống kê lại ở bảng sau:

Quãng đường (km)	[2,7;3,0)	[3,0;3,3)	[3,3;3,6)	[3,6;3,9)	[3,9;4,2)
Số ngày	3	6	5	4	2

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

- A.** 3,39.   **B.** 11,62.   **C.** 0,13.   **D.** 0,36.

» **Câu 4.** Bạn Chi rất thích nhảy hiện đại. Thời gian tập nhảy mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn Chi được thống kê lại ở bảng sau:

Thời gian (phút)	[20;25)	[25;30)	[30;35)	[35;40)	[40;45)
Số ngày	6	6	4	1	1

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

- A.** 31,77.   **B.** 31,25.   **C.** 31,44.   **D.** 32,25.

» **Câu 5.** Dũng là học sinh rất giỏi chơi rubik, bạn có thể giải nhiều loại khối rubik khác nhau. Trong một lần tập luyện giải khối rubik 3×3 , bạn Dũng đã tự thống kê lại thời gian giải rubik trong 25 lần giải liên tiếp ở bảng sau:

Thời gian giải rubik (giây)	[8;10)	[10;12)	[12;14)	[14;16)	[16;18)
Số lần	4	6	8	4	3

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

- A.** 5,98.   **B.** 6.   **C.** 2,44.   **D.** 2,5.

» **Câu 6.** Một bác tài xế thống kê lại độ dài quãng đường (đơn vị: km) bác đã lái xe mỗi ngày trong một tháng ở bảng sau:

Độ dài quãng đường (km)	[50;100)	[100;150)	[150;200)	[200;250)	[250;300)
Số ngày	5	10	9	4	2

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 55,68.   B. 56,67.   C. 3100.   D. 3000.

- » **Câu 7.** Người ta ghi lại tiền lãi (đơn vị: triệu đồng) của một số nhà đầu tư (với số tiền đầu tư như nhau), khi đầu tư vào hai lĩnh vực A, B cho kết quả như sau

Tiền lãi	[5; 10)	[10; 15)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực A	2	5	8	6	4
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực B	8	4	2	5	6

Người ta có thể dùng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro đầu tư các lĩnh vực có giá trị trung bình tiền lãi gần bằng nhau. Lĩnh vực nào có phương sai, độ lệch chuẩn tiền lãi cao hơn thì được coi là có độ rủi ro lớn hơn.

Theo quan điểm trên, độ rủi ro của cổ phiếu nào cao hơn?

- A. Lĩnh vực A có độ rủi ro bằng lĩnh vực B .
 B. Lĩnh vực A có độ rủi ro cao hơn lĩnh vực B .
 C. Lĩnh vực A có độ rủi ro thấp hơn lĩnh vực B .
 D. Không so sánh được.

- » **Câu 8.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120; 122)	[122; 124)	[124; 126)	[126; 128)	[128; 130)
Cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Cổ phiếu B	16	4	3	6	21

Người ta có thể dùng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của các loại cổ phiếu có giá trị trung bình gần bằng nhau. Cổ phiếu nào có phương sai, độ lệch chuẩn cao hơn thì được coi là có độ rủi ro lớn hơn.

Theo quan điểm trên, độ rủi ro của cổ phiếu nào cao hơn?

- A. Cổ phiếu A có độ rủi ro bằng cổ phiếu B .
 B. Cổ phiếu A có độ rủi ro cao hơn cổ phiếu B .
 C. Cổ phiếu A có độ rủi ro thấp hơn cổ phiếu B .
 D. Không so sánh được.

- » **Câu 9.** Kết quả 40 lần nhảy xa của hai vận động viên nam Dũng được lần lượt thống kê trong các bảng sau (đơn vị: mét)

Nhóm	Tần số
[6, 22; 6, 46)	3
[6, 46; 6, 70)	7
[6, 70; 6, 94)	5
[6, 94; 7, 18)	20
[7, 18; 7, 42)	5
	$n = 40$

Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm biểu diễn kết quả 40 lần nhảy xa của vận động viên Dũng có giá trị gần với giá trị

- A. 6,92.   B. 7,34.   C. 9,86   D. 5,85.

» **Câu 10.** Một siêu thị thống kê số tiền (đơn vị: chục nghìn đồng) mà 44 khách hàng mua hàng ở siêu thị đó trong một ngày. Số liệu được ghi lại trong bảng sau.

Nhóm	Giá trị đại diện	Tần số
[40; 45)	42,5	4
[45; 50)	47,5	14
[50; 55)	52,5	8
[55; 60)	57,5	10
[60; 75)	62,5	6
[65; 70)	67,5	2
		$n = 44$

Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm trên có giá trị gần nhất với giá trị nào dưới đây

- A. 53,2.   B. 57,34.   C. 49,86   D. 65,85.

» **Câu 11.** Mỗi ngày bác Hương đều đi bộ để rèn luyện sức khỏe. Quãng đường đi bộ mỗi ngày (đơn vị km) của bác Hương trong 20 ngày được thống kê lại ở bảng sau

Quãng đường (km)	[2,7; 3,0)	[3,0; 3,3)	[3,3; 3,6)	[3,6; 3,9)	[3,9; 4,2)
Số ngày	3	6	5	4	2

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A. 3,39.   B. 11,62.   C. 0,1314.   D. 0,36.

» **Câu 12.** Bạn Chi rất thích nhảy hiện đại. Thời gian tập nhảy mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn Chi được thống kê lại ở bảng sau

Thời gian (phút)	[20; 25)	[25; 30)	[30; 35)	[35; 40)	[40; 45)
Số ngày	6	6	4	1	1

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm có giá trị gần nhất với giá trị nào dưới đây?

- A. 31,77.   B. 32.   C. 31.   D. 31,44.

» **Câu 13.** Một mẫu số liệu có bảng tần số ghép nhóm như sau:

Nhóm	[1;5)	[5;9)	[9;13)	[13;17)	[17;21)
------	-------	-------	--------	---------	---------

Tần số	4	8	13	6	4
--------	---	---	----	---	---

Phương sai của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 21,01.   B. 20,01.   C. 22.   D. 23.

» **Câu 14.** Khảo sát thời gian tự học bài ở nhà của học sinh khối 9 ở trường X, ta thu được bảng sau:

Thời gian(phút)	[0;30)	[30;60)	[60;90)	[90;120)	[120;150)
Số học sinh	9	10	9	15	7

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A. 1602.   B. 1601,64.   C. 1601,9.   D. 1603.

» **Câu 15.** Thời gian truy cập Internet mỗi buổi tối của một số học sinh được cho trong bảng sau:

Thời gian (phút)	[9,5;12,5)	[12,5;15,5)	[15,5;18,5)	[18,5;21,5)	[21,5;24,5)
Số học sinh	3	12	15	24	2

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 2,93.   B. 8,56.   C. 8,59.   D. 3,01.

» **Câu 16.** Một câu lạc bộ thể dục thể thao đã ghi lại số giờ các thành viên của mình sử dụng cơ sở vật chất của câu lạc bộ để tập luyện trong một tháng như sau:

Thời gian (giờ)	[1;5)	[5;9)	[9;13)	[13;17)	[17;21)	[21;25)
Tần số (Số người)	10	14	31	2	5	23

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 6,9.   B. 9,6.   C. 6,96.   D. 7,96.

» **Câu 17.** Thống kê tổng số giờ nắng trong tháng 9 tại một trạm quan trắc đặt ở Cà Mau trong các năm từ 2002 đến 2021 được thống kê như sau:

Số giờ nắng	[80;98)	[98;116)	[116;134)	[134;152)	[152;170)
Số năm	3	6	3	5	3

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần nghìn)

- A. 23,795.   B. 24,795.   C. 23,794.   D. 23,796.

» **Câu 18.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Số ngày giao dịch của cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Số ngày giao dịch của cổ phiếu B	16	4	3	6	21

Người ta có thể dùng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của các loại cổ phiếu có giá trị trung bình gần bằng nhau. Cổ phiếu nào có phương sai, độ lệch chuẩn cao hơn thì được coi là có độ rủi ro lớn hơn. Chọn khẳng định đúng.

- A. Giá đóng cửa của cổ phiếu A ít phân tán hơn giá đóng cửa của cổ phiếu B.
B. Giá đóng cửa của cổ phiếu B ít phân tán hơn giá đóng cửa của cổ phiếu A.
C. Giá đóng cửa của hai cổ phiếu A và B có độ phân tán như nhau.

D. Phương sai của mẫu số liệu của cổ phiếu A lớn hơn phương sai của mẫu số liệu của cổ phiếu B.

» **Câu 19.** Trong 30 ngày, một nhà đầu tư đã theo dõi giá cổ phiếu của hai công ty G và H vào phiên mở cửa mỗi ngày. Thông tin được ghi lại ở hai bảng dưới đây:

Giá cổ phiếu của công ty G

Giá (nghìn đồng)	[50; 52]	[52; 54]	[54; 56]	[56; 58]	[58; 60]
Tần số	3	7	9	8	3

Giá cổ phiếu của công ty H

Giá (nghìn đồng)	[40; 42]	[42; 44]	[44; 46]	[46; 48]	[48; 50]
Tần số	6	7	5	7	5

Chọn câu trả lời đúng nhất biết độ lệch chuẩn càng cao thì tỷ lệ rủi ro càng lớn:

- A. Công ty G rủi ro hơn.
- B. Công ty H rủi ro hơn.
- C. Cả hai đều rủi ro như nhau.
- D. Cả hai công ty đều không rủi ro.

» **Câu 20.** Anh An đầu tư số tiền bằng nhau vào hai lĩnh vực kinh doanh A, B. Anh An thống kê số tiền thu được mỗi tháng trong vòng 60 tháng theo mỗi lĩnh vực cho kết quả như sau:

Số tiền (triệu đồng)	[5; 10]	[10; 15]	[15; 20]	[20; 25]	[25; 30]
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực A	5	10	30	10	5
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực B	20	5	10	5	20

Đáp án nào sau đây đúng?

- A. Đầu tư ở lĩnh vực A rủi ro hơn.
- B. Đầu tư ở lĩnh vực B rủi ro hơn.
- C. Độ lệch chuẩn ở lĩnh vực A lớn hơn 10.
- D. Đầu tư ở hai lĩnh vực A và B rủi ro như nhau.

» **Câu 21.** Một vận động viên luyện tập chạy cự li 100 m đã ghi lại kết quả luyện tập như sau.

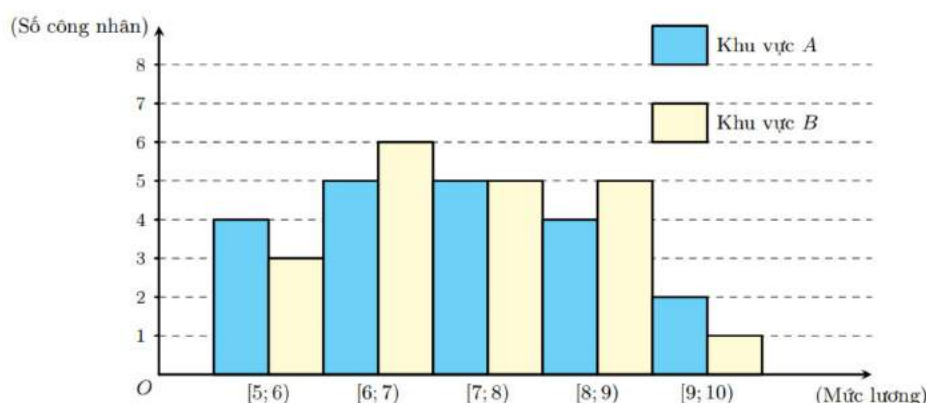
Thời gian (giây)	[10,2; 10,4]	[10,4; 10,6]	[10,6; 10,8]	[10,8; 11]
Số vận động viên	3	7	8	2

Tìm phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm (làm tròn kết quả đến chữ số thập phân thứ 2)

- A. 1.03.
- B. 0.03.
- C. 2,90.
- D. 1.86.

» **Câu 22.** Biểu đồ dưới đây mô tả kết quả điều tra về mức lương khởi điểm (đơn vị: triệu đồng) của một số công nhân ở hai khu vực A và B.

Mức lương khởi điểm của công nhân ở hai khu vực A và B

Tổng độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm ở 2 khu vực gần bằng với số nào sau đây nhất.

- A. 2.   B. 3.   C. 5.   D. 1.

» **Câu 23.** Bộ phận kiểm tra chất lượng sản phẩm dùng máy để đo (chính xác đến 0,001mm) độ dày của một chi tiết máy. Kết quả đo một số sản phẩm được thống kê trong bảng sau:

Độ dày của chi tiết máy

Độ dày (mm)	[18; 19)	[19; 20)	[20; 21)	[21; 22)	[22; 23)
Tần số	3	7	23	25	2

Nhận xét nào sau đây **sai**?

- A. Độ lệch chuẩn của mẫu lớn hơn 2.
B. Số trung bình của mẫu số liệu gần bằng với 20,77.
C. Độ dày của chi tiết máy không bị sai lệch nhiều.
D. Cỡ mẫu của mẫu số liệu là 60.
- » **Câu 24.** Thống kê lợi nhuận hàng tháng (đơn vị: triệu đồng) trong 20 tháng của hai nhà đầu tư được cho như sau:

Lợi nhuận	[10; 20)	[20; 30)	[30; 40)	[40; 50)	[50; 60)
Số tháng	2	4	8	4	2

Bảng 1. Lợi nhuận theo tháng của nhà đầu tư nhỏ

Lợi nhuận	[510; 520)	[520; 530)	[530; 540)	[540; 550)	[550; 560)
Số tháng	4	3	6	3	4

Bảng 2. Lợi nhuận theo tháng của nhà đầu tư lớn

Đáp án nào dưới đây đúng nhất?

- A. Không nên chỉ dựa vào độ lệch chuẩn để đánh giá mức độ rủi ro.
B. Lợi nhuận trung bình mỗi tháng của nhà đầu tư nhỏ cao hơn nhà đầu tư lớn.
C. Độ lệch chuẩn của nhà đầu tư lớn cao hơn 14.
D. Nhà đầu tư lớn có mức độ rủi ro cao hơn.
- B. Câu hỏi – Trả lời Đúng/sai**

» **Câu 25.** Số khách hàng mua bảo hiểm ở từng độ tuổi được thống kê trong bảng số liệu ghép nhóm sau:

Độ tuổi	[20; 30)	[30; 40)	[40; 50)	[50; 60)	[60; 70)
Số khách hàng	4	6	10	7	3

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của nhóm [20; 30) là 25.		
(b)	Giá trị đại diện của nhóm [60; 70) là 70.		
(c)	Công thức tính độ tuổi bình quân của khách hàng mua bảo hiểm trong bảng thống kê là $\bar{x} = \frac{20 \cdot 4 + 30 \cdot 6 + 40 \cdot 10 + 50 \cdot 7 + 60 \cdot 3}{30}$.		
(d)	Độ tuổi trung bình (làm tròn đến hàng phần trăm) của khách hàng mua bảo hiểm là 44,67.		

» **Câu 26.** Xét mẫu dữ liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau với $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$.

Nhóm	$[u_1; u_2)$	$[u_2; u_3)$	...	$[u_k; u_{k+1})$
Giá trị đại diện	c_1	c_2	...	c_k
Tần số	n_1	n_2	...	n_k

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của $[u_2; u_3)$ là $c_2 = \frac{u_2 + u_3}{2}$.		
(b)	Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là $\bar{x} = \frac{1}{n}(c_1 + c_2 + \dots + c_k)$.		
(c)	Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là $s^2 = \frac{1}{n}[n_1(c_1 - \bar{x})^2 + n_2(c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(c_k - \bar{x})^2]$.		
(d)	Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là $s^2 = \frac{1}{n}(n_1c_1^2 + n_2c_2^2 + \dots + n_kc_k^2) - \bar{x}$.		

» Câu 27. Cho mẫu số liệu dưới dạng bảng sau

Số câu trả lời đúng	$[16; 21)$	$[21; 26)$	$[26; 31)$	$[31; 36)$	$[36; 41)$	
Tần số	4	6	8	18	4	$N = 40$

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của lớp $[36; 41)$ là 38,5.		
(b)	Công thức tính số trung bình là $\bar{x} = \frac{18,5 \cdot 4 + 23,5 \cdot 6 + 28,5 \cdot 8 + 33,5 \cdot 18 + 38,5 \cdot 4}{40}$.		
(c)	Số trung bình là 30.		
(d)	Phương sai của mẫu số liệu là $S^2 = 32,75$.		

» Câu 28. Số lượng khách hàng nữ mua hàng thời trang trong một ngày của một cửa hàng được thống kê trong bảng tần số ghép nhóm sau:

Khoảng tuổi	$[20; 30)$	$[30; 40)$	$[40; 50)$	$[50; 60)$	$[60; 70)$
Số khách hàng nữ	3	9	6	4	2

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của nhóm $[30; 40)$ là 35.		
(b)	Cỡ mẫu là $n = 20$.		
(c)	Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là 42,08 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(d)	Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là 129,99 (làm tròn đến hàng phần trăm).		

» Câu 29. Thời gian (phút) để học sinh hoàn thành một câu hỏi thi được cho như sau:

Thời gian (phút)	$[0,5; 10,5)$	$[10,5; 20,5)$	$[20,5; 30,5)$	$[30,5; 40,5)$	$[40,5; 50,5)$
Số học sinh lớp 11A	2	10	6	4	3

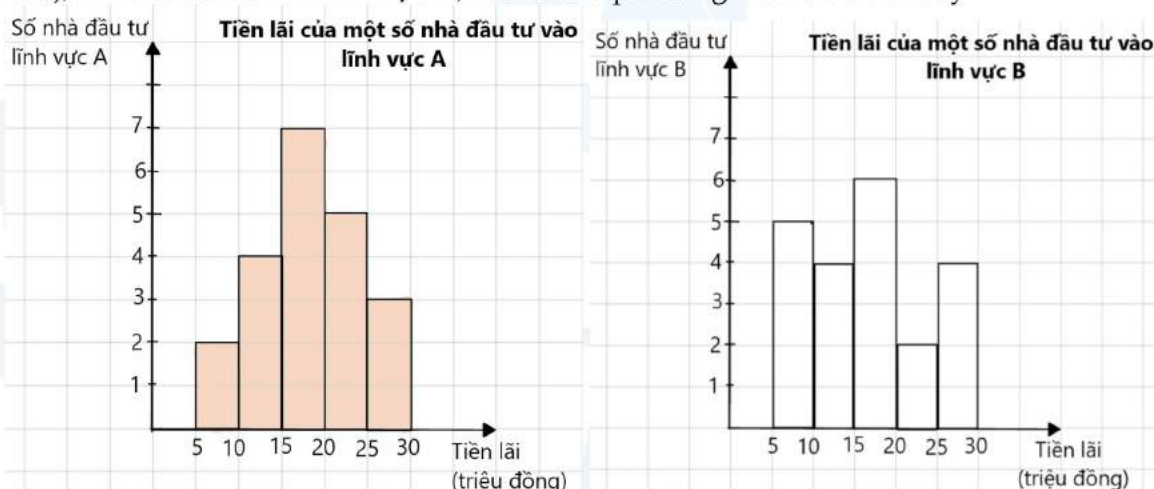

Số học sinh lớp 11B	3	8	10	2	4
---------------------	---	---	----	---	---

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Phương sai của mẫu số liệu lớp 11A là: 133,44 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(b)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu lớp 11A là: 11,77 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(c)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu lớp 11B là: 11,55 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(d)	Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì thời gian để học sinh hoàn thành một câu hỏi thi của lớp 11A ít phân tán hơn lớp 11B		

» Câu 30. Người ta ghi lại tiền lãi (đơn vị: triệu đồng) của một số nhà đầu tư (với số tiền đầu tư như nhau), khi đầu tư và hai lĩnh vực A, B cho kết quả bằng biểu đồ dưới đây

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu số nhà đầu tư vào lĩnh vực A là: 5,83 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(b)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu số nhà đầu tư vào lĩnh vực B là: 7,01 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(c)	Về trung bình, đầu tư vào lĩnh vực B đem lại tiền lãi cao hơn lĩnh vực A.		
(d)	Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực A có xu hướng phân tán rộng hơn so với tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực B.		

» Câu 31. Bác sĩ A điều trị 18 bệnh nhân mỡ máu bằng cách xét nghiệm Cholesterol toàn phần trong buổi sáng điều trị như sau:

3,8   4,0   3,8   4,2   4,3   4,5   4,1   4,6   4,8
5,0   5,2   5,1   4,7   5,3   5,6   5,8   5,6   4,4

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên bằng 1, độ lệch chuẩn của mẫu số liệu trên bằng 0,61 do bác sĩ A điều trị.		

(b) Bảng tần số ghép nhóm với nhóm đầu tiên là $[3,7;4,14)$ và độ dài mỗi nhóm bằng $0,44$ do bác sĩ A điều trị được thống kê dưới đây

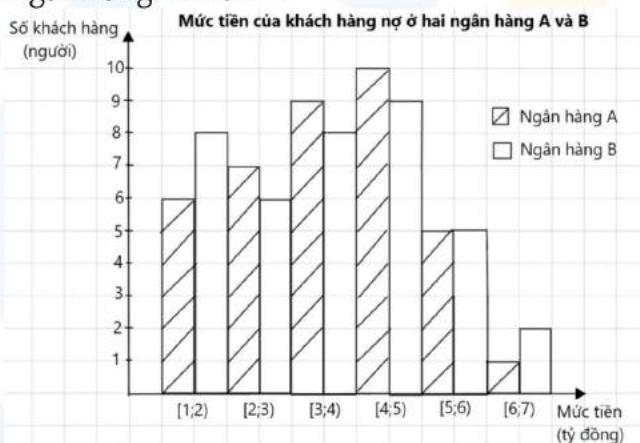
Chỉ số Cholesterol toàn phần do bác sĩ A điều trị	$[3,7;4,14)$	$[4,14;4,58)$	$[4,58;5,02)$	$[5,02;5,46)$	$[5,46;5,9)$
Số bệnh nhân	4	3	5	3	3

(c) Giá trị độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm đầu tiên là $[3,7;4,14)$ và độ dài mỗi nhóm bằng $0,44$ do bác sĩ A điều trị là $0,58$

(d) Biết rằng bác sĩ B cũng điều trị 18 bệnh nhân trên với với nhóm đầu tiên là $[3,7;4,14)$ và độ dài mỗi nhóm bằng $0,44$ được thống kê dưới đây:

Chỉ số Cholesterol toàn phần do bác sĩ B điều trị	$[3,7;4,14)$	$[4,14;4,58)$	$[4,58;5,02)$	$[5,02;5,46)$	$[5,46;5,9)$
Số bệnh nhân	3	4	3	4	4

» **Câu 32.** Biểu đồ dưới đây biểu thị kết quả thu thập được về mức tiền (đơn vị: tỷ đồng) của một số khách hàng nợ ở hai ngân hàng A và B .

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai																												
(a)	Bảng giá trị đại diện cho mỗi nhóm và bảng tần số ghép nhóm cho mẫu số liệu tương ứng với biểu đồ trên																														
	<table border="1"> <tr> <td>Mức tiền (tỷ đồng)</td> <td>[1;2)</td> <td>[2;3)</td> <td>[3;4)</td> <td>[4;5)</td> <td>[5;6)</td> <td>[6;7)</td> </tr> <tr> <td>Mức tiền đại diện (tỷ đồng)</td> <td>1,5</td> <td>2,5</td> <td>3,5</td> <td>4,5</td> <td>5,5</td> <td>6,5</td> </tr> <tr> <td>Số khách hàng ngân hàng A</td> <td>6</td> <td>7</td> <td>9</td> <td>10</td> <td>5</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Số khách hàng ngân hàng B</td> <td>8</td> <td>6</td> <td>8</td> <td>9</td> <td>5</td> <td>2</td> </tr> </table>	Mức tiền (tỷ đồng)	[1;2)	[2;3)	[3;4)	[4;5)	[5;6)	[6;7)	Mức tiền đại diện (tỷ đồng)	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5	Số khách hàng ngân hàng A	6	7	9	10	5	1	Số khách hàng ngân hàng B	8	6	8	9	5	2		
Mức tiền (tỷ đồng)	[1;2)	[2;3)	[3;4)	[4;5)	[5;6)	[6;7)																									
Mức tiền đại diện (tỷ đồng)	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5																									
Số khách hàng ngân hàng A	6	7	9	10	5	1																									
Số khách hàng ngân hàng B	8	6	8	9	5	2																									
(b)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của ngân hàng A bằng $\frac{661}{361}$.																														
(c)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của ngân hàng B bằng $\frac{3221}{1444}$.																														
(d)	Người ta dùng độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của số tiền khách hàng nợ ngân hàng. Ngân hàng nào có độ lệch chuẩn cao hơn thì có độ rủi ro lớn hơn. Theo quan điểm trên, độ rủi ro của ngân hàng A cao hơn ngân hàng B																														

C. Câu hỏi – Trả lời ngắn

» **Câu 33.** Bảng thống kê sau cho biết điện năng tiêu thụ của 30 hộ ở một khu dân cư trong một tháng như sau (đơn vị: kW):

50	47	30	65	63	70	38	34	48	53	33	39	32	40	50
55	50	61	37	37	43	35	65	60	31	33	41	45	55	59

Chuyển mẫu số liệu trên sang mẫu số liệu ghép nhóm gồm 8 nhóm có độ dài bằng nhau và bảng 5 như sau:

Giá trị	[30;35)	[35;40)	[40;45)	[45;50)	[50;55)	[55;60)	[60;65)	[65;70]
Số lượng	6	5	3	x	4	3	y	z

Tính giá trị của $S = 43x + 47y + 1000z$

» **Điền đáp số:**

» **Câu 34.** Doanh thu bán hàng trong 20 ngày được lựa chọn ngẫu nhiên của một cửa hàng được ghi lại ở bảng sau (đơn vị: triệu đồng):

Doanh thu	[5;7)	[7;9)	[9;11)	[11;13)	[13;15)
Số ngày	2	7	7	3	1

Số trung bình của mẫu số liệu trên bằng bao nhiêu?

» **Điền đáp số:**

» **Câu 35.** Điều tra 42 học sinh của một lớp 12 về số giờ tự học ở nhà, người ta có bảng thống kê sau:

Số giờ tự học	[1;2)	[2;3)	[3;4)	[4;5)	[5;6)
Số học sinh	8	10	12	9	3

Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Điền đáp số:**

» **Câu 36.** Thống kê điểm trắc nghiệm môn Tiếng Anh của 40 học sinh, người ta có bảng sau:

Điểm	[20;30)	[30;40)	[40;50)	[50;60)	[60;70)	[70;80)	[80;90)	[90;100)
Số học sinh	3	5	5	8	7	5	3	4

Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Điền đáp số:**

» **Câu 37.** Thống kê doanh thu (đơn vị: triệu đô la) của 20 công ty sản xuất ô tô trong năm 2023, người ta có bảng sau:

Doanh thu	[0;20)	[20;40)	[40;60)	[60;80)	[80;100)
Số công ty	5	5	6	2	2

Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Điền đáp số:**

» **Câu 38.** Điều tra về số tiền mua sách (đơn vị: nghìn đồng) trong một năm của 50 học sinh trong một trường THPT, người ta có bảng sau:

Số tiền mua sách	[0;200)	[200;400)	[400;600)	[600;800)	[800;1000)
Số học sinh	29	11	3	4	3

Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Điền đáp số:

- » **Câu 39.** Tốc độ của 20 xe hơi khi đi qua một trạm kiểm tra tốc độ (đơn vị: km/h) được thống kê lại như sau. Hãy tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm với nhóm đầu tiên là $[42;46)$ và độ dài mỗi nhóm bằng 4. (làm tròn đến hàng phần mười)

42   43,4   43,4   46,5   46,7   46,8   47,5   47,7   48,1   48,4
50,8   52,1   52,7   53,9   54,8   55,6   57,5   59,6   60,3   61,1

Điền đáp số:

- » **Câu 40.** Một giống cây xoan đào được trồng tại hai địa điểm A và B. Người ta thống kê đường kính thân của một số cây xoan đào 5 năm tuổi ở bảng sau. Gọi phương sai đường kính thân của một số cây xoan đào 5 năm tuổi ở địa điểm A và địa điểm B lần lượt là S_A^2 và S_B^2 . Tính $S_A^2 - S_B^2$ bằng bao nhiêu?

Đường kính (cm)	$[30;32)$	$[32;34)$	$[34;36)$	$[36;38)$	$[38;40)$
Số cây trồng ở địa điểm A	25	38	20	10	9
Số cây trồng ở địa điểm B	22	27	19	14	14

Điền đáp số:

- » **Câu 41.** Thời gian hoàn thành một bài viết chính tả của một số học sinh lớp 4 hai trường X và Y được ghi lại ở bảng sau. Gọi độ lệch chuẩn thời gian gian hoàn thành một bài viết chính tả của một số học sinh lớp 4 ở trường X và Y lần lượt là S_X và S_Y . Tính $S_X - S_Y$ bằng bao nhiêu?

Thời gian (Phút)	$[6;7)$	$[7;8)$	$[8;9)$	$[9;10)$	$[10;11)$
Số học sinh trường X	8	10	13	10	9
Số học sinh trường Y	4	12	17	14	3

- » **Câu 42.** Kết quả 40 lần nhảy xa của vận động viên HUY được thống kê trong bảng sau (đơn vị: mét):

Nhóm	Tần số
$[6,22;6,46)$	3
$[6,46;6,70)$	7
$[6,70;6,94)$	5
$[6,94;7,18)$	20
$[7,18;7,42)$	5
	$n = 40$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên là bao nhiêu? (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm)

Điền đáp số:

- » **Câu 43.** Anh An đầu tư số tiền sử dụng vào hai lĩnh vực kinh doanh A, B. Anh An thống kê số tiền thu được mỗi tháng trong vòng 60 tháng theo từng lĩnh vực cho kết quả như sau:

Số tiền (triệu đồng)	[5;10)	[10;15)	[15;20)	[20;25)	[25;30)
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực A	20	5	10	5	20
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực B	5	10	30	10	5

So sánh giá trị trung bình và độ lệch chuẩn của số tiền thu được mỗi tháng khi bắt đầu tư vào từng lĩnh vực A, B . Kí hiệu $\Delta = S_A - S_B$ nếu $\Delta > 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực A "rủi ro" hơn, ngược lại nếu $\Delta < 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực B "rủi ro" hơn. Tính $\Delta = S_A - S_B$ (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm).

✎ **Điền đáp số:**

» **Câu 44.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Cổ phiếu B	16	4	3	6	21

So sánh giá trị trung bình và độ lệch chuẩn của số tiền thu được mỗi tháng khi bắt đầu tư vào từng lĩnh vực A, B . Kí hiệu $\Delta = S_A - S_B$ nếu $\Delta > 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực A "rủi ro" hơn, ngược lại nếu $\Delta < 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực B "rủi ro" hơn. Tính $\Delta = S_A - S_B$ (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm).

✎ **Điền đáp số:**

----- Hết -----

TOÁN TỪ TÂM

Chương 03

Bài 1. KHOẢNG BIẾN THIÊN - KHOẢNG TƯ PHÂN VỊ CỦA MSLGN

A

Lý thuyết

1. Khoảng biến thiên.

Định nghĩa:

Khoảng biến thiên, kí hiệu R , của mẫu số liệu ghép nhóm là hiệu số giữa đầu mút phải của nhóm cuối cùng và đầu mút trái của nhóm đầu tiên có chứa dữ liệu của mẫu số liệu.

Ý nghĩa

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[u_1; u_2)$	$[u_2; u_3)$	...	$[u_k; u_{k+1})$
Tần số	n_1	n_2	...	n_k

» Nếu n_1 và n_{k+1} cùng khác 0 thì $R = u_{k+1} - u_1$.

- Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm luôn *lớn hơn* hoặc *bằng* khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc.
- Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu.
- Khoảng biến thiên $R = u_{k+1} - u_1$ chưa phản ánh được đầy đủ mức độ phân tán của phần lớn các số liệu.
- Hơn nữa, giá trị của R thường tăng vọt khi xuất hiện giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu. Do đó, để phản ánh mức độ phân tán của số liệu, người ta còn dùng các số đặc trưng khác.

2. Khoảng tứ phân vị

Định nghĩa:

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm cho ở Bảng 1, kí hiệu Δ_Q , là hiệu giữa tứ phân vị thứ ba Q_3 và tứ phân vị thứ nhất Q_1 của mẫu số liệu ghép nhóm đó, tức là:

$$\Delta_Q = Q_3 - Q_1.$$

Ý nghĩa

- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ cho khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của nửa giữa của mẫu số liệu (tập hợp gồm 50% số liệu nằm chính giữa mẫu số liệu).
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm càng nhỏ thì dữ liệu càng tập trung xung quanh trung vị.
- Khoảng tứ phân vị được dùng để xác định giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.
Giá trị x trong mẫu số liệu là giá trị ngoại lệ nếu $x > Q_3 + 1,5\Delta_Q$ hoặc $x < Q_1 - 1,5\Delta_Q$
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm không bị ảnh hưởng nhiều bởi các giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.

Ý nghĩa

- Tứ phân vị thứ i , kí hiệu là Q_i với $i = 1, 2, 3$ của mẫu số liệu ghép nhóm được xác

định như sau:
$$Q_i = u_m + \frac{\frac{in}{4} - C}{n_m} (u_{m+1} - u_m).$$

Trong đó:

- » $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$ là cỡ mẫu.
- » $[u_m; u_{m+1})$ là nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » n_m là tần số của nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » $C = n_1 + n_2 + \dots + n_{m-1}$

Các dạng bài tập

Dạng 1. Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[u_1; u_2)$	$[u_2; u_3)$	...	$[u_k; u_{k+1})$
Tần số	n_1	n_2	...	n_k

» Nếu n_1 và n_{k+1} cùng khác 0 thì $R = u_{k+1} - u_1$.

» Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm luôn $\geq$ khoảng biến thiên của MSL gốc.

Ví dụ 1.1.

Dữ liệu về tốc độ của 100 xe ô tô lưu thông trên một đoạn đường cao tốc vào giờ cao điểm, được trích xuất từ camera của cơ quan cảnh sát giao thông. Hãy tìm khoảng biến thiên của mẫu số liệu (bảng số liệu hình bên dưới).

Tốc độ (km/h)	$[60; 70)$	$[70; 80)$	$[80; 90)$	$[90; 100)$	$[100; 110)$
Số xe	10	20	20	35	15

Lời giải

Ta có $u_{k+1} = 110$ và $u_1 = 60$

Khoảng biến thiên $R = u_{k+1} - u_1 = 110 - 60 = 50$ km/h.

Ví dụ 1.2.

Thời gian hoàn thành bài kiểm tra của các bạn trong lớp 12A được cho bảng sau:

Thời gian (phút)	$[25; 30)$	$[30; 35)$	$[35; 40)$	$[40; 45)$
Số học sinh	8	16	4	2

(1) Tính khoảng biến thiên R cho mẫu số liệu ghép nhóm trên.

(2) Nếu biết học sinh hoàn thành bài kiểm tra sớm nhất mất 27 phút và muộn nhất mất 43 phút. Hãy so sánh khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm và mẫu số liệu gốc.

Lời giải

(1) Tính khoảng biến thiên R cho mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Khoảng biến thiên $R = u_{k+1} - u_1 = 45 - 25 = 20$ phút.

(2) Hãy so sánh khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm và mẫu số liệu gốc.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc là $43 - 27 = 16$ phút.

Vậy khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm nhỏ hơn khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc.

Dạng 2. Ý nghĩa của khoảng biến thiên trong việc đo mức độ phân tán

Phương pháp

- » Khoảng biến thiên của MSL ghép nhóm luôn $\geq$ khoảng biến thiên của MSL gốc.
- » Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu.
- » Khoảng biến thiên $R = u_{k+1} - u_1$ chưa phản ánh được đầy đủ mức độ phân tán của phần lớn các số liệu.
- » Hơn nữa, giá trị của R thường tăng vọt khi xuất hiện giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu. Do đó, để phản ánh mức độ phân tán của số liệu, người ta còn dùng các số đặc trưng khác.

Ví dụ 2.1.

Để chuẩn bị mở một trung tâm thể dục thể thao, anh Sơn đã tiến hành điều tra tuổi thọ của máy chạy bộ (đơn vị: năm) do hai hãng X, Y sản xuất. Bảng biểu thị hai mẫu số liệu mà anh thu thập được qua Internet.

Tuổi thọ	$[2;4)$	$[4;6)$	$[6;8)$	$[8;10)$	$[10;12)$
Số máy của hãng X	7	20	36	20	17
Số máy của hãng Y	0	20	35	35	10

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu nào lớn hơn? Từ đó có thể nói là máy chạy bộ do hãng nào sản xuất có tuổi thọ phân tán hơn?

Lời giải

Khoảng biến thiên của tuổi thọ máy chạy bộ do hãng X: $R_X = 12 - 2 = 10$

Khoảng biến thiên của tuổi thọ máy chạy bộ do hãng Y: $R_Y = 12 - 4 = 8$

Vì $R_X > R_Y$ nên có thể nói là máy do hãng X sản xuất có tuổi thọ phân tán hơn so với máy của hãng Y.

Ví dụ 2.2.

Người ta tiến hành phỏng vấn hai nhóm khán giả về một bộ phim mới công chiếu. Nhóm A gồm những khán giả thuộc lứa tuổi 20-30, nhóm B thuộc lứa tuổi trên 30. Người được hỏi ý kiến phải đánh giá bộ phim bằng cách cho điểm theo một tiêu chí nêu trong phiếu điều tra và sau đó lấy tổng số điểm (thang điểm 100). Bảng dưới đây trình bày kết quả điều tra hai nhóm khán giả:

Tuổi thọ	$[2;4)$	$[4;6)$	$[6;8)$	$[8;10)$	$[10;12)$
Số người của nhóm A	7	20	36	20	17
Số người của nhóm B	0	20	35	35	10

Ý kiến đánh giá của nhóm khán giả nào phân tán hơn?

Lời giải

Khoảng biến thiên của điểm trong phiếu điều tra của số người nhóm A:

$$R_A = 100 - 50 = 50$$

Khoảng biến thiên của điểm trong phiếu điều tra của số người nhóm B: $R_B = 90 - 60 = 30$
Vì $R_A > R_B$ nên có thể nói là số điểm đánh giá theo một tiêu chí của nhóm A phân tán hơn so với nhóm B.

Ví dụ 2.3.

Bảng dưới biểu thị kết quả điều tra thời gian sử dụng Internet hằng ngày của một số người.

Thời gian (phút)	[30;60)	[60;90)	[90;120)	[120;150)	[150;180)
Số người	2	4	10	5	3

Tìm khoảng biến thiên của mẫu số liệu đã cho. Kết quả cho biết điều gì?

Lời giải

Đầu mút phải của nhóm ghép cuối cùng là 180,

Đầu mút trái của nhóm ghép đầu tiên là 30.

Vậy khoảng biến thiên của mẫu số liệu là $R = 180 - 30 = 150$.

Kết quả này cho biết thời gian sử dụng Internet hằng ngày của các thành viên thuộc nhóm người được điều tra chênh lệch nhau nhiều nhất là 150 phút.

Dạng 3. Ý nghĩa của khoảng biến thiên trong việc đo mức độ phân tán

Phương pháp

Tứ phân vị thứ k , kí hiệu là Q_k với $k=1,2,3$, của MSL ghép nhóm được xác định như sau:

$$Q_k = u_m + \frac{\frac{kn}{4} - C}{n_m} (u_{m+1} - u_m)$$

Trong đó:

- » $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$ là cỡ mẫu.
- » $[u_m; u_{m+1})$ là nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » n_m là tần số của nhóm chứa tứ phân vị thứ i .
- » $C = n_1 + n_2 + \dots + n_{m-1}$
- » Khoảng tứ phân vị của MSL ghép nhóm cũng được xác định dựa trên tứ phân vị thứ nhất và tứ phân vị thứ ba như đối với MSL không ghép nhóm.
- » Khoảng tứ phân vị của MSL ghép nhóm có kí hiệu Δ_Q , là hiệu giữa tứ phân vị thứ ba Q_3 và tứ phân vị thứ nhất Q_1 của MSL ghép nhóm đó, tức là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1$.
- **Bước 1:** Xác định cỡ mẫu, tính tứ phân vị thứ nhất và tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu.
- **Bước 2:** Tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu.

Ví dụ 3.1.

Một người ghi lại thời gian đàm thoại của một số cuộc gọi cho kết quả như bảng sau:

Thời gian t (phút)	$0 \leq t < 1$	$1 \leq t < 2$	$2 \leq t < 3$	$3 \leq t < 4$	$4 \leq t < 5$
Số cuộc gọi	8	17	25	20	10

Tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Lời giải

Thời gian t (phút)	$[0;1)$	$[1;2)$	$[2;3)$	$[3;4)$	$[4;5)$
Số cuộc gọi	8	17	25	20	10

Cỡ mẫu $n = 80$. Giả sử $x_1, x_2, \dots, x_{80}$ là thời gian đàm thoại của 80 cuộc gọi và giả sử dãy số liệu gốc này đã được sắp xếp theo thứ tự tăng dần.

Vì $\frac{n}{4} = 20$ và $8 < 20 < 8 + 17$ nên nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là nhóm $[1;2)$ và tứ phân

vị thứ nhất là: $Q_1 = 1 + \frac{\frac{80}{4} - 8}{17} \cdot 1 = \frac{29}{17}$

vì $\frac{3n}{4} = 60$ và $8 + 17 + 25 < 60 < 8 + 17 + 25 + 20$ nên nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là nhóm

$[3;4)$ và tứ phân vị thứ ba là: $Q_3 = 3 + \frac{\frac{3 \cdot 80}{4} - (8 + 17 + 25)}{20} \cdot 1 = 3,5$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $3,5 - \frac{29}{17} = \frac{61}{34}$

Ví dụ 3.2.

Bạn An rất thích chạy bộ. Thời gian chạy bộ mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn An được thống kê lại ở bảng sau:

Thời gian (phút)	[20;25)	[25;30)	[30;35)	[35;40)	[40;45)
Số ngày	6	6	4	1	1

Hãy tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trong bảng trên.

Lời giải

Cỡ mẫu $n = 18$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{18}$ là mẫu số liệu gốc gồm thời gian của 18 ngày chạy bộ của bạn An được sắp xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1, \dots, x_6 \in [20;25)$; $x_7, \dots, x_{12} \in [25;30)$; $x_{13}, \dots, x_{16} \in [30;35)$; $x_{17} \in [35;40)$; $x_{18} \in [40;45)$

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_5 \in [20;25)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 20 + \frac{\frac{18}{4} - 0}{6} \cdot (25 - 20) = 23,75.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{14} \in [30;35)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

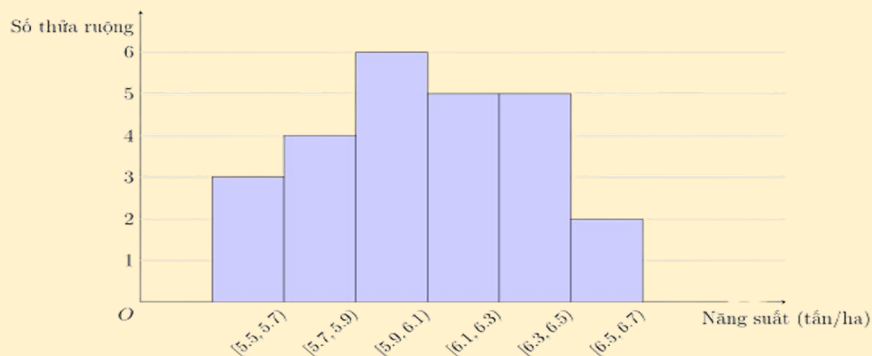
$$Q_3 = 30 + \frac{\frac{3 \cdot 18}{4} - (6+6)}{4} \cdot (35 - 30) = 31,875.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_Q = 31,875 - 23,75 = 8,125$.

Ví dụ 3.2.

Khảo sát năng suất của một số thửa ruộng được minh họa ở biểu đồ sau:

- (1) Có bao nhiêu thửa ruộng được khảo sát?
- (2) Lập bảng tần số ghép nhóm và tần số tương đối ghép nhóm tương ứng của mẫu số liệu trên.
- (3) Hãy xác định khoảng biến thiên và khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên.

Lời giải

(1) Có bao nhiêu thửa ruộng được khảo sát?

Có tất cả $n = 3 + 4 + 5 + 6 + 5 + 5 + 2 = 25$ thửa ruộng được khảo sát.

(2) Lập bảng tần số ghép nhóm và tần số tương đối ghép nhóm tương ứng của mẫu số liệu trên.

Bảng tần số ghép nhóm và tần số tương đối ghép nhóm tương ứng của mẫu số liệu trên.

Năng suất (tấn/ha)	$[5,5;5,7)$	$[5,7;5,9)$	$[5,9;6,1)$	$[6,1;6,3)$	$[6,3;6,5)$	$[6,5;6,7)$
Số thửa ruộng	3	4	6	5	5	2
Tần số tương đối	$\frac{3}{25}$	$\frac{4}{25}$	$\frac{6}{25}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{2}{25}$

(3) Hãy xác định khoảng biến thiên và khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên.

+ Khoảng biến thiên của mẫu số liệu trên là: $6,7 - 5,5 = 1,2$.

+ Cỡ mẫu $n = 25$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{25}$ là mẫu số liệu gốc gồm năng suất của 25 thửa ruộng được sắp xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1, x_2, x_3 \in [5,5;5,7)$; $x_4, \dots, x_7 \in [5,7;5,9)$, $x_8, \dots, x_{13} \in [5,9;6,1)$;

$x_{14}, \dots, x_{18} \in [6,1;6,3)$; $x_{19}, \dots, x_{23} \in [6,3;6,5)$; $x_{24}, x_{25} \in [6,5;6,7)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_6 + x_7) \in [5,7;5,9)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 5,7 + \frac{\frac{25}{4} - 3}{4}(5,9 - 5,7) = 5,8625.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{19} + x_{20}) \in [6,3;6,5)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 6,3 + \frac{\frac{3 \cdot 25}{4} - (3 + 4 + 6 + 5)}{5}(6,5 - 6,3) = 6,33.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_Q = 6,33 - 5,8625 = 0,4675$.

Dạng 4. Ý nghĩa của khoảng tứ phân vị trong việc đo mức độ phân tán

Phương pháp

- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là giá trị xấp xỉ cho khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu gốc và có thể dùng để đo mức độ phân tán của nửa giữa của mẫu số liệu (tập hợp gồm 50% số liệu nằm chính giữa mẫu số liệu).
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm càng nhỏ thì dữ liệu càng tập trung xung quanh trung vị.
- Khoảng tứ phân vị được dùng để xác định giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.
Giá trị x trong mẫu số liệu là giá trị ngoại lệ nếu $x > Q_3 + 1,5\Delta_Q$ hoặc $x < Q_1 - 1,5\Delta_Q$
- Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm không bị ảnh hưởng nhiều bởi các giá trị ngoại lệ trong mẫu số liệu.

Ví dụ 4.1.

Kết quả đo chiều cao của 100 cây dừa trồng sau 10 năm tại một vườn trái cây ở Bến Tre cho ở bảng sau:

Chiều cao (m)	$[8,4;8,6)$	$[8,6;8,8)$	$[8,8;9,0)$	$[9,0;9,2)$	$[9,2;9,4)$
Số cây	5	12	25	44	14

- Hãy tìm khoảng biến thiên, khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.
- Trong 100 cây dừa trên có 1 cây cao 8,4 m. Hỏi chiều cao của cây dừa này có phải là giá trị ngoại lệ không?

Lời giải

- Hãy tìm khoảng biến thiên, khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu là $R = 9,4 - 8,4 = 1$.

Ta có cỡ mẫu là $n = 100$.

Gọi $x_1, x_2, \dots, x_{100}$ là mẫu số liệu gồm chiều cao của 100 cây dừa.

Ta có:

$$x_1, \dots, x_5 \in [8,4;8,6); x_6, \dots, x_{17} \in [8,6;8,8); x_{18}, \dots, x_{42} \in [8,8;9,0);$$

$$x_{43}, \dots, x_{86} \in [9,0;9,2); x_{87}, \dots, x_{100} \in [9,2;9,4).$$

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu là $\frac{x_{25} + x_{26}}{2} \in [8,8;9,0)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 8,8 + \frac{100}{4} - \frac{(5+12)}{25} \cdot (9,0 - 8,8) = 8,864.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu là $\frac{x_{75} + x_{76}}{2} \in [9,0;9,2)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 9,0 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - (5 + 12 + 25)}{44} \cdot (9,2 - 9,0) = 9,15.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 0,286$.

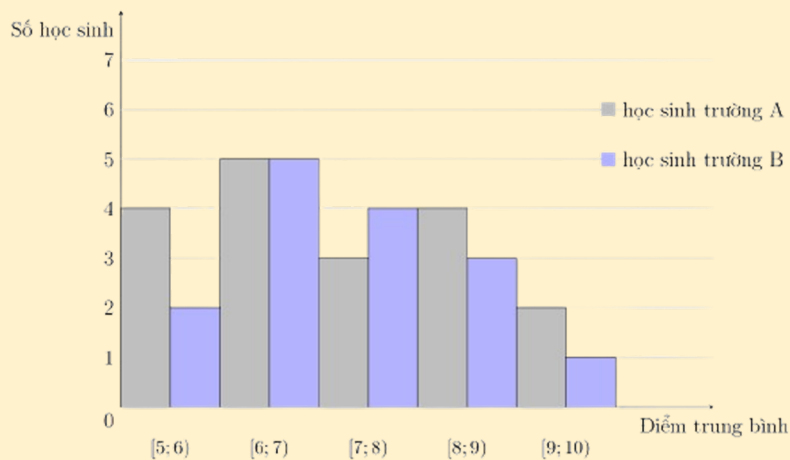
(2) Hỏi chiều cao của cây dừa này có phải là giá trị ngoại lệ không?

Vì $Q_1 - 1,5\Delta_Q = 8,435$ và $Q_3 + 1,5\Delta_Q = 9,579$ nên cây dừa có chiều cao 8,4 m là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm.

Ví dụ 4.2.

Biểu đồ sau mô tả kết quả điều tra về điểm trung bình năm học của học sinh hai trường A và B.

(1) Hãy xác định giá trị đại diện cho mỗi nhóm và lập bảng tần số ghép nhóm cho mẫu số liệu trên.

(2) Nếu so sánh theo khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm thì học sinh trường nào có điểm trung bình đều hơn?

Lời giải

(1) Hãy xác định giá trị đại diện cho mỗi nhóm và lập bảng tần số ghép nhóm cho mẫu số liệu trên.

Ta có:

Điểm trung bình	[5;6)	[6;7)	[7;8)	[8;9)	[9;10)
Giá trị đại diện	5,5	6,5	7,5	8,5	9,5
Học sinh trường A	4	5	3	4	2
Học sinh trường B	2	5	4	3	1

(2) Nếu so sánh theo khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm thì học sinh trường nào có điểm trung bình đều hơn?

▪ **Xét mẫu số liệu trường A.**

Cỡ mẫu $n = 18$.

Gọi $x_1, x_2, \dots, x_{18}$ là mẫu số liệu gốc gồm điểm trung bình của 18 học sinh trường A được sắp xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1, \dots, x_4 \in [5;6)$; $x_5, \dots, x_9 \in [6;7)$; $x_{10}, x_{11}, x_{12} \in [7;8)$; $x_{13}, \dots, x_{16} \in [8;9)$; $x_{17}, x_{18} \in [9;10)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_5 \in [6;7)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 6 + \frac{\frac{18}{4} - 4}{5} (7 - 6) = 6,1.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{14} \in [8;9)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 8 + \frac{\frac{3 \cdot 18}{4} - (4 + 5 + 3)}{4} (9 - 8) = 8,375.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_{Q(A)} = 8,375 - 6,1 = 2,275$.

▪ **Xét mẫu số liệu ở trường B.**

Cỡ mẫu $n = 15$.

Gọi $x_1, x_2, \dots, x_{15}$ là mẫu số liệu gốc gồm điểm trung bình của 15 học sinh trường B được sắp xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1, x_2 \in [5;6)$; $x_3, \dots, x_7 \in [6;7)$; $x_8, \dots, x_{11} \in [7;8)$; $x_{12}, x_{13}, x_{14} \in [8;9)$; $x_{15} \in [9;10)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_4 \in [6;7)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 6 + \frac{\frac{15}{4} - 2}{5} (7 - 6) = 6,35.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{12} \in [8;9)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 8 + \frac{\frac{3 \cdot 15}{4} - (2 + 5 + 4)}{3} (9 - 8) = \frac{97}{12}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_{Q(B)} = \frac{97}{12} - 6,35 = \frac{26}{15} \approx 1,73$.

Nếu so sánh theo khoảng tứ phân vị thì học sinh trường B có điểm trung bình đồng đều hơn.

Chương 03

Bài 1.

KHOẢNG BIẾN THIÊN - KHOẢNG TƯ PHÂN VỊ CỦA MSLGN

Luyện tập

A. Câu hỏi – Trả lời trắc nghiệm

» Câu 1. Bảng sau thống kê khối lượng một số quả măng cụt được lựa chọn ngẫu nhiên trong một thùng hàng.

Khối lượng (gam)	$[80;82)$	$[82;84)$	$[84;86)$	$[86;88)$	$[88;90)$
Số quả	17	20	25	16	12

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là:

- A. 10 gam.   B. 12 gam.   C. 2 gam.   D. 20 gam.

» *Lời giải*

Chọn A

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là $90 - 80 = 10$ gam.

» Câu 2. Một công ty cung cấp nước sạch thống kê lượng nước các hộ gia đình trong một khu vực tiêu thụ trong một tháng ở bảng sau.

Lượng nước tiêu thụ (m^3)	$[3;6)$	$[6;9)$	$[9;12)$	$[12;15)$	$[15;18)$
Số hộ gia đình	20	60	40	32	7

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là:

- A. $3 m^3$.   B. $15 m^3$.   C. $18 m^3$.   D. $20 m^3$.

» *Lời giải*

Chọn B

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là $18 - 3 = 15 m^3$

» Câu 3. Người ta thống kê tốc độ của một số xe ô tô di chuyển qua một trạm kiểm soát trên đường cao tốc trong một khoảng thời gian ở bảng sau.

Tốc độ (km/h)	$[75;80)$	$[80;85)$	$[85;90)$	$[90;95)$	$[95;100)$
Số xe	15	22	28	34	19

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là

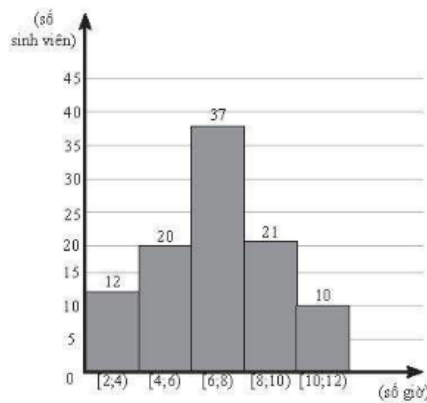
- A. 75 km/h.   B. 25 km/h.   C. 100 km/h.   D. 5 km/h.

» *Lời giải*

Chọn B

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là $100 - 75 = 25$ km/h.

» Câu 4. Kết quả điều tra về số giờ làm thêm trong một tuần của 100 sinh viên được cho ở biểu đồ sau.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu được cho trong biểu đồ trên là:

- A. 2.   B. 3.   C. 10.   D. 37.

👉 *Lời giải*

Chọn C

Số giờ làm thêm	[2;4)	[4;6)	[6;8)	[8;10)	[10;12)
Số sinh viên	12	20	37	21	10

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là $12 - 2 = 10$ giờ.

» **Câu 5.** Thâm niên công tác của các công nhân hai nhà máy *A* và *B* được cho trong bảng sau

Thâm niên công tác (năm)	[0;5)	[5;10)	[10;15)	[15;20)	[20;25)
Số công nhân nhà máy <i>A</i>	35	13	12	12	8
Số công nhân nhà máy <i>B</i>	19	26	24	11	0

Sử dụng khoảng biến thiên, hãy cho biết thâm niên công tác các công nhân của nhà máy nào có độ phân tán lớn hơn?

- A. Không so sánh được.
 B. Nhà máy *A* có thâm niên công tác của các công nhân phân tán lớn hơn nhà máy *B*.
 C. Nhà máy *A* có thâm niên công tác của các công nhân phân tán nhỏ hơn nhà máy *B*.
 D. Nhà máy *A* có thâm niên công tác của các công nhân phân tán bằng nhà máy *B*.

👉 *Lời giải*

Chọn B

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thâm niên công tác của các công nhân của nhà máy *A* là $25 - 0 = 25$ năm.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thâm niên công tác của các công nhân của nhà máy *B* là $20 - 0 = 20$ năm.

Do vậy, nhà máy *A* có thâm niên công tác của các công nhân phân tán lớn hơn nhà máy *B*.

» **Câu 6.** Kết quả khảo sát cân nặng của 40 quả cam Canh ở mỗi lô hàng 1 và lô hàng 2 được cho ở bảng sau

Cân nặng (gam)	[100;110)	[110;120)	[120;130)	[130;140)	[140;150)
Số quả cam ở lô hàng 1	0	10	11	19	0
Số quả cam ở lô hàng 2	3	15	12	7	3

Sử dụng khoảng biến thiên, hãy cho biết cân nặng của 40 quả cam Canh của lô hàng nào có độ phân tán lớn hơn.

- A. Không so sánh được.
 B. Lô hàng 2 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán lớn hơn lô hàng 1.

- C.** Lô hàng 1 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán lớn hơn lô hàng 2.
D. Lô hàng 1 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán bằng lô hàng 2.

» **Lời giải**

Chọn B

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về cân nặng của 40 quả cam Canh của lô hàng 1 là $140 - 110 = 30$ gam.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về cân nặng của 40 quả cam Canh của lô hàng 2 là $150 - 100 = 50$ gam.

Do vậy, lô hàng 2 có cân nặng của 40 quả cam Canh phân tán lớn hơn lô hàng 1.

- » **Câu 7.** Bạn Lan thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các học sinh nữ lớp 10B và lớp 10C ở bảng sau. Chọn đáp án có khẳng định đúng.

Chiều cao(cm)	[150;155)	[155;160)	[160;165)	[165;170)	[170;175)
Số học sinh nữ lớp 10B	0	5	13	7	0
Số học sinh nữ lớp 10C	2	10	9	3	1

- A.** Chiều cao của các bạn nữ lớp 10B đồng đều hơn chiều cao của các bạn nữ lớp 10C.
B. Chiều cao của các bạn nữ lớp 10C đồng đều hơn chiều cao của các bạn nữ lớp 10B.
C. Chiều cao của các bạn nữ lớp 10B và lớp 10C đồng đều như nhau.
D. Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10C nhỏ hơn khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10B.

» **Lời giải**

Chọn A

Ta có

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10B là $170 - 155 = 15$

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10C là $175 - 150 = 25$

Vì $15 < 25$ nên mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10B có độ phân tán ít hơn so với mẫu số liệu ghép nhóm về chiều cao của các bạn nữ lớp 10C, hay nói cách khác chiều cao của các bạn nữ lớp 10B đồng đều hơn chiều cao của các bạn nữ lớp 10C.

- » **Câu 8.** Một hãng xe ô tô thống kê lại số lần gặp sự cố về động cơ của 100 chiếc xe cùng loại sau 2 năm sử dụng đầu tiên ở bảng sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này? (Làm tròn các kết quả đến hàng phần trăm).

Số lần gặp sự cố	[0,5;2,5)	[2,5;4,5)	[4,5;6,5)	[6,5;8,5)	[8,5;10,5)
Số xe	17	33	25	20	5

- A.** 5,32.   **B.** 3,52.   **C.** 2,53.   **D.** 5,23.

» **Lời giải**

Chọn B

Do cỡ mẫu $n = 100$

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{100}$ là mẫu số liệu gốc gồm số lần gặp sự cố của 100 chiếc xe cùng loại sau 2 năm sử dụng.

Ta có $x_1, \dots, x_{17} \in [0,5;2,5)$; $x_{18}, \dots, x_{50} \in [2,5;4,5)$; $x_{51}, \dots, x_{75} \in [4,5;6,5)$; $x_{76}, \dots, x_{95} \in [6,5;8,5)$; $x_{96}, \dots, x_{100} \in [8,5;10,5)$.

Nên tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{25} + x_{26}) \in [2,5;4,5)$. Do đó tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 2,5 + \frac{\frac{100}{4} - 17}{33} \cdot (4,5 - 2,5) \approx 2,98$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{75} + x_{76}) \in [2,5;4,5)$.

Mà $x_{75} \in [4,5;6,5)$; $x_{76} \in [6,5;8,5)$. Nên $Q_3 = 6,5$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 \approx 6,5 - 2,98 = 3,52$

» **Câu 9.** Kiểm tra điện lượng của một số viên pin tiêu do một hãng sản xuất thu được kết quả sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này? (Làm tròn các kết quả đến hàng phần trăm).

Điện lượng (nghìn mAh)	$[0,9;0,95)$	$[0,95;1,0)$	$[1,0;1,05)$	$[1,05;1,1)$	$[1,1;1,15)$
Số viên pin	10	20	35	15	5

A. 0,06.

B. 0,08.

C. 0,07.

D. 0,09.

» *Lời giải*

Chọn C

Do cỡ mẫu $n = 10 + 20 + 35 + 15 + 5 = 85$

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{85}$ là mẫu số liệu gốc gồm điện lượng của 85 viên pin tiêu.

Ta có $x_1, \dots, x_{10} \in [0,9;0,95)$; $x_{11}, \dots, x_{30} \in [0,95;1,0)$; $x_{31}, \dots, x_{65} \in [1,0;1,05)$; $x_{66}, \dots, x_{80} \in [1,05;1,1)$; $x_{81}, \dots, x_{85} \in [1,1;1,15)$.

Nên tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{21} + x_{22}) \in [0,95;1,0)$.

Do đó tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 0,95 + \frac{\frac{85}{4} - 10}{20} \cdot (1,0 - 0,95) \approx 0,98$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{64} + x_{65}) \in [1,0;1,05)$.

Do đó tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 1,0 + \frac{\frac{3 \cdot 85}{4} - 30}{35} \cdot (1,05 - 1,0) \approx 1,05$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 \approx 1,05 - 0,98 = 0,07$

» **Câu 10.** Một người thống kê lại thời gian thực hiện các cuộc gọi điện thoại của người đó trong một tuần ở bảng sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này?

Thời gian (đơn vị: giây)	$[0;60)$	$[60;120)$	$[120;180)$	$[180;240)$	$[240;300)$	$[300;360)$
Số cuộc gọi	8	10	7	5	2	1

A. 100.

B. 110.

C. 120.

D. 130.

» *Lời giải*

Chọn C

Do cỡ mẫu $n = 8 + 10 + 7 + 5 + 2 + 1 = 33$

Nên tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_8 + x_9)$.

Mà $x_8 \in [0;60)$; $x_9 \in [60;120)$. Nên $Q_1 = 60$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{25} + x_{26})$.

Mà $x_{25} \in [120;180)$; $x_{26} \in [180;240)$. Nên $Q_3 = 180$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 180 - 60 = 120$

» **Câu 11.** Một phòng khám thống kê số bệnh nhân đến khám bệnh mỗi ngày trong tháng 4 năm 2022 ở bảng sau. Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm này? (Làm tròn các kết quả đến hàng phần chục).

Số bệnh nhân	$[0,5;10,5)$	$[10,5;20,5)$	$[20,5;30,5)$	$[30,5;40,5)$	$[40,5;50,5)$
Số ngày	7	8	7	6	2

A. 20,3.

B. 20,2.

C. 20,4.

D. 20,5.

» *Lời giải*

Chọn B

Do cỡ mẫu $n = 7 + 8 + 7 + 6 + 2 = 30$

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{85}$ là mẫu số liệu gốc gồm điện lượng của 85 viên pin tiểu.

Ta có $x_1, \dots, x_{10} \in [0,9;0,95)$; $x_{11}, \dots, x_{30} \in [0,95;1,0)$; $x_{31}, \dots, x_{65} \in [1,0;1,05)$; $x_{66}, \dots, x_{80} \in [1,05;1,1)$; $x_{81}, \dots, x_{85} \in [1,1;1,15)$.

Nên tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_8 \in [10,5;20,5)$.

Do đó tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 10,5 + \frac{\frac{30}{4} - 7}{8} \cdot (20,5 - 10,5) \approx 11,1$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{23} \in [30,5;40,5)$.

Do đó tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 30,5 + \frac{\frac{3 \cdot 30}{4} - 22}{6} \cdot (40,5 - 30,5) \approx 31,3$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 \approx 31,3 - 11,1 = 20,2$

» **Câu 12.** Cân nặng của một số lợn con mới sinh thuộc hai giống A và B được cho ở bảng sau. Chọn đáp án có khẳng định đúng.

Cân nặng (kg)	$[1,0;1,1)$	$[1,1;1,2)$	$[1,2;1,3)$	$[1,3;1,4)$
Giống A	8	28	32	17
Giống B	13	14	24	14

A. Cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A đồng đều hơn cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B.

- B.** Cân nặng trung bình của lợn con mới sinh giống A nhỏ hơn giống B.
C. Cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B đồng đều hơn cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A.
D. Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A nhỏ hơn khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B.

» *Lời giải*

Chọn A

Đối với lợn con giống A

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{85}$ là mẫu số liệu được sắp xếp theo thứ tự không giảm.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{21} + x_{22}) \in [1,1;1,2)$ nên

$$Q_1(A) = 1,1 + \frac{\frac{85}{4} - 8}{28} \cdot (1,2 - 1,1) \approx 1,15$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{64} + x_{65}) \in [1,2;1,3)$ nên

$$Q_3(A) = 1,2 + \frac{\frac{3 \cdot 85}{4} - 36}{32} \cdot (1,3 - 1,2) \approx 1,29$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\Delta_Q(A) = Q_3(A) - Q_1(A) \approx 1,29 - 1,15 = 0,14$$

Đối với lợn con giống B

Gọi $y_1; y_2; \dots; y_{65}$ là mẫu số liệu được sắp xếp theo thứ tự không giảm.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(y_{16} + y_{17}) \in [1,1;1,2)$ nên

$$Q_1(B) = 1,1 + \frac{\frac{65}{4} - 13}{14} \cdot (1,2 - 1,1) \approx 1,123$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(y_{49} + y_{50}) \in [1,2;1,3)$ nên

$$Q_3(B) = 1,2 + \frac{\frac{3 \cdot 65}{4} - 27}{24} \cdot (1,3 - 1,2) \approx 1,29$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\Delta_Q(B) = Q_3(B) - Q_1(B) \approx 1,29 - 1,123 = 0,167$$

Ta thấy $\Delta_Q(A) < \Delta_Q(B)$ nên cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống A đồng đều hơn cân nặng của lợn con mới sinh thuộc giống B.

» **Câu 13.** Một mẫu số liệu ghép nhóm có khoảng tứ phân vị là 4,43 và tứ phân vị thứ 3 là $\frac{68}{3}$ thì giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm đó phải là bao nhiêu?

A. $x > 29,31$

B. $x > 1,51$

C. $x < 51,23$

D. $x \leq 25,11$

» *Lời giải*

Chọn A

Do tứ phân vị thứ 3 là $\frac{68}{3}$

Nên giá trị ngoại lệ $x > Q_3 + 1,5\Delta_Q = \frac{68}{3} + 1,5 \cdot 4,43 \approx 29,31$

» **Câu 14.** Một mẫu số liệu ghép nhóm có tứ phân vị thứ 1 là 254,9 và tứ phân vị thứ 3 là 417,25 thì điều kiện giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm đó là:

- A. $\begin{cases} x \geq 12,1 \\ x \leq 1,35 \end{cases}$ B. $\begin{cases} x > 11,2 \\ x < 0,375 \end{cases}$ C. $\begin{cases} x > 660,775 \\ x < 11,375 \end{cases}$ D. $x > 11,375$

» **Lời giải**

Chọn C

Gọi giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm là x

Ta có khoảng tứ phân vị $\Delta_Q = 417,25 - 254,9 = 162,35$

Nên giá trị ngoại lệ $\begin{cases} x > Q_3 + 1,5\Delta_Q = 417,25 + 1,5 \cdot 162,35 = \frac{26431}{40} \approx 660,775 \\ x < Q_1 - 1,5\Delta_Q = 254,25 - 1,5 \cdot 162,35 = \frac{91}{8} \approx 11,375 \end{cases}$

Vậy $\begin{cases} x > 660,775 \\ x < 11,375 \end{cases}$

» **Câu 15.** Giáo viên chủ nhiệm thống kê chiều cao (đơn vị cm) của các bạn học sinh nữ của lớp 12A ở bảng sau:

Chiều cao	[150;155)	[155;160)	[160;165)	[165;170)	[170;175)
Số học sinh	2	4	10	0	1

Xác định khoảng biến thiên của chiều cao của các bạn học sinh nữ lớp 12A.

- A. 20   B. 10   C. 5   D. 25

» **Lời giải**

Chọn A

Khoảng biến thiên của chiều cao của các bạn học sinh nữ lớp 12A là: $175 - 155 = 20$

» **Câu 16.** Bảng dưới đây thống kê cân nặng (gam) của 100 quả xoài cát Hòa Lộc sau khi thu hoạch tại một khu vườn

Cân nặng	[200;205)	[205;300)	[300;305)	[305;310)
Số lượng xoài	10	15	45	30

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm trên là:

- A. 35   B. 60   C. 55   D. 110

» **Lời giải**

Chọn D

Khoảng biến thiên của cân nặng của số lượng xoài là: $310 - 200 = 110$

» **Câu 17.** Thời gian và số ngày tập thể dục của bác T và bác H trong một tháng (30 ngày) được thống kê theo bảng dưới đây:

Thời gian tập (phút)	[15;20)	[25;30)	[30;35)
Số ngày tập của bác T	10	15	5
Số ngày tập của bác H	9	21	0

Mệnh đề nào sau đây đúng?

- A. Khoảng biến thiên thời gian tập của bác T bằng 10
- B. Khoảng biến thiên thời gian tập của bác H bằng 20
- C. Độ phân tán thời gian tập của bác T cao hơn độ phân tán thời gian tập của bác H
- D. Độ phân tán thời gian tập của bác T thấp hơn độ phân tán thời gian tập của bác H

» *Lời giải*

Chọn C

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian tập của bác T là: $35 - 15 = 20$ (phút).

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian tập của bác H là: $30 - 15 = 15$ (phút).

Do đó căn cứ theo khoảng biến thiên thì thời gian tập của bác T có độ phân tán lớn hơn.

» **Câu 18.** Bảng dưới đây biểu diễn mẫu số liệu ghép nhóm về số tiền (đơn vị: nghìn đồng) mà 12 khách hàng mua sách ở một cửa hàng trong một ngày.

Giá tiền	[40; 50)	[50; 60)	[60; 70)
Số lượng khách mua	2	6	4

Xác định khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên

- A. $\frac{65}{6}$
- B. $\frac{55}{3}$
- C. $\frac{12}{5}$
- D. $\frac{312}{5}$

» *Lời giải*

Chọn A

Cỡ mẫu $n = 3 + 6 + 3 = 12$

Gọi $x_1; x_2; x_3; \dots; x_{12}$ là mẫu số liệu gốc gồm số lượng khách hàng của khách hàng mua sách ở một cửa hàng trong một ngày được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có $x_1; x_2 \in [40; 50)$; $x_3; x_4; x_5; \dots; x_8 \in [50; 60)$; $x_9; \dots; x_{12} \in [60; 70)$

Tứ phân vị thứ nhất $\frac{1}{2}(x_3 + x_4)$, do $x_3; x_4 \in [50; 60)$.

$$\text{Nên } Q_1 = 50 + \frac{\frac{12}{4} - 2}{6} \cdot (60 - 50) = \frac{155}{3}$$

Tứ phân vị thứ ba $\frac{1}{2}(x_9 + x_{10})$, do $x_9; x_{10} \in [60; 70)$.

$$\text{Nên } Q_3 = 60 + \frac{\frac{3 \cdot 12}{4} - (2 + 6)}{4} \cdot (70 - 60) = \frac{125}{2}$$

$$\text{Khi đó khoảng tứ phân vị } \Delta Q = Q_3 - Q_1 = \frac{125}{2} - \frac{155}{3} = \frac{65}{6}$$

» **Câu 19.** Bảng sau thống kê cân nặng của 50 quả xoài Thanh Ca được lựa chọn ngẫu nhiên sau khi thu hoạch ở một nông trường

Cân nặng (g)	[250; 290)	[290; 330)	[330; 370)	[370; 410)	[410; 450)
Số quả xoài	3	13	18	11	5

Hãy tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

- A. $\frac{9080}{143}$
- B. $\frac{980}{143}$
- C. $\frac{908}{143}$
- D. $\frac{9080}{145}$

» Lời giải

Chọn A

Cỡ mẫu $n = 50$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{50}$ là mẫu số liệu gốc gồm cân nặng của 50 quả xoài được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có $x_1, x_2, x_3 \in [250; 290)$; $x_4, \dots, x_{16} \in [290; 330)$; $x_{17}, \dots, x_{34} \in [330; 370)$; $x_{35}, \dots, x_{45} \in [370; 410)$; $x_{46}, \dots, x_{50} \in [410; 450)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_{13} \in [290; 330)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 290 + \frac{\frac{50}{4} - 3}{13} \cdot (330 - 290) = \frac{4150}{13}.$$

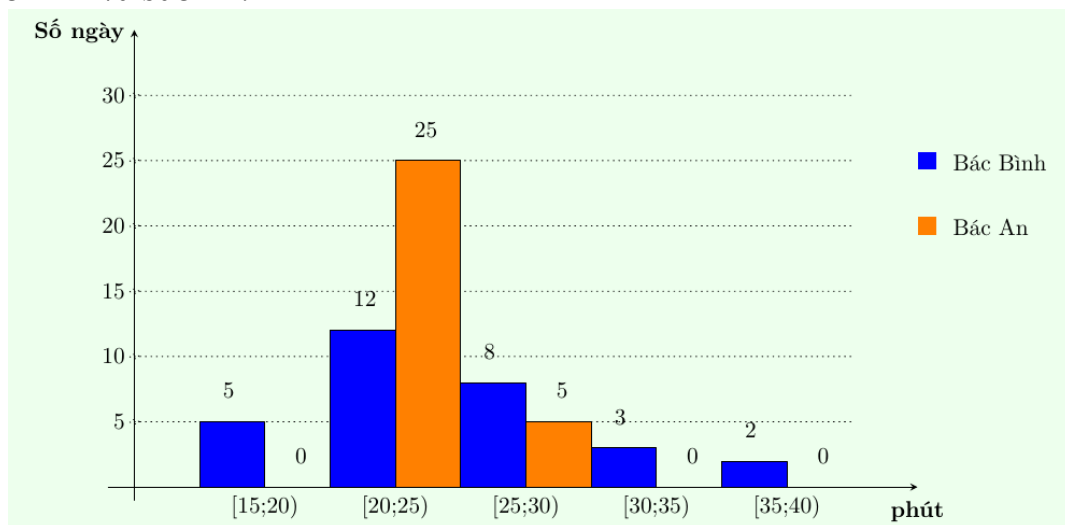
Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{38} \in [370; 410)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 370 + \frac{\frac{3 \cdot 50}{4} - (3 + 13 + 18)}{11} \cdot (410 - 370) = \frac{4210}{11}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{4210}{11} - \frac{4150}{13} = \frac{9080}{143}$.

» **Câu 20.** Biểu đồ dưới đây thống kê thời gian tập thể dục buổi sáng mỗi ngày trong tháng 9/2022 của bác Bình và bác An.

Hỏi giữa bác Bình và bác An thì người nào có thời gian luyện tập đều?

- A. Bác Bình có thời gian tập đều hơn.
- B. Bác An có thời gian tập đều hơn.
- C. Không xác định được.
- D. Bác Bình và Bác An có thời gian tập đều như nhau.

» Lời giải

Chọn B

Dựa vào biểu đồ, ta có bảng thống kê ghép nhóm như bên dưới

Xét thống kê của bác Bình, ta có cỡ mẫu $n = 30$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{30}$ là mẫu số liệu thời gian tập thể dục của bác Bình.

Ta có: $x_1, \dots, x_5 \in [15; 20)$; $x_6, \dots, x_{17} \in [20; 25)$; $x_{18}, \dots, x_{25} \in [25; 30)$; $x_{26}, x_{27}, x_{28} \in [30; 35)$; $x_{29}, x_{30} \in [35; 40)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_8 \in [20; 25)$. Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 20 + \frac{\frac{30}{4} - 5}{12} \cdot (25 - 20) = \frac{505}{24}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{23} \in [25; 30)$. Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 25 + \frac{\frac{3 \cdot 30}{4} - (5 + 12)}{8} \cdot (30 - 25) = \frac{455}{16}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu của bác An là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{355}{48}$.

Xét thống kê của bác An, ta có cỡ mẫu $n = 30$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{30}$ là mẫu số liệu thời gian tập thể dục của bác Bình.

Ta có: $x_1, \dots, x_{25} \in [20; 25)$; $x_{26}, \dots, x_{30} \in [25; 30)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_8 \in [20; 25)$. Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 20 + \frac{\frac{30}{4} - 0}{25} \cdot (25 - 20) = \frac{43}{2}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{23} \in [20; 25)$. Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 20 + \frac{\frac{3 \cdot 30}{4} - 0}{25} \cdot (30 - 25) = \frac{49}{2}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu của bác An là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 3$.

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu của bác An nhỏ hơn của bác Bình. Suy ra bác An có thời gian tập đều hơn.

» **Câu 21.** Bạn Trang thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các bạn học sinh nữ lớp 12C và lớp 12D ở bảng sau

Chiều cao \ Lớp	[155; 160)	[160; 165)	[165; 170)	[170; 175)	[175; 180)	[180; 185)
12C	2	7	12	3	0	1
12D	5	9	8	2	1	0

Hãy so sánh độ phân tán của nửa giữa hai mẫu số liệu chiều cao của các học sinh nữ lớp 12C và 12D.

- A.** Mẫu số liệu của lớp 12C ít phân tán hơn mẫu số liệu của lớp 12D.
- B.** Mẫu số liệu của lớp 12D ít phân tán hơn mẫu số liệu của lớp 12C.
- C.** Mẫu số liệu của lớp 12C và mẫu số liệu của lớp 12D không phân tán.
- D.** Không xác định được.

» *Lời giải*

Chọn A

Xét ở lớp 12C, ta có cỡ mẫu $n = 25$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{25}$ là mẫu số liệu gốc gồm chiều cao của 25 bạn nữ lớp 12C.

Ta có: $x_1, x_2 \in [155;160)$; $x_3, \dots, x_9 \in [160;165)$; $x_{10}, \dots, x_{21} \in [165;170)$; $x_{22}, x_{23}, x_{24} \in [170;175)$; $x_{25} \in [180;185)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu lớp 12C là $\frac{x_6 + x_7}{2} \in [160;165)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu lớp 12C là

$$Q_1 = 160 + \frac{\frac{25}{4} - 2}{7} \cdot (165 - 160) = \frac{4565}{28}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu lớp 12C là $\frac{x_{19} + x_{20}}{2} \in [165;170)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu lớp 12C là

$$Q_3 = 165 + \frac{\frac{3 \cdot 25}{4} - (2 + 7)}{12} \cdot (170 - 165) = \frac{2705}{16}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu lớp 12C là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{675}{112} \approx 6,027$.

Xét ở lớp 12D, ta có cỡ mẫu $n = 25$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{25}$ là mẫu số liệu gốc gồm chiều cao của 25 bạn nữ lớp 12D.

Ta có: $x_1, \dots, x_5 \in [155;160)$; $x_6, \dots, x_{14} \in [160;165)$; $x_{15}, \dots, x_{22} \in [165;170)$; $x_{23}, x_{24} \in [170;175)$; $x_{25} \in [175;180)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu lớp 12C là $\frac{x_6 + x_7}{2} \in [160;165)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu lớp 12C là

$$Q_1 = 160 + \frac{\frac{25}{4} - 5}{9} \cdot (165 - 160) = \frac{5785}{36}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu lớp 12C là $\frac{x_{19} + x_{20}}{2} \in [165;170)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu lớp 12C là

$$Q_3 = 165 + \frac{\frac{3 \cdot 25}{4} - (5 + 9)}{8} \cdot (170 - 165) = \frac{5375}{32}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu lớp 12C là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 \approx 7,274$.

Vậy mẫu số liệu của lớp 12C ít phân tán hơn mẫu số liệu của lớp 12D.

» **Câu 22.** Giả sử kết quả khảo sát hai khu vực A và B về độ tuổi kết hôn của một số phụ nữ vừa lập gia đình được cho ở bảng sau

Tuổi kết hôn	[19; 22)	[22; 25)	[25; 28)	[28; 31)	[31; 34)
Số phụ nữ khu vực A	10	27	31	25	7
Số phụ nữ khu vực B	47	40	11	2	0

Nếu so sánh theo khoảng tứ phân vị thì phụ nữ ở khu vực nào có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn?

- A.** Phụ nữ ở khu vực B có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn.
- B.** Phụ nữ ở khu vực A có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn.
- C.** Phụ nữ ở khu vực A và khu vực B có độ tuổi kết hôn đồng đều như nhau.
- D.** Không xác định được.

🔗 **Lời giải**

Chọn A

Xét ở khu vực A, khoảng biến thiên của mẫu số liệu là $R = 34 - 19 = 15$.

Ta có cỡ mẫu $n = 100$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{100}$ là mẫu số liệu gốc gồm độ tuổi kết hôn của 100 phụ nữ ở khu vực A.

Ta có: $x_1, \dots, x_{10} \in [19; 22)$; $x_{11}, \dots, x_{37} \in [22; 25)$; $x_{38}, \dots, x_{68} \in [25; 28)$; $x_{69}, \dots, x_{93} \in [28; 31)$; $x_{94}, \dots, x_{100} \in [31; 34)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu khu vực A là $\frac{x_{25} + x_{26}}{2} \in [22; 25)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu khu vực A là

$$Q_1 = 22 + \frac{\frac{100}{4} - 10}{27} \cdot (25 - 22) = \frac{71}{3}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu khu vực A là $\frac{x_{75} + x_{76}}{2} \in [28; 31)$. Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu khu vực A là

$$Q_3 = 28 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - (10 + 27 + 31)}{25} \cdot (31 - 28) = \frac{721}{25}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu khu vực A là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{388}{75} \approx 5,17$.

Xét ở khu vực B, khoảng biến thiên của mẫu số liệu là $R = 34 - 19 = 15$.

Ta có cỡ mẫu $n = 100$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{100}$ là mẫu số liệu gốc gồm độ tuổi kết hôn của 100 phụ nữ ở khu vực B.

Ta có:

$x_1, \dots, x_{47} \in [19; 22)$; $x_{48}, \dots, x_{87} \in [22; 25)$; $x_{88}, \dots, x_{98} \in [25; 28)$; $x_{99}, x_{100} \in [28; 31)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu khu vực B là $\frac{x_{25} + x_{26}}{2} \in [19; 22)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu khu vực B là

$$Q_1 = 19 + \frac{\frac{100}{4}}{47} \cdot (22 - 19) = \frac{968}{47}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu khu vực B là $\frac{x_{75} + x_{76}}{2} \in [22; 25)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu khu vực B là

$$Q_3 = 22 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - 47}{40} \cdot (25 - 22) = \frac{241}{10}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu khu vực B là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{1647}{470} \approx 3,5$.

Ta có khoảng tứ phân vị của khu vực A lớn hơn ở khu vực B nên khu vực B có độ tuổi kết hôn đồng đều hơn.

» **Câu 23.** Kết quả đo chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được cho ở bảng sau

Chiều cao (m)	[8,4; 8,6)	[8,6; 8,8)	[8,8; 9,0)	[9,0; 9,2)	[9,2; 9,4)
Số cây	5	12	25	44	14

Khẳng định nào sau đây là đúng?

- A. Cây keo cao 8,4 m là cây keo có chiều cao là giá trị ngoại lệ.
- B. Cây keo cao 8,4 m là cây keo có chiều cao không là giá trị ngoại lệ.
- C. Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = 0,5$.
- D. Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là 7.

» *Lời giải*

Chọn A

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu là $R = 9,4 - 8,4 = 1$.

Ta có cỡ mẫu $n = 100$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{100}$ là mẫu số liệu gồm chiều cao của 100 cây keo.

Ta có $x_1, \dots, x_5 \in [8,4; 8,6)$; $x_6, \dots, x_{17} \in [8,6; 8,8)$; $x_{18}, \dots, x_{42} \in [8,8; 9,0)$; $x_{43}, \dots, x_{86} \in [9,0; 9,2)$; $x_{87}, \dots, x_{100} \in [9,2; 9,4)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu là $\frac{x_{25} + x_{26}}{2} \in [8,8; 9,0)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_1 = 8,8 + \frac{\frac{100}{4} - (5+12)}{25} \cdot (9,0 - 8,8) = 8,864.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu là $\frac{x_{75} + x_{76}}{2} \in [9,0; 9,2)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$Q_3 = 9,0 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - (5+12+25)}{44} \cdot (9,2 - 9,0) = 9,15.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 0,286$.

Vì $Q_1 - 1,5\Delta_Q = 8,435$ và $Q_3 + 1,5\Delta_Q = 9,579$ nên cây keo có chiều cao 8,4 m là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm.

» **Câu 24.** Bảng tần số ghép nhóm dưới đây thể hiện kết quả điều tra về tuổi thọ trung bình của nam giới và nữ giới ở 50 quốc gia.

Nhóm (Tuổi thọ)	Giới tính	
	Nam	Nữ
[50; 55)	4	3
[55; 60)	7	4
[60; 65)	4	5
[65; 70)	6	3
[70; 75)	15	7
[75; 80)	12	14
[80; 85)	2	13
[85; 90)	0	1

Khẳng định nào sau đây là đúng?

- A. Tuổi thọ của nam giới đều hơn tuổi thọ của nữ giới.
- B. Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu nam giới là $\Delta_Q = 14$.
- C. Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu nữ giới là $\Delta_Q = 16$.
- D. Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu nam giới là 63.

🔗 **Lời giải**

Chọn A

Xét ở nam giới, ta có cỡ mẫu $n = 50$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{50}$ là mẫu số liệu gồm tuổi thọ của 50 nam giới.

Ta có: $x_1, \dots, x_4 \in [50; 55)$; $x_5, \dots, x_{11} \in [55; 60)$; $x_{12}, \dots, x_{15} \in [60; 65)$; $x_{16}, \dots, x_{21} \in [65; 70)$; $x_{22}, \dots, x_{36} \in [70; 75)$; $x_{37}, \dots, x_{48} \in [75; 80)$; $x_{49}, x_{50} \in [80; 85)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu là $x_{13} \in [60; 65)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu nam giới là

$$Q_1 = 60 + \frac{\frac{50}{4} - (4 + 7)}{4} \cdot (65 - 60) = \frac{495}{8}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu là $x_{38} \in [75; 80)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu nam giới là

$$Q_3 = 75 + \frac{\frac{3 \cdot 50}{4} - (4 + 7 + 4 + 6 + 15)}{12} \cdot (80 - 75) = \frac{605}{8}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu nam giới là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{55}{4} = 13,75$.

Xét ở nữ giới, ta có cỡ mẫu $n = 50$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{50}$ là mẫu số liệu gồm tuổi thọ của 50 nữ giới.

Ta có: $x_1, x_2, x_3 \in [50; 55)$; $x_4, \dots, x_7 \in [55; 60)$; $x_8, \dots, x_{12} \in [60; 65)$; $x_{13}, x_{14}, x_{15} \in [65; 70)$; $x_{16}, \dots, x_{22} \in [70; 75)$; $x_{23}, \dots, x_{36} \in [75; 80)$; $x_{37}, \dots, x_{49} \in [80; 85)$; $x_{50} \in [85; 90)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu là $x_{13} \in [65; 70)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu nữ giới là

$$Q_1 = 65 + \frac{50 - (3 + 4 + 5)}{3} \cdot (70 - 65) = \frac{395}{6}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu là $x_{38} \in [80; 85)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu nữ giới là

$$Q_3 = 80 + \frac{3 \cdot 50 - (3 + 4 + 5 + 3 + 7 + 14)}{13} \cdot (85 - 80) = \frac{2095}{26}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu nữ giới là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = \frac{575}{39} \approx 14,74$.

Do khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu của nam giới nhỏ hơn mẫu số liệu của nữ giới nên tuổi thọ của nam giới đều hơn tuổi thọ của nữ giới.

B. Câu hỏi – Trả lời Đúng/sai

» **Câu 25.** Thời gian chờ khám bệnh của hai phòng khám 1 và phòng khám 2 ở thành phố X được cho trong bảng sau:

Thời gian (phút)	$[0; 5)$	$[5; 10)$	$[10; 15)$	$[15; 20)$
Phòng khám số 1 (Số bệnh nhân)	3	12	15	18
Phòng khám số 2 (Số bệnh nhân)	5	10	12	0

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Tổng số bệnh nhân chờ khám bệnh ở phòng khám số 1 dưới 5 phút là 3.		
(b)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 1 là $R_1 = 15$.		
(c)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 2 là $R_2 = 20$.		
(d)	Thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 2 phân tán hơn thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 1.		

» **Lời giải**

(a) Tổng số bệnh nhân chờ khám bệnh ở phòng khám số 1 dưới 5 phút là 3.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 1 là $R_1 = 15$.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 1 là $R_1 = 20 - 0 = 20$.

» **Chọn SAI.**

(c) Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 2 là $R_2 = 20$.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về thời gian chờ khám bệnh của phòng khám số 2 là $R_2 = 15 - 0 = 15$.

» **Chọn SAI.**

(d) Thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 2 phân tán hơn thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 1.

Vì $R_1 > R_2$ nên thời gian khám bệnh ở phòng khám số 1 phân tán hơn thời gian chờ khám bệnh ở phòng khám số 2.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 26.** Thống kê thu nhập theo tháng (đơn vị: triệu đồng) của một nhóm người chạy Grab được cho trong bảng sau:

Thu nhập (triệu đồng)	$[3;5)$	$[5;7)$	$[7;9)$	$[9;11)$
Số người	5	10	5	2

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Cỡ mẫu là $n = 22$		
(b)	Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là $Q_1 = 10$.		
(c)	Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là $Q_3 = 5$.		
(d)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = 5$.		

» **Lời giải**

(a) Cỡ mẫu là $n = 22$

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là $Q_1 = 10$.

Gọi $x_1, \dots, x_{22}$ là thu nhập của 22 người đã được sắp xếp theo thứ tự tăng dần.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là x_6 nên nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là nhóm $[5;7)$.

$$\text{Do đó } Q_1 = 5 + \frac{1 \cdot 22 - 5}{10} \cdot 2 = 5,1.$$

» **Chọn SAI.**

(c) Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là $Q_3 = 5$.

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là x_{17} nên nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là nhóm $[7;9)$.

$$\text{Do đó } Q_3 = 7 + \frac{3 \cdot 22 - 15}{5} \cdot 2 = 7,6.$$

» **Chọn SAI.**

(d) Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = 5$.

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là $\Delta_Q = 7,6 - 5,1 = 2,5$.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 27.** Người ta theo dõi sự thay đổi cân nặng, được tính bằng hiệu cân nặng trước và sau ba tháng áp dụng chế độ ăn kiêng của một số người cho kết quả sau:

Thay đổi cân nặng (kg)	$[-1; 0)$	$[0; 1)$	$[1; 2)$	$[2; 3)$	$[3; 4)$
Số người nam	6	4	2	3	1
Số người nữ	5	6	3	1	0

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Số người thay đổi cân nặng theo chiều hướng giảm cân là 11.		
(b)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nam là $R_1 = 5$.		
(c)	Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nữ là $R_2 = 3$.		
(d)	Nếu biết nữ tăng cân nhiều nhất là 2 kg và giảm cân được nhiều nhất 1 kg thì khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc là 1.		

» **Lời giải**

(a) Số người thay đổi cân nặng theo chiều hướng giảm cân là 11.

Số người thay đổi theo chiều hướng giảm cân là $5 + 6 = 11$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nam là $R_1 = 5$.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nam là $R_1 = 4 - (-1) = 5$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(c) Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nữ là $R_2 = 3$.

Khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm về sự thay đổi cân nặng của nữ là $R_2 = 3 - (-1) = 4$.

» **Chọn SAI.**

(d) Nếu biết nữ tăng cân nhiều nhất là 2 kg và giảm cân được nhiều nhất 1 kg thì khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc là 1.

Nếu biết nữ tăng cân nhiều nhất là 2 kg và giảm cân được nhiều nhất 1 kg thì khoảng biến thiên của mẫu số liệu gốc là $R_2 = 2 - (-1) = 3$.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 28.** Thu nhập theo tháng (đơn vị: triệu đồng) của 20 người lao động ở ba nhà máy như sau:

Thu nhập	$[5; 8)$	$[8; 11)$	$[11; 14)$	$[14; 17)$	$[17; 20)$	$[20; 23)$
Số người của nhà máy A	2	5	4	4	5	0
Số người của nhà máy B	0	6	4	3	7	0
Số người của nhà máy C	1	5	8	6	0	0

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Trong 20 người lao động ở nhà máy A, hiệu số thu nhập của hai người lao động bất kì không vượt quá 15 triệu đồng		
(b)	Trong 20 người lao động ở nhà máy B, hiệu số thu nhập của hai người lao động bất kì không vượt quá 18 triệu đồng		
(c)	Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì thu nhập của người lao động ở nhà máy A phân tán hơn so với người lao động ở nhà máy B		

- (d) Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì thu nhập của người lao động ở nhà máy C phân tán hơn so với người lao động ở nhà máy A

» **Lời giải**

Ta có khoảng biến thiên thu nhập của người lao động ở nhà máy A là $20 - 5 = 15$ triệu đồng.

Ta có khoảng biến thiên thu nhập của người lao động ở nhà máy B là $20 - 8 = 12$ triệu đồng.

Ta có khoảng biến thiên thu nhập của người lao động ở nhà máy C là $17 - 5 = 12$ triệu đồng.

(a) Trong 20 người lao động ở nhà máy A, hiệu số thu nhập của hai người lao động bất kì không vượt quá 15 triệu đồng.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Trong 20 người lao động ở nhà máy B, hiệu số thu nhập của hai người lao động bất kì không vượt quá 18 triệu đồng.

» **Chọn SAI.**

(c) Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì thu nhập của người lao động ở nhà máy A phân tán hơn so với người lao động ở nhà máy B.

» **Chọn ĐÚNG.**

(d) Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì thu nhập của người lao động ở nhà máy C phân tán hơn so với người lao động ở nhà máy A.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 29.** Điểm kiểm tra cuối khóa môn Tiếng Anh của hai lớp ở một trung tâm ngoại ngữ được thống kê trong các bảng sau

Bảng a. Điểm của lớp A

Bảng b. Điểm của lớp B

Điểm	Số học viên	Điểm	Số học viên
[50; 60)	8	[50; 60)	15
[60; 70)	20	[60; 70)	20
[70; 80)	50	[70; 80)	30
[80; 90)	17	[80; 90)	20
[90; 100)	5	[90; 100)	15

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng a là $[60; 70)$.		
(b)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng b là $[90; 100)$.		
(c)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng a là 10.		
(d)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng b là 20.		

» **Lời giải**

(a) Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng a là $[60; 70)$.

Ta có $n = 100$. Mà $8 < \frac{n}{4} = \frac{100}{4} = 25 < 8 + 20$.

Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[60; 70)$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng b là $[90; 100)$.

Ta có $n = 100$. Mà $65 < \frac{3n}{4} = \frac{3 \cdot 100}{4} = 75 < 85$.

Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[80; 90)$

» **Chọn SAI.**

(c) Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng a là 10.

Ta có $n = 100$.

Mà $8 < \frac{n}{4} = \frac{100}{4} = 25 < 8 + 20$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[60; 70)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 60 + \frac{\frac{100}{4} - 8}{20} \cdot (70 - 60) = 68,5.$$

Lại có $28 < \frac{3n}{4} = \frac{3 \cdot 100}{4} = 75 < 78$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[70; 80)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 70 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - (8 + 20)}{50} \cdot (80 - 70) = 79,4.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 79,4 - 68,5 = 10,9$.

» **Chọn SAI.**

(d) Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng b là 20.

Ta có $n = 100$.

Mà $15 < \frac{n}{4} = \frac{100}{4} = 25 < 35$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[60; 70)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 60 + \frac{\frac{100}{4} - 15}{20} \cdot (70 - 60) = 65.$$

Lại có $65 < \frac{3n}{4} = \frac{3 \cdot 100}{4} = 75 < 85$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[80; 90)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 80 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - 65}{20} \cdot (80 - 70) = 85.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 85 - 65 = 20$.

» **Chọn ĐÚNG.**

» **Câu 30.** Cho mẫu số liệu thống kê chiều cao của các học sinh lớp 12A1, 12A2 và 12A3 của một trường THPT như bảng sau

Chiều cao (đơn vị: cm)	[150; 155)	[155; 160)	[160; 165)	[165; 170)	[170; 175)	[175; 180)
Số học sinh lớp 12A1	1	13	18	5	3	0
Số học sinh lớp 12A2	0	12	20	7	1	0
Số học sinh lớp 12A3	1	8	12	15	3	1

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

|

Mệnh đề

| **Đúng** | **Sai**

(a)	Nếu dựa vào khoảng tứ phân vị thì mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A1 phân tán hơn so với lớp 12A2.		
(b)	Nếu dựa vào khoảng tứ phân vị thì mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A2 phân tán hơn so với lớp 12A3.		
(c)	Ở lớp 12A2 có một học sinh có chiều cao là 173 cm, chiều cao của học sinh đó là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu của lớp 12A2.		
(d)	Ở lớp 12A3 có một học sinh có chiều cao là 177 cm, chiều cao của học sinh đó là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu của lớp 12A3.		

Lời giải

» Xét mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A1

Ta có $n = 40$.

Mà $1 < \frac{n}{4} = \frac{40}{4} = 10 < 14$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[155; 160)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 155 + \frac{\frac{40}{4} - 1}{13} \cdot (160 - 155) = \frac{2060}{13}.$$

Lại có $14 < \frac{3n}{4} = \frac{3 \cdot 40}{4} = 30 < 32$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[160; 165)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 160 + \frac{\frac{3 \cdot 40}{4} - 14}{18} \cdot (165 - 160) = \frac{1480}{9}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q' = Q_3 - Q_1 = \frac{1480}{9} - \frac{2060}{13} = \frac{700}{117}$.

» Xét mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A2

Ta có $n = 40$.

Mà $0 < \frac{n}{4} = \frac{40}{4} = 10 < 12$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[155; 160)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 155 + \frac{\frac{40}{4} - 0}{12} \cdot (155 - 150) = \frac{955}{6}.$$

Lại có $12 < \frac{3n}{4} = \frac{3 \cdot 40}{4} = 30 < 32$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[160; 165)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 160 + \frac{\frac{3 \cdot 40}{4} - 12}{20} \cdot (165 - 160) = \frac{329}{2}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q'' = Q_3 - Q_1 = \frac{329}{2} - \frac{955}{6} = \frac{16}{3}$.

» Xét mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A3

Ta có $n = 40$.

Mà $9 < \frac{n}{4} = \frac{40}{4} = 10 < 21$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[160; 165)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 160 + \frac{\frac{40}{4} - 9}{12} \cdot (160 - 155) = \frac{1925}{12}.$$

Lại có $21 < \frac{3n}{4} = \frac{3 \cdot 40}{4} = 30 < 36$. Do đó, nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[165; 170)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 165 + \frac{\frac{3 \cdot 40}{4} - 21}{15} \cdot (170 - 165) = 168.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q''' = Q_3 - Q_1 = 168 - \frac{1925}{12} = \frac{91}{12}$.

(a) Nếu dựa vào khoảng tứ phân vị thì mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A1 phân tán hơn so với lớp 12A2.

Ta có $\Delta_Q' > \Delta_Q'' \left(\frac{700}{117} > \frac{16}{3} \right)$. Do đó, mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp

12A1 phân tán hơn so với lớp 12A2.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Nếu dựa vào khoảng tứ phân vị thì mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A2 phân tán hơn so với lớp 12A3.

Ta có $\Delta_Q'' < \Delta_Q''' \left(\frac{16}{3} < \frac{91}{12} \right)$. Do đó, mẫu số liệu thống kê chiều cao của học sinh lớp 12A3 phân tán hơn so với lớp 12A2.

» **Chọn SAI.**

(c) Ở lớp 12A2 có một học sinh có chiều cao là 173 cm, chiều cao của học sinh đó là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu của lớp 12A2.

Xét mẫu số liệu lớp 12A2, ta có $\Delta_Q'' = \frac{16}{3}$. Khi đó, giá trị ngoại lệ là các giá trị

$x > Q_3 + 1,5\Delta_Q'' \Leftrightarrow x > \frac{329}{2} + 1,5 \cdot \frac{16}{3} \Leftrightarrow x > 172,5$. Do đó, giá trị 173 cm là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu lớp 12A2.

» **Chọn ĐÚNG.**

(d) Ở lớp 12A3 có một học sinh có chiều cao là 177 cm, chiều cao của học sinh đó là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu của lớp 12A3.

Xét mẫu số liệu lớp 12A3, ta có $\Delta_Q''' = \frac{91}{12}$. Khi đó, giá trị ngoại lệ là các giá trị

$x > Q_3 + 1,5\Delta_Q''' \Leftrightarrow x > 168 + 1,5 \cdot \frac{91}{12} \Leftrightarrow x > 179,375$. Do đó, giá trị 177 cm là không là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu lớp 12A3.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 31.** Để chuẩn bị mở một trung tâm thể dục thể thao, ông A đã tiến hành điều tra tuổi thọ (đơn vị tính bằng năm) của máy chạy bộ do ba hãng X, Y, Z sản xuất. Bảng số liệu sau biểu thị các mẫu số liệu mà anh thu được trong quá trình nghiên cứu

Tuổi thọ	[2; 4)	[4; 6)	[6; 8)	[8; 10)	[10; 12)
Số máy của hãng X	7	20	36	20	17
Số máy của hãng Y	0	20	35	35	10
Số máy của hãng Z	5	20	30	30	15

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

|

Mệnh đề

| **Đúng** | **Sai**

(a)	Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng X sản xuất bằng 10.		
(b)	Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất không vượt quá 6.		
(c)	Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Z sản xuất thì lớn hơn khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất.		
(d)	Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì máy chạy bộ do hãng Z sản xuất có tuổi thọ phân tán nhất trong ba hãng.		

» **Lời giải**

Ta có khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng X sản xuất là

$$R_X = 12 - 2 = 10.$$

Ta có khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất là

$$R_Y = 12 - 4 = 8.$$

Ta có khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Z sản xuất là

$$R_Z = 12 - 2 = 10.$$

Ta có $R_Z = R_X = 10 > 8 = R_Y$

(a) Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng X sản xuất bằng 10.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất không vượt quá 6.

» **Chọn SAI.**

(c) Khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Z sản xuất thì lớn hơn khoảng biến thiên của máy chạy bộ do hãng Y sản xuất.

» **Chọn ĐÚNG.**

(d) Nếu dựa vào khoảng biến thiên thì máy chạy bộ do hãng Z sản xuất có tuổi thọ phân tán nhất trong ba hãng.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 32.** Điểm kiểm tra cuối học kỳ 2 môn Toán (thang điểm 10) của hai lớp 12A và 12B ở một trường THPT được thống kê trong các bảng sau

Bảng A. Điểm của lớp 12A

Điểm	Số học sinh
[6, 5; 7)	5
[7; 7, 5)	4
[7, 5; 8)	9
[8; 8, 5)	10
[8, 5; 9)	7
[9; 9, 5)	4
[9, 5; 10)	2

Bảng B. Điểm của lớp 12B

Điểm	Số học sinh
[6, 5; 7)	3
[7; 7, 5)	6
[7, 5; 8)	7
[8; 8, 5)	12
[8, 5; 9)	8
[9; 9, 5)	3
[9, 5; 10)	2

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng A là $[7; 7, 5)$		
(b)	Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng B là $[8, 5; 9)$		
(c)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng A thì lớn hơn 2		
(d)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng B nhỏ hơn khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở bảng A		

» **Lời giải**

(a) Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng A là $[7; 7,5)$.

Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ở Bảng A là $[7; 7,5)$.

Gọi $x_1 \leq x_2 \leq \dots \leq x_{41}$ là số điểm kiểm tra Toán ở học kỳ 2 của lớp 12A.

Do đó tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu là $x_{11} \in [7,5; 8)$.

» **Chọn SAI.**

(b) Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng B là $[8,5; 9)$.

Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ở Bảng B là $[8,5; 9)$.

Gọi $y_1 \leq y_2 \leq \dots \leq y_{41}$ là số điểm kiểm tra Toán ở học kỳ 2 của lớp 12B.

Do đó tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu là $y_{31} \in [8,5; 9)$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(c) Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng A thì lớn hơn 2.

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng A thì lớn hơn 2.

Xét mẫu số liệu ở bảng A. Ta có

Ta có nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[7; 7,5)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 7 + \frac{\frac{41}{4} - 9}{4} \cdot (8 - 7,5) \simeq 7,07.$$

Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[8,5; 9)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 8,5 + \frac{\frac{3 \cdot 41}{4} - 28}{4} \cdot (9 - 8,5) \simeq 8,70.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 8,70 - 7,07 = 1,63$.

» **Chọn SAI.**

(d) Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng B nhỏ hơn khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở bảng A.

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở Bảng B nhỏ hơn khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ở bảng A.

Xét mẫu số liệu ở bảng B. Ta có

Nhóm chứa tứ phân vị thứ nhất là $[7,5; 8)$.

$$\Rightarrow Q_1 = 7,5 + \frac{\frac{41}{4} - 9}{4} \cdot (8 - 7,5) \simeq 7,59.$$

Nhóm chứa tứ phân vị thứ ba là $[8,5; 9)$.

$$\Rightarrow Q_3 = 8,5 + \frac{\frac{3 \cdot 41}{4} - 28}{8} \cdot (9 - 8,5) \simeq 8,67.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên là $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 85 - 65 = 1,08$.

» **Chọn ĐÚNG.**

C. Câu hỏi – Trả lời ngắn

- » **Câu 33.** Cho bảng thống kê thời gian tập thể dục buổi sáng mỗi ngày trong tháng 9/2022 của Bác An và Bác Bình. Gọi R_A, R_B lần lượt là khoảng biến thiên của mẫu số liệu về thời gian tập thể dục của Bác An và Bác Bình, khi đó $R_A + R_B$ bằng

Thời gian (phút)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)	[30; 35)	[25; 40)
Bác An	5	12	8	3	2
Bác Bình	0	20	5	5	0

» *Lời giải*

✓ **Trả lời: 40**

Ta có $R_A = 40 - 15 = 25$; $R_B = 35 - 20 = 15$ suy ra $R_A + R_B = 25 + 15 = 40$.

- » **Câu 34.** Một hãng xe ô tô thống kê lại số lần gặp sự cố về động cơ của 100 chiếc xe cùng loại sau hai năm sử dụng đầu tiên được cho ở bảng sau

Số lần gặp sự cố	[1; 2]	[3; 4]	[5; 6]	[7; 8]	[9; 10]
Số xe	17	33	25	20	5

Khoảng biến thiên của bảng số liệu trên là

» *Lời giải*

✓ **Trả lời: 10**

Ta hiệu chỉnh lại bảng số liệu như sau

Số lần gặp sự cố	[0, 5; 2, 5)	[2, 5; 4, 5)	[4, 5; 6, 5)	[6, 5; 8, 5)	[8, 5; 10, 5)
Số xe	17	33	25	20	5

Khi đó $R = 10,5 - 0,5 = 10$

- » **Câu 35.** Bảng tần số ghép nhóm dưới đây thể hiện kết quả điều tra về tuổi thọ trung bình của nam giới ở 50 quốc gia.

Độ tuổi	[50; 55)	[55; 60)	[60; 65)	[65; 70)	[70; 75)	[75; 80)	[80; 85)	[85; 90)
Tần số	4	7	4	6	16	12	2	0

Hãy xác định khoảng biến thiên của tuổi thọ trung bình của nam giới trong mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» *Lời giải*

✓ **Trả lời: 35**

Do nhóm số liệu [85; 90) có tần số là 0 nên ta sẽ chỉ xét đến nhóm số liệu [80; 85).

Do đó: $R = 85 - 50 = 35$.

- » **Câu 36.** Bạn Trang thống kê lại chiều cao (đơn vị: cm) của các bạn học sinh nữ lớp 12C ở bảng sau:

Chiều cao	[155; 160)	[160; 165)	[165; 170)	[170; 175)	[175; 180)	[180; 185)
Tần số	2	7	12	3	0	1

Bạn Trang nhận xét như sau: Chênh lệch chiều cao của các bạn trong lớp không vượt quá a (cm). Hãy xác định giá trị của a để nhận xét của Trang là đúng.

» *Lời giải*

✓ **Trả lời: 30**

Ta có: $R = 185 - 155 = 30$.

Vậy giá trị của $a = 30$

- » **Câu 37.** Cô Hà thống kê lại đường kính thân gỗ của một số cây xoan đào 6 năm tuổi được trồng ở một lâm trường ở bảng sau.

Đường kính (cm)	[40; 45)	[45; 50)	[50; 55)	[55; 60)	[60; 65)
Tần số	5	20	18	7	3

Hãy xác định khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên (làm tròn đến hàng phần trăm).

» Lời giải

✓ *Trả lời: 7,36*

Cỡ mẫu $n = 53$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{53}$ là mẫu số liệu gốc gồm các đường kính thân gỗ của một số cây xoan đào được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1, \dots, x_5 \in [40; 45)$; $x_6, \dots, x_{25} \in [45; 50)$; $x_{26}, \dots, x_{43} \in [50; 55)$; $x_{44}, \dots, x_{50} \in [55; 60)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_{27} \in [50; 55)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là :

$$Q_1 = 50 + \frac{\frac{53}{4} - 25}{18} \cdot (55 - 50) = \frac{3365}{72}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{40} + x_{41}) \in [50; 55)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 50 + \frac{\frac{3 \cdot 53}{4} - 25}{18} \cdot (55 - 50) = \frac{3895}{72}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là : $\Delta_Q = \frac{3895}{72} - \frac{3365}{72} = \frac{265}{36} \approx 7,36$.

» **Câu 38.** Kết quả đo chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được cho ở bảng sau:

Chiều cao (m)	[8, 4; 8, 6)	[8, 6; 8, 8)	[8, 9; 9, 0)	[9, 0; 9, 2)	[9, 2; 9, 4)
Tần số	5	12	25	44	14

Hãy xác định khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên (làm tròn đến hàng phần trăm).

» Lời giải

✓ *Trả lời: 0,23*

Cỡ mẫu $n = 100$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{100}$ là mẫu số liệu gốc gồm các chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1, \dots, x_5 \in [8, 4; 8, 6)$; $x_6, \dots, x_{17} \in [8, 6; 8, 8)$; $x_{18}, \dots, x_{42} \in [8, 9; 9, 0)$; $x_{43}, \dots, x_{86} \in [9, 0; 9, 2)$; $x_{87}, \dots, x_{100} \in [9, 2; 9, 4)$

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{50} + x_{51}) \in [9, 0; 9, 2)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là :

$$Q_1 = 9,0 + \frac{\frac{100}{4} - 42}{44} \cdot (9,2 - 9,0) = \frac{1963}{220}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{75} \in [9,0; 9,2)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là :

$$Q_3 = 9,0 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - 42}{44} \cdot (9,2 - 9,0) = \frac{183}{20}.$$

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là : $\Delta_Q = \frac{183}{20} - \frac{1963}{220} = \frac{5}{22} \approx 0,23$.

» **Câu 39.** Lương tháng của một số nhân viên một văn phòng được ghi lại như sau (đơn vị: triệu đồng):

Lương tháng (triệu đồng)	[6;8)	[8;10)	[10;12)	[12;14)
Số nhân viên	3	6	8	7

Tìm khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

✎ **Lời giải**

✓ **Trả lời: 3,29**

Gọi $x_1; x_2; x_3; \dots; x_{24}$ lần lượt là số nhân viên theo thứ tự không gian.

Do $x_1, \dots, x_3 \in [6;8); x_4, \dots, x_9 \in [8;10); x_{10}, \dots, x_{17} \in [10;12); x_{18}, \dots, x_{24} \in [12;14)$

Tứ phân vị thứ hai của dãy số liệu là $\frac{1}{2}(x_{12} + x_{13})$ thuộc nhóm [10;12) nên tứ phân vị thứ

hai của mẫu số liệu là $Q_2 = 10 + \frac{\frac{24}{2} - 9}{8} (12 - 10) = 10,75$.

Tứ phân vị thứ nhất của dãy số liệu là $\frac{1}{2}(x_6 + x_7)$ thuộc nhóm [8;10) nên tứ phân vị thứ

nhất của mẫu số liệu là $Q_1 = 8 + \frac{\frac{24}{4} - 3}{6} (10 - 8) = 9$.

Tứ phân vị thứ ba của dãy số liệu là $\frac{1}{2}(x_{18} + x_{19})$ thuộc nhóm [12;14) nên tứ phân vị thứ

ba của mẫu số liệu là $Q_3 = 12 + \frac{\frac{3 \cdot 24}{4} - 17}{7} (14 - 12) = 12,29$

Khoảng tứ phân vị là $\Delta Q = Q_3 - Q_1 = 12,29 - 9 = 3,29$.

» **Câu 40.** Kết quả đo chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được cho ở bảng sau:

Chiều cao (m)	[8,4;8,6)	[8,6;8,8)	[8,8;9,0)	[9,0;9,2)	[9,2;9,4)
Số cây	5	12	25	44	14

Trong 100 cây keo trên có 1 cây cao 8,4 m. Hỏi giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu là bao nhiêu?

✎ **Lời giải**

✓ **Trả lời: 8,4**

Cỡ mẫu $n = 100$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{100}$ là mẫu số liệu gốc về chiều cao của 100 cây keo 3 năm tuổi tại một nông trường được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có $x_1; \dots; x_5 \in [8,4; 8,6)$, $x_6; \dots; x_{17} \in [8,6; 8,8)$, $x_{18}; \dots; x_{42} \in [8,8; 9,0)$,

$x_{43}; \dots; x_{86} \in [9,0; 9,2)$, $x_{87}; \dots; x_{100} \in [9,2; 9,4)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{25} + x_{26}) \in [8,8; 9,0)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 8,8 + \frac{\frac{100}{4} - (5+12)}{25} \cdot (9,0 - 8,8) = 8,86.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{1}{2}(x_{75} + x_{76}) \in [9,0; 9,2)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 9,0 + \frac{\frac{3 \cdot 100}{4} - (5+12+25)}{44} \cdot (9,2 - 9,0) = 9,15$$

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 9,15 - 8,86 = 0,29.$$

Trong 100 cây keo trên có 1 cây cao 8,4m thuộc nhóm $[8,4; 8,6)$.

Vì $Q_1 - 1,5\Delta_Q = 8,86 - 1,5 \cdot 0,29 = 8,43 > 8,4$ nên chiều cao của cây keo cao 8,4m là giá trị ngoại lệ của mẫu số liệu ghép nhóm.

» **Câu 41.** Thống kê số thẻ vàng của mỗi cầu lạc bộ trong giải ngoại hạng Anh mùa giải 2021–2022 cho kết quả sau:

101	79	79	78	75	73	68	67	67	63
63	61	60	59	57	55	55	50	47	42

(Theo premierleague.com)

Hãy tìm khoảng biến thiên của mẫu số liệu ghép nhóm có độ dài bằng nhau với nhóm đầu tiên là $[40; 50)$?

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 70**

Bảng số liệu ghép nhóm:

Số thẻ	$[40; 50)$	$[50; 60)$	$[60; 70)$	$[70; 80)$	$[80; 90)$	$[90; 100)$	$[100; 110)$
Tần số	2	5	7	5	0	0	1

Khoảng biến thiên: $R = 110 - 40 = 70$.

» **Câu 42.** Bạn Lộc thống kê lại chiều cao (đơn vị: *cm*) của các bạn nam lớp 12A và lớp 12B ở bảng sau.

Chiều cao (cm)	$[155; 160)$	$[160; 165)$	$[165; 170)$	$[175; 180)$	$[180; 185)$
Lớp 12A	3	5	12	1	0
Lớp 12B	6	10	7	0	2

Khoảng biến thiên chiều cao của học sinh nam lớp 12B có độ phân tán lớn hơn khoảng biến thiên chiều cao của học sinh nam lớp 12A bao nhiêu *cm*?

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 5**

Khoảng biến thiên của chiều cao của các bạn nam lớp 12A là: $180 - 155 = 25 (cm)$.

Khoảng biến thiên của chiều cao của các bạn nam lớp 12B là: $185 - 155 = 30 (cm)$.

Vậy khoảng biến thiên chiều cao của học sinh nam lớp 12B có độ phân tán lớn hơn khoảng biến thiên chiều cao của học sinh nam lớp 12A là: $30 - 25 = 5 (cm)$.

» **Câu 43.** Thống kê số thẻ vàng của mỗi câu lạc bộ trong giải ngoại hạng Anh mùa giải 2021–2022 cho kết quả như sau:

101	79	79	78	75	73	68	67	67	63
63	61	60	59	57	55	55	50	47	42

Tính khoảng biến của mẫu số liệu ghép nhóm dãy số liệu trên thành các nhóm có độ dài bằng nhau với nhóm đầu tiên là $[40; 50)$.

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 16**

Bảng số liệu ghép nhóm:

Số thẻ	$[40; 50)$	$[50; 60)$	$[60; 70)$	$[70; 80)$	$[80; 90)$	$[90; 100)$	$[100; 110)$
Tần số	2	5	7	5	0	0	1

Cỡ mẫu $n = 20$.

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{20}$ là số thẻ vàng của mỗi câu lạc bộ trong giải ngoại hạng Anh mùa giải 2021–2022, các giá trị này đã được xếp theo thứ tự không giảm.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $\frac{x_5 + x_6}{2} \in [50; 60)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 50 + \frac{\frac{20}{4} - 2}{5} \cdot 10 = 56.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $\frac{x_{15} + x_{16}}{2} \in [70; 80)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 70 + \frac{\frac{3 \cdot 20}{4} - (2 + 5 + 7)}{5} \cdot 10 = 72.$$

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 16$.

» **Câu 44.** Bảng tần số ghép nhóm dưới đây thể hiện kết quả điều tra về tuổi thọ trung

Nhóm (Tuổi thọ)	$[50; 55)$	$[55; 60)$	$[60; 65)$	$[65; 70)$	$[70; 75)$	$[75; 80)$	$[80; 85)$	$[85; 90)$
Nam	4	7	4	6	15	12	2	0
Nữ	3	4	5	3	7	14	13	1

Tính khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm có tuổi thọ trung bình đồng đều nhất.

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 3,75**

Cỡ mẫu $n = 50$.

» Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{50}$ là mẫu số liệu gốc về tuổi thọ trung bình của nam giới ở 50 quốc gia được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $x_1; x_2; \dots; x_4 \in [50; 55)$; $x_5; x_6; \dots; x_{11} \in [55; 60)$; $x_{12}; x_{13}; \dots; x_{15} \in [60; 65)$;
 $x_{16}; x_{17}; \dots; x_{21} \in [65; 70)$; $x_{22}; x_{23}; \dots; x_{36} \in [70; 75)$, $x_{37}; x_{38}; \dots; x_{48} \in [75; 80)$; $x_{49}; x_{50} \in [80; 85)$
 Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $x_{13} \in [60; 65)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_1 = 60 + \frac{\frac{50}{4} - (4+7)}{4} (65 - 60) = 71,875.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $x_{38} \in [75; 80)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q_3 = 75 + \frac{\frac{3.50}{4} - (4+7+4+6+15)}{12} (80 - 75) = 75,625.$$

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_Q = Q_3 - Q_1 = 3,75$.

» Gọi $y_1; y_2; \dots; y_{50}$ là mẫu số liệu gốc về tuổi thọ trung bình của nữ giới ở 50 quốc gia được xếp theo thứ tự không giảm.

Ta có: $y_1; y_2; y_3 \in [50; 55)$; $y_4; \dots; y_7 \in [55; 60)$; $y_8; \dots; y_{12} \in [60; 65)$; $y_{13}; \dots; y_{15} \in [65; 70)$;
 $y_{16}; \dots; y_{22} \in [70; 75)$, $y_{23}; \dots; y_{36} \in [75; 80)$; $y_{37}; \dots; y_{49} \in [80; 85)$; $y_{50} \in [85; 90)$.

Tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu gốc là $y_{13} \in [65; 70)$.

Do đó, tứ phân vị thứ nhất của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q'_1 = 65 + \frac{\frac{50}{4} - (3+4+5)}{3} (70 - 65) = \frac{395}{6}.$$

Tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu gốc là $y_{38} \in [80; 85)$.

Do đó, tứ phân vị thứ ba của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$Q'_3 = 80 + \frac{\frac{3.50}{4} - (3+4+5+3+7+14)}{13} (85 - 80) = \frac{2095}{26}.$$

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\Delta_{Q'} = Q'_3 - Q'_1 = \frac{575}{39}$.

Suy ra $\Delta_{Q'} > \Delta_Q$ nên độ tuổi trung bình của nam giới đồng đều hơn.

Vậy khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu ghép nhóm có tuổi thọ trung bình đồng đều nhất là 3,75.

Chương 03

Bài 2. PHƯƠNG SAI & ĐỘ LỆCH CHUẨN CỦA MSLGN

A

Lý thuyết

Phương sai:

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm, kí hiệu S^2 , được tính bởi công thức:

$$S^2 = \frac{1}{n} \left[n_1 (c_1 - \bar{x})^2 + n_2 (c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k (c_k - \bar{x})^2 \right]$$

Trong đó: $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$ là cỡ mẫu;

$$\bar{x} = \frac{1}{n} (n_1 c_1 + n_2 c_2 + \dots + n_k c_k) \text{ là số trung bình}$$

Độ lệch chuẩn:

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm kí hiệu S ,

Độ lệch chuẩn là căn bậc hai số học của phương sai:

$$\text{Độ lệch chuẩn} = \sqrt{S^2}$$

Chú ý

» Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm có thể được tính theo công thức sau:

$$S^2 = \frac{1}{n} (n_1 c_1^2 + n_2 c_2^2 + \dots + n_k c_k^2) - \bar{x}^2$$

» Trong thống kê, người ta còn dùng đại lượng sau để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu ghép nhóm:

$$S^2 = \frac{1}{n-1} \left[n_1 (c_1 - \bar{x})^2 + n_2 (c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k (c_k - \bar{x})^2 \right].$$

Ý nghĩa

» **Phương sai** của MSL ghép nhóm là giá trị xấp xỉ cho phương sai của MSL gốc.

» **Độ lệch chuẩn** của MSL ghép nhóm cũng là giá trị xấp xỉ cho độ lệch chuẩn của MSL gốc.

—→ Được dùng để đo mức độ phân tán của mẫu số liệu ghép nhóm.

» Phương sai và độ lệch chuẩn càng lớn thì dữ liệu càng phân tán.

» Độ lệch chuẩn có cùng đơn vị với đơn vị của mẫu số liệu.

Xét ví dụ:

Thầy giáo thống kê lại điểm trung bình cuối năm của các học sinh lớp 11 A và 11B ở bảng sau:

Điểm trung bình	$[5;6)$	$[6;7)$	$[7;8)$	$[8;9)$	$[9;10)$
11A	1	0	11	22	6
11B	0	6	8	14	12

- (1) Nếu so sánh theo khoảng biến thiên thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?
- (2) Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Lời giải

- (1) Nếu so sánh theo khoảng biến thiên thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Khoảng biến thiên của điểm số học sinh lớp 11A là: $10 - 5 = 5$.

Khoảng biến thiên của điểm số học sinh lớp 11B là: $10 - 6 = 4$.

Nếu so sánh theo **khoảng biến thiên** thì điểm trung bình của các học sinh lớp 11B ít phân tán hơn điểm trung bình của các học sinh lớp 11A.

- (2) Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Ta có bảng thống kê điểm trung bình theo giá trị đại diện:

Giá trị đại diện	5,5	6,5	7,5	8,5	9,5
11A	1	0	11	22	6
11B	0	6	8	14	12

» **Xét mẫu số liệu của lớp 11A:**

Cỡ mẫu là $n_1 = 1 + 11 + 22 + 6 = 40$.

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_1 = \frac{1 \cdot 5,5 + 11 \cdot 7,5 + 22 \cdot 8,5 + 6 \cdot 9,5}{40} = 8,3.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_1^2 = \frac{1}{40} (1 \cdot 5,5^2 + 11 \cdot 7,5^2 + 22 \cdot 8,5^2 + 6 \cdot 9,5^2) - 8,3^2 = 0,61.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_1 = \sqrt{0,61}$.

» **Xét mẫu số liệu của lớp 11B:**

Cỡ mẫu là $n_2 = 6 + 8 + 14 + 12 = 40$.

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_2 = \frac{6 \cdot 6,5 + 8 \cdot 7,5 + 14 \cdot 8,5 + 12 \cdot 9,5}{40} = 8,3.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_2^2 = \frac{1}{40} (6 \cdot 6,5^2 + 8 \cdot 7,5^2 + 14 \cdot 8,5^2 + 12 \cdot 9,5^2) - 8,3^2 = 1,06.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_2 = \sqrt{1,06}$.

Do $S_1 < S_2$ nên nếu so sánh theo **độ lệch chuẩn** thì học sinh lớp 11 A có điểm trung bình ít phân tán hơn học sinh lớp 11B.

Chú ý

- » Trong ví dụ trên, kết quả so sánh độ phân tán theo giá trị trung bình và độ lệch chuẩn có sự khác biệt. Điều này là do mẫu số liệu của học sinh lớp 11A có một giá trị ngoại lệ.
- » Với các mẫu số liệu ghép nhóm có cùng số trung bình (hoặc xấp xỉ nhau), ta thường sử dụng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ phân tán của các mẫu số liệu đó.

B

Các dạng bài tập

Dạng 1. Lập mẫu số liệu ghép nhóm và tính giá trị trung bình

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Số trung bình cộng được tính như sau:

- **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.
- **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.
- **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

Ví dụ 1.1.

Chiều cao của 20 cây giống được cho bởi bảng sau:

Chiều cao (cm)	$[40; 44)$	$[45; 49)$	$[50; 54)$	$[55; 59)$	$[60; 64)$	$[65; 69)$
Số cây giống	2	5	3	4	3	3

Tính số trung bình $\bar{x}$ (làm tròn đến chữ số thứ hai sau dấu phẩy) của bảng nói trên.

Lời giải

Bảng tần số ghép lớp của bảng nói trên là:

Chiều cao (cm)	$[40; 44)$	$[45; 49)$	$[50; 54)$	$[55; 59)$	$[60; 64)$	$[65; 69)$
Giá trị đại diện	42	47	52	57	62	67
Số cây giống	2	5	3	4	3	3

Áp dụng công thức tính số trung bình cho bảng tần số ghép lớp ta có:

$$\bar{x} = \frac{42 \cdot 2 + 47 \cdot 5 + 52 \cdot 3 + 57 \cdot 4 + 62 \cdot 3 + 67 \cdot 3}{20} = 54,5 \text{ (cm)}$$

Ví dụ 1.2.

Các bạn học sinh lớp 12A trả lời 40 câu hỏi trong một bài kiểm tra. Kết quả được thống kê ở bảng sau:

Số câu trả lời đúng	$[16; 21)$	$[21; 26)$	$[26; 31)$	$[31; 36)$	$[36; 41)$
Số học sinh	4	6	8	18	4

Tính giá trị trung bình số câu trả lời đúng.

Lời giải

Giá trị đại diện của mỗi nhóm như sau:

Số câu trả lời đúng	[16;21)	[21;26)	[26;31)	[31;36)	[36;41)
Giá trị đại diện	18,5	23,5	28,5	33,5	38,5
Số học sinh	4	6	8	18	4

Tổng số học sinh là: 40.

Vậy giá trị trung bình là

$$\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n} = \frac{4 \cdot 18,5 + 6 \cdot 23,5 + 8 \cdot 28,5 + 18 \cdot 33,5 + 4 \cdot 38,5}{40} = 30.$$

Ví dụ 1.3.

Trong tuần lễ bảo vệ môi trường, các em học sinh đã tiến hành thu nhặt vỏ chai nhựa để tái chế. Nhà trường thống kê kết quả thu nhặt vỏ chai nhựa của học sinh ở bảng sau:

Số vỏ chai nhựa	[1;5]	[6;10]	[11;15]	[16;20]	[21;25]
Số học sinh	53	82	48	39	18

Tính giá trị trung bình số câu trả lời đúng.

↳ Lời giải

Ta hiệu chỉnh bảng số liệu và tính giá trị đại diện, kết quả như bảng sau:

Số vỏ chai nhựa	[0,5;5,5)	[5,5;10,5)	[10,5;15,5)	[15,5;20,5)	[20,5;25,5)
Giá trị đại diện	3	8	13	18	23
Số học sinh	53	82	48	39	18

Tổng số học sinh là: 240.

Vậy giá trị trung bình là

$$\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n} = \frac{53 \cdot 3 + 82 \cdot 8 + 48 \cdot 13 + 39 \cdot 18 + 18 \cdot 23}{240} = 10,375.$$

Dạng 2. Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Phương sai s^2 được tính như sau:

▪ **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.

▪ **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.

▪ **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

▪ **Bước 4:** $s^2 = \frac{m_1 \cdot (x_1 - \bar{x})^2 + m_2 \cdot (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + m_k \cdot (x_k - \bar{x})^2}{n}$

$$\text{Hoặc: } s^2 = \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2.$$

Ví dụ 2.1.

Cân nặng (kg) của một số quả mít trong một khu vườn được thống kê ở bảng sau:

Cân nặng (kg)	$[4; 6)$	$[6; 8)$	$[8; 10)$	$[10; 12)$	$[12; 14)$
Số cây giống	6	12	19	9	4

Hãy tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

Lời giải

Ta có giá trị đại diện được thể hiện trong bảng sau:

Cân nặng (kg)	$[4; 6)$	$[6; 8)$	$[8; 10)$	$[10; 12)$	$[12; 14)$
Giá trị đại diện	5	7	9	11	13
Số quả mít	6	12	19	9	4

Cỡ mẫu: $n = 50$.

$$\text{Số trung bình } \bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n} = \frac{6 \cdot 5 + 12 \cdot 7 + 19 \cdot 9 + 9 \cdot 11 + 4 \cdot 13}{50} = 8,72.$$

$$\begin{aligned} \text{Phương sai: } s^2 &= \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2 \\ &= \frac{1}{50} (6 \cdot 5^2 + 12 \cdot 7^2 + 19 \cdot 9^2 + 9 \cdot 11^2 + 4 \cdot 13^2) - (8,72)^2 = 4,8016. \end{aligned}$$

Ví dụ 2.2.

Thống kê điểm trung bình của hai lớp 12A và 12B được cho ở bảng sau

Điểm trung bình	[5;6)	[6;7)	[7;8)	[8;9)	[9;10)
Số học sinh lớp 12A	1	0	11	22	6
Số học sinh lớp 12B	0	6	8	14	12

Nếu so sánh phương sai thì học sinh lớp nào có điểm trung bình ít phân tán hơn?

Lời giải

Ta có bảng thống kê điểm trung bình theo giá trị đại diện như sau:

Điểm trung bình	[5;6)	[6;7)	[7;8)	[8;9)	[9;10)
Giá trị đại diện	5,5	6,5	7,5	8,5	9,5
Số học sinh lớp 12A	1	0	11	22	6
Số học sinh lớp 12B	0	6	8	14	12

» **Xét mẫu số liệu lớp 12A:**

Cỡ mẫu: $n_1 = 40$.

$$\text{Số trung bình: } \bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n_1} = \frac{1 \cdot 5,5 + 0 \cdot 6,5 + 11 \cdot 7,5 + 22 \cdot 8,5 + 6 \cdot 9,5}{40} = 8,3.$$

$$\begin{aligned} \text{Phương sai: } s_1^2 &= \frac{1}{n_1} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2 \\ &= \frac{1}{40} (1 \cdot 5,5^2 + 0 \cdot 6,5^2 + 11 \cdot 7,5^2 + 22 \cdot 8,5^2 + 6 \cdot 9,5^2) - (8,3)^2 = 0,61. \end{aligned}$$

» **Xét mẫu số liệu lớp 12B:**

Cỡ mẫu: $n_2 = 40$.

$$\text{Số trung bình: } \bar{y} = \frac{m_1 \cdot y_1 + m_2 \cdot y_2 + \dots + m_k \cdot y_k}{n_2} = \frac{0 \cdot 5,5 + 6 \cdot 6,5 + 8 \cdot 7,5 + 14 \cdot 8,5 + 12 \cdot 9,5}{40} = 8,3.$$

$$\begin{aligned} \text{Phương sai: } s_2^2 &= \frac{1}{n_2} (m_1 \cdot y_1^2 + m_2 \cdot y_2^2 + \dots + m_k \cdot y_k^2) - \bar{y}^2 \\ &= \frac{1}{40} (0 \cdot 5,5^2 + 6 \cdot 6,5^2 + 8 \cdot 7,5^2 + 14 \cdot 8,5^2 + 12 \cdot 9,5^2) - (8,3)^2 = 1,06. \end{aligned}$$

→ Vì $s_1^2 < s_2^2$ nên điểm trung bình của học sinh lớp 12B phân tán ít hơn điểm trung bình của học sinh lớp 12A.

Ví dụ 2.3.

Tuổi thọ của một số linh kiện điện tử (đơn vị: năm) được sản xuất bởi hai phân xưởng được cho như sau:

Tuổi thọ (năm)	[1,5;2)	[2;2,5)	[2,5;3)	[3;3,5)	[3,5;4)
Số linh kiện của phân xưởng 1	4	9	13	8	6
Số linh kiện của phân xưởng 2	2	8	20	7	3

Tính phương sai của mỗi mẫu số liệu ghép nhóm và nhận xét về độ phân tán của tuổi thọ các linh kiện điện tử được sản xuất bởi mỗi phân xưởng.

» *Lời giải*

Ta có bảng thống kê điểm trung bình theo giá trị đại diện như sau:

Tuổi thọ (năm)	$[1,5;2)$	$[2;2,5)$	$[2,5;3)$	$[3;3,5)$	$[3,5;4)$
Giá trị đại diện	1,75	2,25	2,75	3,25	3,75
Số linh kiện của phân xưởng 1	4	9	13	8	6
Số linh kiện của phân xưởng 2	2	8	20	7	3

» **Xét mẫu số liệu Phân xưởng 1:**

Tổng số linh kiện: $4 + 9 + 13 + 8 + 6 = 40$

$$\text{Giá trị trung bình } \bar{x}_1 = \frac{1,75 \cdot 4 + 2,25 \cdot 9 + 2,75 \cdot 13 + 3,25 \cdot 8 + 3,75 \cdot 6}{4 + 9 + 13 + 8 + 6} = \frac{223}{80}$$

$$\text{Phương sai: } s_1^2 = \frac{1}{40} (1,75^2 \cdot 4 + 2,25^2 \cdot 9 + 2,75^2 \cdot 13 + 3,25^2 \cdot 8 + 3,75^2 \cdot 6) - \left(\frac{223}{80} \right)^2 = \frac{2271}{6400} \approx 0,354$$

» **Xét mẫu số liệu Phân xưởng 2:**

Tổng số linh kiện: $2 + 8 + 20 + 7 + 3 = 40$

$$\text{Giá trị trung bình } \bar{x}_2 = \frac{1,75 \cdot 2 + 2,25 \cdot 8 + 2,75 \cdot 20 + 3,25 \cdot 7 + 3,75 \cdot 3}{2 + 8 + 20 + 7 + 3} = \frac{221}{80}$$

$$\text{Phương sai: } s_2^2 = \frac{1}{40} (1,75^2 \cdot 2 + 2,25^2 \cdot 8 + 2,75^2 \cdot 20 + 3,25^2 \cdot 7 + 3,75^2 \cdot 3) - \left(\frac{221}{80} \right)^2 = \frac{1399}{6400} \approx 0,218$$

→ Vì $s_1^2 > s_2^2$ nên số linh kiện phân xưởng 2 phân tán nhiều hơn số linh kiện phân xưởng 1.

Dạng 3. Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm & ý nghĩa

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Phương sai s^2 được tính như sau:

▪ **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.

▪ **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.

▪ **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

▪ **Bước 4:** Phương sai $s^2 = \frac{m_1 \cdot (x_1 - \bar{x})^2 + m_2 \cdot (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + m_k \cdot (x_k - \bar{x})^2}{n}$

$$\text{Hoặc: } s^2 = \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2.$$

▪ **Bước 5:** Độ lệch chuẩn $S = \sqrt{s^2}$

*** **Ý nghĩa:** Khi hai mẫu số liệu ghép nhóm có cùng đơn vị đo và có số trung bình cộng xấp xỉ nhau, mẫu số liệu nào có độ lệch chuẩn nhỏ hơn thì mức độ phân tán so với số trung bình cộng của các số liệu trong mẫu đó sẽ thấp hơn.

Ví dụ 3.1.

Cho mẫu số liệu ghép nhóm về độ tuổi của cư dân trong một khu phố.

Độ tuổi	$[20; 30)$	$[30; 40)$	$[40; 50)$	$[50; 60)$	$[60; 70)$	$[70; 80)$
Giá trị đại diện	25	35	45	55	65	75
Số cư dân	25	20	20	15	14	6

Tính phương sai và độ lệch chuẩn của mẫu số liệu đó. (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{Số trung bình cộng là } \bar{x} &= \frac{n_1 x_1 + n_2 x_2 + \dots + n_k x_k}{N} \\ &= \frac{25 \cdot 25 + 20 \cdot 35 + 20 \cdot 45 + 15 \cdot 55 + 14 \cdot 65 + 6 \cdot 75}{100} = 44,1 \text{ (tuổi)}. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Phương sai là } S^2 &= \frac{n_1 (x_1 - \bar{x})^2 + n_2 (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k (x_k - \bar{x})^2}{N} \\ S^2 &= \frac{25(25 - \bar{x})^2 + 20(35 - \bar{x})^2 + 20(45 - \bar{x})^2 + 15(55 - \bar{x})^2 + 14(65 - \bar{x})^2 + 6(75 - \bar{x})^2}{100} = 244,2. \end{aligned}$$

$$\text{Độ lệch chuẩn là } S = \sqrt{S^2} \approx 15,6 \text{ (tuổi)}.$$

Ví dụ 3.2.

Cho hai mẫu số liệu ghép nhóm thống kê mức lương của hai công ty A, B (đơn vị là triệu đồng)

Bảng thống kê mức lương công ty A (triệu đồng)		Bảng thống kê mức lương công ty B (triệu đồng)	
Mức lương	Số lượng nhân viên	Mức lương	Số lượng nhân viên
[10;15)	15	[10;15)	25
[15;20)	18	[15;20)	15
[20;25)	10	[20;25)	7
[25;30)	10	[25;30)	5
[30;35)	5	[30;35)	5
[35;40)	2	[35;40)	3

- (1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm lần lượt biểu diễn mức lương của hai công ty A, B . (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)
- (2) Công ty nào có mức lương đồng đều hơn?

Lời giải

- (1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm lần lượt biểu diễn mức lương của hai công ty A, B . (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)

» **Xét Mức lương tại công ty A**

Số trung bình của công ty A là $\bar{x}_A = \frac{n_1x_1 + n_2x_2 + \dots + n_kx_k}{N} = \frac{62}{3} \approx 20,7$ (triệu đồng).

Phương sai của công ty A là $S_A^2 = \frac{n_1(x_1 - \bar{x})^2 + n_2(x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(x_k - \bar{x})^2}{N} = \frac{1769}{36}$.

Độ lệch chuẩn của công ty A là $S_A = \sqrt{S_A^2} \approx 7$ (triệu đồng).

» **Xét Mức lương tại công ty B**

Số trung bình của công ty B là $\bar{x}_B = \frac{n_1x_1 + n_2x_2 + \dots + n_kx_k}{N} = \frac{229}{12} \approx 19,1$ (triệu đồng).

Phương sai của công ty B là $S_B^2 = \frac{n_1(x_1 - \bar{x})^2 + n_2(x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(x_k - \bar{x})^2}{N} = \frac{8339}{144}$.

Độ lệch chuẩn của công ty B là $S_B = \sqrt{S_B^2} \approx 7,6$ (triệu đồng).

- (2) Công ty nào có mức lương đồng đều hơn?

Vì độ lệch chuẩn của công ty A nhỏ hơn độ lệch chuẩn của công ty B và lương bình quân của cả hai công ty xấp xỉ nhau nên công ty A có mức lương đồng đều hơn.

Dạng 4. Sử dụng phương sai, độ lệch chuẩn đo độ rủi ro

Phương pháp

» Xét mẫu số liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau:

Nhóm	$[a_1; a_2)$	...	$[a_i; a_{i+1})$	...	$[a_k; a_{k+1})$
Tần số	m_1	...	m_i	...	m_k

Phương sai s^2 được tính như sau:

▪ **Bước 1:** tính giá trị đại diện mỗi nhóm $x_i = \frac{a_i + a_{i+1}}{2}; i = 1, 2, 3, \dots, k$.

▪ **Bước 2:** tính $n = m_1 + m_2 + \dots + m_k$.

▪ **Bước 3:** $\bar{x} = \frac{m_1 \cdot x_1 + m_2 \cdot x_2 + \dots + m_k \cdot x_k}{n}$.

▪ **Bước 4:** Phương sai $s^2 = \frac{m_1 \cdot (x_1 - \bar{x})^2 + m_2 \cdot (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + m_k \cdot (x_k - \bar{x})^2}{n}$

Hoặc: $s^2 = \frac{1}{n} (m_1 \cdot x_1^2 + m_2 \cdot x_2^2 + \dots + m_k \cdot x_k^2) - (\bar{x})^2$.

▪ **Bước 5:** Độ lệch chuẩn $S = \sqrt{S^2}$

** Ý nghĩa: Khi hai mẫu số liệu ghép nhóm có cùng đơn vị đo và có số trung bình cộng xấp xỉ nhau, mẫu số liệu nào có **phương sai** và **độ lệch chuẩn** cao hơn thì mức độ **rủi ro** lớn hơn.

Ví dụ 4.1.

Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị là nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	$[120; 122)$	$[122; 124)$	$[124; 126)$	$[126; 128)$	$[128; 130)$
Cổ phiếu A	9	8	11	13	9
Cổ phiếu B	14	6	5	20	5

(1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của hai mã cổ phiếu A, B. (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)

(2) So sánh độ rủi ro của cổ phiếu A và B?

Lời giải

(1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của hai mã cổ phiếu A, B.

Số trung bình của cổ phiếu A là $\bar{x}_A = \frac{n_1 x_1 + n_2 x_2 + \dots + n_k x_k}{N} = 125,2$.

Phương sai của cổ phiếu A là $S_A^2 = \frac{n_1 (x_1 - \bar{x})^2 + n_2 (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k (x_k - \bar{x})^2}{N} = 7,4$.

Độ lệch chuẩn của cổ phiếu A là $S_A = \sqrt{S_A^2} \approx 2,7$.

Số trung bình của cổ phiếu B là $\bar{x}_B = \frac{n_1x_1 + n_2x_2 + \dots + n_kx_k}{N} = 124,8$.

Phương sai của cổ phiếu B là $S_B^2 = \frac{n_1(x_1 - \bar{x})^2 + n_2(x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(x_k - \bar{x})^2}{N} = 8,1$.

Độ lệch chuẩn của cổ phiếu B là $S_B = \sqrt{S_B^2} \approx 2,9$.

(2) So sánh độ rủi ro của cổ phiếu A và B?

Vì độ lệch chuẩn về giá của cổ phiếu A nhỏ hơn độ lệch chuẩn về giá của cổ phiếu B nên cổ phiếu A có độ rủi ro thấp hơn cổ phiếu B.

Ví dụ 4.2.

Chỉ số P/B (viết tắt của từ Price to book ratio) là một chỉ số tài chính quan trọng, được sử dụng để so sánh giữa giá của cổ phiếu với giá trị ghi sổ của cổ phiếu đó. Khi chỉ số P/B cao, nghĩa là thị trường đang có nhiều kỳ vọng đối với cổ phiếu này, doanh nghiệp có tiềm năng phát triển tốt trong tương lai. Bảng sau thống kê chỉ số P/B của hai mã cổ phiếu A và B trong 10 năm giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[0;2)	[2;4)	[4;6)	[6;8)	[8;10)	[10;12)
Cổ phiếu A	1	0	4	2	2	1
Cổ phiếu B	1	2	1	2	3	1

(1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của hai mã cổ phiếu A, B. (Kết quả làm tròn đến hàng phần mười)

(2) So sánh độ rủi ro của cổ phiếu A và B? Biết rằng các chỉ số tài chính còn lại của hai cổ phiếu đó là xấp xỉ nhau.

Lời giải

(1) Tính phương sai và độ lệch chuẩn của hai mã cổ phiếu A, B.

Số trung bình của cổ phiếu A là $\bar{x}_A = \frac{n_1x_1 + n_2x_2 + \dots + n_kx_k}{N} = 6,4$.

Phương sai của cổ phiếu A là $S_A^2 = \frac{n_1(x_1 - \bar{x})^2 + n_2(x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(x_k - \bar{x})^2}{N} = 7,2$.

Độ lệch chuẩn của cổ phiếu A là $S_A = \sqrt{S_A^2} \approx 2,7$.

Số trung bình của cổ phiếu B là $\bar{x}_B = \frac{n_1x_1 + n_2x_2 + \dots + n_kx_k}{N} = 6,4$.

Phương sai của cổ phiếu B là $S_B^2 = \frac{n_1(x_1 - \bar{x})^2 + n_2(x_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(x_k - \bar{x})^2}{N} = 9,6$.

Độ lệch chuẩn của cổ phiếu B là $S_B = \sqrt{S_B^2} \approx 3,1$.

(2) So sánh độ rủi ro của cổ phiếu A và B?

Vì độ lệch chuẩn về chỉ số P/B của cổ phiếu A nhỏ hơn độ lệch chuẩn của cổ phiếu B nên cổ phiếu A có độ rủi ro thấp hơn cổ phiếu B.

Chương 03

Bài 2. PHƯƠNG SAI & ĐỘ LỆCH CHUẨN CỦA MSLGN

Luyện tập

A. Câu hỏi – Trả lời trắc nghiệm

» Câu 1. Bạn Chi rất thích nhảy hiện đại. Thời gian tập nhảy mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn Chi được thống kê lại ở bảng sau:

Cự li (m)	[19;19,5)	[19,5;20)	[20;20,5)	[20,5;21)	[21;21,5)
Tần số	13	45	24	12	6

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A. 100.   B. 20,015.   C. 2001,5.   D. 2.

» Lời giải

Chọn B

+ Cỡ mẫu: $n = 100$.

Cự li (m)	[19;19,5)	[19,5;20)	[20;20,5)	[20,5;21)	[21;21,5)
Giá trị đại diện	19,25	19,75	20,25	20,75	21,25
Tần số	13	45	24	12	6

+ Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x} = \frac{19,25 \cdot 13 + 19,75 \cdot 45 + 20,25 \cdot 24 + 20,75 \cdot 12 + 21,25 \cdot 6}{100} = 20,015.$$

» Câu 2. Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Số ngày giao dịch của cổ phiếu A	8	9	12	10	11

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A. 50.   B. 12528.   C. 125,28.   D. 10.

» Lời giải

Chọn C

+ Cỡ mẫu: $n = 50$.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Giá trị đại diện	121	123	125	127	129
Số ngày giao dịch của cổ phiếu A	8	9	12	10	11

+ Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$\bar{x} = \frac{121.8 + 123.9 + 125.12 + 127.10 + 129.11}{50} = 125,28.$$

» **Câu 3.** Mỗi ngày bác Hương đều đi bộ để rèn luyện sức khỏe. Quãng đường đi bộ mỗi ngày (đơn vị: km) của bác Hương trong 20 ngày được thống kê lại ở bảng sau:

Quãng đường (km)	[2,7;3,0)	[3,0;3,3)	[3,3;3,6)	[3,6;3,9)	[3,9;4,2)
Số ngày	3	6	5	4	2

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

A. 3,39.   **B.** 11,62.   **C.** 0,13.   **D.** 0,36.

» *Lời giải*

Chọn C

+ Cỡ mẫu: $n = 20$.

Quãng đường (km)	[2,7;3,0)	[3,0;3,3)	[3,3;3,6)	[3,6;3,9)	[3,9;4,2)
Giá trị đại diện	2,85	3,15	3,45	3,75	4,05
Số ngày	3	6	5	4	2

+ Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x} = \frac{2,85 \cdot 3 + 3,15 \cdot 6 + 3,45 \cdot 5 + 3,75 \cdot 4 + 4,05 \cdot 2}{20} = 3,39.$$

+ Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{20} (2,85^2 \cdot 3 + 3,15^2 \cdot 6 + 3,45^2 \cdot 5 + 3,75^2 \cdot 4 + 4,05^2 \cdot 2) - 3,39^2 \approx 0,13.$$

» **Câu 4.** Bạn Chi rất thích nhảy hiện đại. Thời gian tập nhảy mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn Chi được thống kê lại ở bảng sau:

Thời gian (phút)	[20;25)	[25;30)	[30;35)	[35;40)	[40;45)
Số ngày	6	6	4	1	1

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

A. 31,77.   **B.** 31,25.   **C.** 31,44.   **D.** 32,25.

» *Lời giải*

Chọn B

+ Cỡ mẫu: $n = 18$.

Thời gian (phút)	[20;25)	[25;30)	[30;35)	[35;40)	[40;45)
Giá trị đại diện	22,5	27,5	32,5	37,5	42,5
Số ngày	6	6	4	1	1

+ Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$\bar{x} = \frac{22,5 \cdot 6 + 27,5 \cdot 6 + 32,5 \cdot 4 + 37,5 \cdot 1 + 42,5 \cdot 1}{18} = \frac{85}{3}.$$

+ Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{18} (22,5^2 \cdot 6 + 27,5^2 \cdot 6 + 32,5^2 \cdot 4 + 37,5^2 \cdot 1 + 42,5^2 \cdot 1) - \left(\frac{85}{3}\right)^2 = 31,25.$$

» **Câu 5.** Dũng là học sinh rất giỏi chơi rubik, bạn có thể giải nhiều loại khối rubik khác nhau. Trong một lần tập luyện giải khối rubik 3×3 , bạn Dũng đã tự thống kê lại thời gian giải rubik trong 25 lần giải liên tiếp ở bảng sau::

Thời gian giải rubik (giây)	[8;10)	[10;12)	[12;14)	[14;16)	[16;18)
Số lần	4	6	8	4	3

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 5,98.   B. 6.   C. 2,44.   D. 2,5.

» *Lời giải*

Chọn C

+ Cỡ mẫu: $n = 25$.

Thời gian giải rubik (giây)	[8;10)	[10;12)	[12;14)	[14;16)	[16;18)
Giá trị đại diện	9	11	13	15	17
Số lần	4	6	8	4	3

+ Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là: $\bar{x} = \frac{9 \cdot 4 + 11 \cdot 6 + 13 \cdot 8 + 15 \cdot 4 + 17 \cdot 3}{25} = 12,68$.

+ Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{25} (9^2 \cdot 4 + 11^2 \cdot 6 + 13^2 \cdot 8 + 15^2 \cdot 4 + 17^2 \cdot 3) - 12,68^2 = \frac{3736}{625}$$

+ Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là: $S = \sqrt{\frac{3736}{625}} \approx 2,44$.

» **Câu 6.** Một bác tài xế thống kê lại độ dài quãng đường (đơn vị: km) bác đã lái xe mỗi ngày trong một tháng ở bảng sau:

Độ dài quãng đường (km)	[50;100)	[100;150)	[150;200)	[200;250)	[250;300)
Số ngày	5	10	9	4	2

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là (làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 55,68.   B. 56,67.   C. 3100.   D. 3000.

» *Lời giải*

Chọn A

+ Cỡ mẫu: $n = 30$.

Độ dài quãng đường (km)	[50;100)	[100;150)	[150;200)	[200;250)	[250;300)
Giá trị đại diện	75	125	175	225	275
Số ngày	5	10	9	4	2

+ Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$\bar{x} = \frac{75 \cdot 5 + 125 \cdot 10 + 175 \cdot 9 + 225 \cdot 4 + 275 \cdot 2}{30} = 155$$

+ Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{30} (75^2 \cdot 5 + 125^2 \cdot 10 + 175^2 \cdot 9 + 225^2 \cdot 4 + 275^2 \cdot 2) - 155^2 = 3100$$

+ Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là: $S = \sqrt{3100} \approx 55,68$.

» **Câu 7.** Người ta ghi lại tiền lãi (đơn vị: triệu đồng) của một số nhà đầu tư (với số tiền đầu tư như nhau), khi đầu tư vào hai lĩnh vực A, B cho kết quả như sau

Tiền lãi	[5; 10)	[10; 15)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực A	2	5	8	6	4
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực B	8	4	2	5	6

Người ta có thể dùng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro đầu tư các lĩnh vực có giá trị trung bình tiền lãi gần bằng nhau. Lĩnh vực nào có phương sai, độ lệch chuẩn tiền lãi cao hơn thì được coi là có độ rủi ro lớn hơn.

Theo quan điểm trên, độ rủi ro của cổ phiếu nào cao hơn?

- A. Lĩnh vực A có độ rủi ro bằng lĩnh vực B.
- B. Lĩnh vực A có độ rủi ro cao hơn lĩnh vực B.
- C. Lĩnh vực A có độ rủi ro thấp hơn lĩnh vực B.
- D. Không so sánh được.

» *Lời giải*

Chọn C

Lĩnh vực A

Tiền lãi	[5; 10)	[10; 15)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)
Giá trị đại diện	7,5	12,5	17,5	22,5	27,5
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực A	2	5	8	6	4

Lĩnh vực B

Tiền lãi	[5; 10)	[10; 15)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)
Giá trị đại diện	7,5	12,5	17,5	22,5	27,5
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực B	8	4	2	5	6

Giá trị trung bình của hai lĩnh vực A và B là

$$\bar{x}_A = \frac{1}{25} \cdot (2 \cdot 7,5 + 5 \cdot 12,5 + 8 \cdot 17,5 + 6 \cdot 22,5 + 4 \cdot 27,5) = 18,5$$

$$\bar{x}_B = \frac{1}{25} \cdot (8 \cdot 7,5 + 4 \cdot 12,5 + 2 \cdot 17,5 + 5 \cdot 22,5 + 6 \cdot 27,5) = 16,9$$

Về độ trung bình đầu tư vào lĩnh vực A lãi hơn lĩnh vực B.

Độ lệch chuẩn của hai lĩnh vực A và B là

$$s_A = \sqrt{\frac{1}{25} \cdot (2 \cdot 7,5^2 + 5 \cdot 12,5^2 + 8 \cdot 17,5^2 + 6 \cdot 22,5^2 + 4 \cdot 27,5^2) - 18,5^2} = 5,8$$

$$s_B = \sqrt{\frac{1}{25} \cdot (8 \cdot 7,5^2 + 4 \cdot 12,5^2 + 2 \cdot 17,5^2 + 5 \cdot 22,5^2 + 6 \cdot 27,5^2) - 16,9^2} = 8,04.$$

Như vậy độ lệch chuẩn của mẫu số liệu thu tiền được hàng tháng khi đầu tư vào lĩnh vực B cao hơn lĩnh vực A nên đầu tư vào lĩnh vực B rủi ro hơn.

- » **Câu 8.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120; 122)	[122; 124)	[124; 126)	[126; 128)	[128; 130)
Cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Cổ phiếu B	16	4	3	6	21

Người ta có thể dùng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của các loại cổ phiếu có giá trị trung bình gần bằng nhau. Cổ phiếu nào có phương sai, độ lệch chuẩn cao hơn thì được coi là có độ rủi ro lớn hơn.

Theo quan điểm trên, độ rủi ro của cổ phiếu nào cao hơn?

- A. Cổ phiếu A có độ rủi ro bằng cổ phiếu B.
- B. Cổ phiếu A có độ rủi ro cao hơn cổ phiếu B.
- C. Cổ phiếu A có độ rủi ro thấp hơn cổ phiếu B.
- D. Không so sánh được.

» *Lời giải*

Chọn C

Ta có bảng thống kê giá đóng cửa theo giá trị đại diện

Giá đóng cửa	121	123	125	127	129
Cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Cổ phiếu B	16	4	3	6	21

- Xét mẫu số liệu của cổ phiếu A

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$\bar{x}_1 = \frac{8.121 + 9.123 + 12.125 + 10.127 + 11.129}{50} = 125,28.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_1^2 = \frac{1}{50} (8.121^2 + 9.123^2 + 12.125^2 + 10.127^2 + 11.129^2) - 125,28^2 = 7,5216.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_1 = \sqrt{7,5216}$

- Xét mẫu số liệu của cổ phiếu B

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_2 = \frac{16.121 + 4.123 + 3.125 + 6.127 + 21.129}{50} = 125,48.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_2^2 = \frac{1}{50} (16.121^2 + 4.123^2 + 3.125^2 + 6.127^2 + 21.129^2) - 125,48^2 = 12,4096.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_2 = \sqrt{12,4096}$.

Vậy nếu đánh giá độ rủi ro theo phương sai và độ lệch chuẩn thì cổ phiếu A có độ rủi ro thấp hơn cổ phiếu B.

» **Câu 9.** Kết quả 40 lần nhảy xa của hai vận động viên nam Dũng được lần lượt thống kê trong các bảng sau (đơn vị: mét)

Nhóm	Tần số
[6, 22; 6, 46)	3
[6, 46; 6, 70)	7
[6, 70; 6, 94)	5
[6, 94; 7, 18)	20
[7, 18; 7, 42)	5
	$n = 40$

Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm biểu diễn kết quả 40 lần nhảy xa của vận động viên Dũng có giá trị gần với giá trị

- A.** 6,92.   **B.** 7,34.   **C.** 9,86   **D.** 5,85.

» *Lời giải*

Chọn A

Ta có bảng thống kê

Nhóm	Giá trị đại diện	Tần số
[6,22; 6,46)	6,34	3
[6,46; 6,70)	6,58	7
[6,70; 6,94)	6,82	5
[6,94; 7,18)	7,06	20
[7,18; 7,42)	7,30	5
		$n = 40$

Số trung bình cộng của mẫu số liệu ghép nhóm biểu diễn kết quả 40 lần nhảy xa của vận động viên Dũng cho bởi Bảng thứ nhất là

$$\bar{x}_D = \frac{3.6,34 + 7.6,58 + 5.6,82 + 20.7,06 + 5.7,30}{40} = \frac{276,88}{40} \approx 6,92(\text{m}).$$

» **Câu 10.** Một siêu thị thống kê số tiền (đơn vị: chục nghìn đồng) mà 44 khách hàng mua hàng ở siêu thị đó trong một ngày. Số liệu được ghi lại trong bảng sau.

Nhóm	Giá trị đại diện	Tần số
[40; 45)	42,5	4
[45; 50)	47,5	14
[50; 55)	52,5	8
[55; 60)	57,5	10
[60; 75)	62,5	6
[65; 70)	67,5	2
		$n = 44$

Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm trên có giá trị gần nhất với giá trị nào dưới đây

- A.** 53,2.   **B.** 57,34.   **C.** 49,86   **D.** 65,85.

» *Lời giải*

Chọn A

$$\text{Số trung bình: } \bar{x} = \frac{42,5.4 + 47,5.14 + 52,5.8 + 57,5.10 + 62,5.6 + 67,5.2}{44} = \frac{585}{11} \approx 53,2$$

» **Câu 11.** Mỗi ngày bác Hương đều đi bộ để rèn luyện sức khỏe. Quãng đường đi bộ mỗi ngày (đơn vị km) của bác Hương trong 20 ngày được thống kê lại ở bảng sau

Quãng đường (km)	[2,7; 3,0)	[3,0; 3,3)	[3,3; 3,6)	[3,6; 3,9)	[3,9; 4,2)
Số ngày	3	6	5	4	2

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

- A. 3,39.   B. 11,62.   C. 0,1314.   D. 0,36.

» *Lời giải*

Chọn C

Xét mẫu số liệu ghép nhóm cho bởi bảng sau

Nhóm	[2,7; 3,0)	[3,0; 3,3)	[3,3; 3,6)	[3,6; 3,9)	[3,9; 4,2)
Giá trị đại diện	2,85	3,15	3,45	3,75	4,05
Tần số	3	6	5	4	2

Số trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x} = \frac{1}{20} \cdot (2,85 \cdot 3 + 3,15 \cdot 6 + 3,45 \cdot 5 + 3,75 \cdot 4 + 4,05 \cdot 2) = 3,39.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{20} (3 \cdot 2,85^2 + 6 \cdot 3,15^2 + 5 \cdot 3,45^2 + 4 \cdot 3,75^2 + 2 \cdot 4,05^2) - 3,39^2 = 0,1314.$$

» **Câu 12.** Bạn Chi rất thích nhảy hiện đại. Thời gian tập nhảy mỗi ngày trong thời gian gần đây của bạn Chi được thống kê lại ở bảng sau

Thời gian (phút)	[20; 25)	[25; 30)	[30; 35)	[35; 40)	[40; 45)
Số ngày	6	6	4	1	1

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm có giá trị gần nhất với giá trị nào dưới đây?

- A. 31,77.   B. 32.   C. 31.   D. 31,44.

» *Lời giải*

Chọn D

Xét mẫu số liệu ghép nhóm cho bởi bảng sau

Nhóm	[20; 25)	[25; 30)	[30; 35)	[35; 40)	[40; 45)
Giá trị đại diện	22,5	27,5	32,5	37,5	42,5
Tần số	6	6	4	1	1

Số trung bình của mẫu số liệu là: $\bar{x} = \frac{1}{18} \cdot (22,5 \cdot 6 + 27,5 \cdot 6 + 32,5 \cdot 4 + 37,5 \cdot 1 + 42,5 \cdot 1) = \frac{85}{3}$.

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{18} (6 \cdot 22,5^2 + 6 \cdot 27,5^2 + 4 \cdot 32,5^2 + 1 \cdot 37,5^2 + 1 \cdot 42,5^2) - \left(\frac{85}{3}\right)^2 = 31,25.$$

Vậy phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm gần nhất với 31,44.

» **Câu 13.** Một mẫu số liệu có bảng tần số ghép nhóm như sau:

Nhóm	[1; 5)	[5; 9)	[9; 13)	[13; 17)	[17; 21)
Tần số	4	8	13	6	4

Phương sai của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 21,01.   B. 20,01.   C. 22.   D. 23.

» *Lời giải*

Chọn A

Xét mẫu số liệu ghép nhóm cho bởi bảng sau

Nhóm	[1;5)	[5;9)	[9;13)	[13;17)	[17;21)
Giá trị đại diện	3	7	11	15	19
Tần số	4	8	13	6	4

Số trung bình của mẫu số liệu là: $\bar{x} = \frac{1}{35} \cdot (3 \cdot 4 + 7 \cdot 8 + 11 \cdot 13 + 15 \cdot 6 + 19 \cdot 4) \approx 10,77$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{35} (4 \cdot 3^2 + 8 \cdot 7^2 + 13 \cdot 11^2 + 6 \cdot 15^2 + 4 \cdot 19^2) - 10,77^2 \approx 21,01$$

» **Câu 14.** Khảo sát thời gian tự học bài ở nhà của học sinh khối 9 ở trường X, ta thu được bảng sau:

Thời gian(phút)	[0;30)	[30;60)	[60;90)	[90;120)	[120;150)
Số học sinh	9	10	9	15	7

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

A. 1602.   **B.** 1601,64.   **C.** 1601,9.   **D.** 1603.

» *Lời giải*

Chọn B

Thời gian(phút)	[0;30)	[30;60)	[60;90)	[90;120)	[120;150)
Giá trị đại diện	15	45	75	105	135
Số học sinh	9	10	9	15	7

Thời gian trung bình tự học ở nhà của các em học sinh đó là:

$$\bar{x} = \frac{9 \cdot 15 + 10 \cdot 45 + 9 \cdot 75 + 15 \cdot 105 + 7 \cdot 135}{50} = 75,6 \text{ (phút).}$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{50} (9 \cdot 15^2 + 10 \cdot 45^2 + 9 \cdot 75^2 + 15 \cdot 105^2 + 7 \cdot 135^2) - 75,6^2 = 1601,64$$

» **Câu 15.** Thời gian truy cập Internet mỗi buổi tối của một số học sinh được cho trong bảng sau:

Thời gian (phút)	[9,5;12,5)	[12,5;15,5)	[15,5;18,5)	[18,5;21,5)	[21,5;24,5)
Số học sinh	3	12	15	24	2

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần trăm)

A. 2,93.   **B.** 8,56.   **C.** 8,59.   **D.** 3,01.

» *Lời giải*

Chọn A

Thời gian (phút)	[9,5;12,5)	[12,5;15,5)	[15,5;18,5)	[18,5;21,5)	[21,5;24,5)
Giá trị đại diện	11	14	17	20	23
Số học sinh	3	12	15	24	2

Số trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x} = \frac{1}{56} \cdot (3 \cdot 11 + 12 \cdot 14 + 15 \cdot 17 + 24 \cdot 20 + 2 \cdot 23) \approx 17,54$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{56} (3 \cdot 11^2 + 12 \cdot 14^2 + 15 \cdot 17^2 + 24 \cdot 20^2 + 2 \cdot 23^2) - 17,54^2 \approx 8,56$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S = \sqrt{8,56} \approx 2,93$

» **Câu 16.** Một câu lạc bộ thể dục thể thao đã ghi lại số giờ các thành viên của mình sử dụng cơ sở vật chất của câu lạc bộ để tập luyện trong một tháng như sau:

Thời gian (giờ)	[1;5)	[5;9)	[9;13)	[13;17)	[17;21)	[21;25)
Tần số (Số người)	10	14	31	2	5	23

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần trăm)

- A. 6,9.   B. 9,6.   C. 6,96.   D. 7,96.

» *Lời giải*

Chọn B

Thời gian (giờ)	[1;5)	[5;9)	[9;13)	[13;17)	[17;21)	[21;25)
Giá trị đại diện	3	7	11	15	19	23
Tần số (Số người)	10	14	31	2	5	23

Số trung bình của mẫu số liệu là: $\bar{x} = \frac{1}{85} \cdot (10 \cdot 3 + 14 \cdot 7 + 31 \cdot 11 + 2 \cdot 15 + 5 \cdot 19 + 23 \cdot 23) \approx 13,21$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{85} \cdot (10 \cdot 3^2 + 14 \cdot 7^2 + 31 \cdot 11^2 + 2 \cdot 15^2 + 5 \cdot 19^2 + 23 \cdot 23^2) - 13,21^2 \approx 48,43$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S = \sqrt{48,43} \approx 6,96$

» **Câu 17.** Thống kê tổng số giờ nắng trong tháng 9 tại một trạm quan trắc đặt ở Cà Mau trong các năm từ 2002 đến 2021 được thống kê như sau:

Số giờ nắng	[80;98)	[98;116)	[116;134)	[134;152)	[152;170)
Số năm	3	6	3	5	3

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là (kết quả làm tròn đến hàng phần nghìn)

- A. 23,795.   B. 24,795.   C. 23,794.   D. 23,796.

» *Lời giải*

Chọn A

Số giờ nắng	[80;98)	[98;116)	[116;134)	[134;152)	[152;170)
Giá trị đại diện	89	107	125	143	161
Số năm	3	6	3	5	3

Số trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x} = \frac{1}{20} \cdot (3 \cdot 89 + 6 \cdot 107 + 3 \cdot 125 + 5 \cdot 143 + 3 \cdot 161) = 124,1$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S^2 = \frac{1}{20} \cdot (3 \cdot 89^2 + 6 \cdot 107^2 + 3 \cdot 125^2 + 5 \cdot 143^2 + 3 \cdot 161^2) - 124,1^2 = 566,19$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S = \sqrt{566,19} \approx 23,795$

» **Câu 18.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Số ngày giao dịch của cổ phiếu A	8	9	12	10	11

Số ngày giao dịch của cổ phiếu B	16	4	3	6	21
----------------------------------	----	---	---	---	----

Người ta có thể dùng phương sai và độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của các loại cổ phiếu có giá trị trung bình gần bằng nhau. Cổ phiếu nào có phương sai, độ lệch chuẩn cao hơn thì được coi là có độ rủi ro lớn hơn. Chọn khẳng định đúng.

- A. Giá đóng cửa của cổ phiếu A ít phân tán hơn giá đóng cửa của cổ phiếu B.
- B. Giá đóng cửa của cổ phiếu B ít phân tán hơn giá đóng cửa của cổ phiếu A.
- C. Giá đóng cửa của hai cổ phiếu A và B có độ phân tán như nhau.
- D. Phương sai của mẫu số liệu của cổ phiếu A lớn hơn phương sai của mẫu số liệu của cổ phiếu B.

» *Lời giải*

Chọn A

Ta có bảng thống kê theo giá trị đại diện

Giá đóng cửa	121	123	125	127	129
Số ngày giao dịch của cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Số ngày giao dịch của cổ phiếu B	16	4	3	6	21

Xét mẫu số liệu của cổ phiếu A

Số trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x}_A = \frac{1}{50} \cdot (8 \cdot 121 + 9 \cdot 123 + 12 \cdot 125 + 10 \cdot 127 + 11 \cdot 129) = 125,28$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_A^2 = \frac{1}{50} \cdot (8 \cdot 121^2 + 9 \cdot 123^2 + 12 \cdot 125^2 + 10 \cdot 127^2 + 11 \cdot 129^2) - 125,28^2 = 7,5216$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_A = \sqrt{7,5216}$$

Xét mẫu số liệu của cổ phiếu B

Số trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x}_B = \frac{1}{50} \cdot (16 \cdot 121 + 4 \cdot 123 + 3 \cdot 125 + 6 \cdot 127 + 21 \cdot 129) = 125,48$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_B^2 = \frac{1}{50} \cdot (16 \cdot 121^2 + 4 \cdot 123^2 + 3 \cdot 125^2 + 6 \cdot 127^2 + 21 \cdot 129^2) - 125,48^2 = 12,4096$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_B = \sqrt{12,4096}$$

Ta có $S_A < S_B$ nên giá đóng cửa của cổ phiếu A ít phân tán hơn giá đóng cửa của cổ phiếu B.

- » **Câu 19.** Trong 30 ngày, một nhà đầu tư đã theo dõi giá cổ phiếu của hai công ty G và H vào phiên mở cửa mỗi ngày. Thông tin được ghi lại ở hai bảng dưới đây:

Giá cổ phiếu của công ty G

Giá (nghìn đồng)	[50; 52)	[52; 54)	[54; 56)	[56; 58)	[58; 60)
Tần số	3	7	9	8	3

Giá cổ phiếu của công ty H

Giá (nghìn đồng)	[40; 42)	[42; 44)	[44; 46)	[46; 48)	[48; 50)
Tần số	6	7	5	7	5

Chọn câu trả lời đúng nhất biết độ lệch chuẩn càng cao thì tỷ lệ rủi ro càng lớn:

- A. Công ty G rủi ro hơn.
- B. Công ty H rủi ro hơn.
- C. Cả hai đều rủi ro như nhau.
- D. Cả hai công ty đều không rủi ro.

» *Lời giải*

Chọn B

Công ty G :

Bổ sung thêm các giá trị đại diện, ta có bảng sau

Giá (nghìn đồng)	[50; 52)	[52; 54)	[54; 56)	[56; 58)	[58; 60)	
Giá trị đại diện	51	53	55	57	59	
Tần số	3	7	9	8	3	$N = 30$

Giá trị trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x} = \frac{51 \cdot 3 + 53 \cdot 7 + 55 \cdot 9 + 57 \cdot 8 + 59 \cdot 3}{30} \approx 55,1.$$

Trung bình cộng của các bình phương số liệu thống kê là

$$\overline{x^2} = \frac{51^2 \cdot 3 + 53^2 \cdot 7 + 55^2 \cdot 9 + 57^2 \cdot 8 + 59^2 \cdot 3}{30} \approx 3037,5.$$

Từ đó ta có độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là $s = \sqrt{\overline{x^2} - (\bar{x})^2} \approx \sqrt{5,2} \approx 2,3$.

Công ty H

Giá (nghìn đồng)	[40; 42)	[42; 44)	[44; 46)	[46; 48)	[48; 50)	
Giá trị đại diện	41	43	45	47	49	
Tần số	6	7	5	7	5	$N = 30$

Bổ sung thêm các giá trị đại diện, ta có bảng sau

Giá trị trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x} = \frac{41 \cdot 6 + 43 \cdot 7 + 45 \cdot 5 + 47 \cdot 7 + 49 \cdot 5}{30} \approx 44,9.$$

Trung bình cộng của các bình phương số liệu thống kê là

$$\overline{x^2} = \frac{41^2 \cdot 6 + 43^2 \cdot 7 + 45^2 \cdot 5 + 47^2 \cdot 7 + 49^2 \cdot 5}{30} \approx 2020,7.$$

Từ đó ta có độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là $s = \sqrt{\overline{x^2} - (\bar{x})^2} \approx \sqrt{7,7} \approx 2,8$.

Từ kết quả trên, ta thấy công ty H rủi ro hơn

» **Câu 20.** Anh An đầu tư số tiền bằng nhau vào hai lĩnh vực kinh doanh A, B. Anh An thống kê số tiền thu được mỗi tháng trong vòng 60 tháng theo mỗi lĩnh vực cho kết quả như sau:

Số tiền (triệu đồng)	[5; 10)	[10; 15)	[15; 20)	[20; 25)	[25; 30)
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực A	5	10	30	10	5
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực B	20	5	10	5	20

Đáp án nào sau đây đúng?

- A. Đầu tư ở lĩnh vực A rủi ro hơn.
- B. Đầu tư ở lĩnh vực B rủi ro hơn.
- C. Độ lệch chuẩn ở lĩnh vực A lớn hơn 10.
- D. Đầu tư ở hai lĩnh vực A và B rủi ro như nhau.

» *Lời giải*

Chọn B

Ta có

Giá trị đại diện	7,5	12,5	17,5	22,5	27,5
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực A	5	10	30	10	5
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực B	20	5	10	5	20

Số tiền trung bình thu được khi đầu tư vào các lĩnh vực A, B tương ứng là:

$$\bar{x}_A = \frac{1}{60}(5 \cdot 7,5 + \dots + 5 \cdot 27,5) = 17,5;$$

$$\bar{x}_B = \frac{1}{60}(20 \cdot 7,5 + \dots + 20 \cdot 27,5) = 17,5$$

Độ lệch chuẩn của số tiền thu được hàng tháng khi đầu tư vào các lĩnh vực A, B tương ứng là

$$s_A = \sqrt{\frac{1}{60}(5 \cdot 7,5^2 + \dots + 5 \cdot 27,5^2) - (17,5)^2} \approx 5;$$

$$s_B = \sqrt{\frac{1}{60}(20 \cdot 7,5^2 + \dots + 20 \cdot 27,5^2) - (17,5)^2} \approx 8$$

Như vậy, về trung bình đầu tư vào các lĩnh vực A, B số tiền thu được hàng tháng như nhau tuy nhiên độ lệch chuẩn của mẫu số liệu về số tiền thu được hàng tháng khi đầu tư vào lĩnh vực B cao hơn khi đầu tư vào lĩnh vực A. Người ta nói rằng, đầu tư vào lĩnh vực B là "rủi ro" hơn.

» **Câu 21.** Một vận động viên luyện tập chạy cự li 100 m đã ghi lại kết quả luyện tập như sau.

Thời gian (giây)	[10,2; 10,4)	[10,4; 10,6)	[10,6; 10,8)	[10,8; 11)
Số vận động viên	3	7	8	2

Tìm phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm (làm tròn kết quả đến chữ số thập phân thứ 2)

A. 1.03.

B. 0.03.

C. 2,90.

D. 1.86.

» *Lời giải*

Chọn B

Ta có

Thời gian (giây)	[10,2; 10,4)	[10,4; 10,6)	[10,6; 10,8)	[10,8; 11)
Giá trị đại diện	10,3	10,5	10,7	10,9
Số vận động viên	3	7	8	2

Thời gian trung bình là

$$\bar{x} = \frac{1}{20}(10,3 \cdot 3 + 10,5 \cdot 7 + 10,7 \cdot 8 + 10,9 \cdot 2) = 10,59.$$

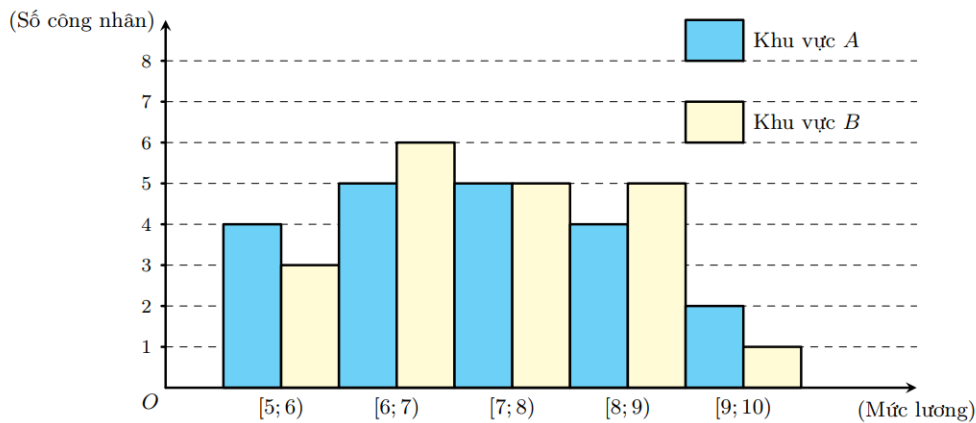
Phương sai

$$s^2 = \frac{1}{20} \cdot (10,3^2 \cdot 3 + 10,5^2 \cdot 7 + 10,7^2 \cdot 8 + 10,9^2 \cdot 2) - 10,59^2 = 0.03.$$

» **Câu 22.** Biểu đồ dưới đây mô tả kết quả điều tra về mức lương khởi điểm (đơn vị: triệu đồng) của một số công nhân ở hai khu vực A và B.

Mức lương khởi điểm của công nhân ở hai khu vực A và B

Tổng độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm ở 2 khu vực gần bằng với số nào sau đây nhất.

A. 2.

B. 3.

C. 5.

D. 1.

☞ **Lời giải**

Chọn A

Ta có

Mức lương	[5; 6)	[6; 7)	[7; 8)	[8; 9)	[9; 10)
Mức lương đại diện	5,5	6,5	7,5	8,5	9,5
Khu vực A	4	5	5	4	2
Khu vực B	3	6	5	5	1

» Xét mẫu số liệu của khu vực A

Cỡ mẫu là $n_A = 4 + 5 + 5 + 4 + 2 = 20$.

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_A = \frac{4 \cdot 5,5 + 5 \cdot 6,5 + 5 \cdot 7,5 + 4 \cdot 8,5 + 2 \cdot 9,5}{20} = 7,25.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_A^2 = \frac{1}{20} (4 \cdot 5,5^2 + 5 \cdot 6,5^2 + 5 \cdot 7,5^2 + 4 \cdot 8,5^2 + 2 \cdot 9,5^2) - 7,25^2 = 1,5875.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_A = \sqrt{1,5875} \approx 1,2300$.

» Xét mẫu số liệu của khu vực B

Cỡ mẫu là $n_B = 3 + 6 + 5 + 5 + 1 = 20$.

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_B = \frac{3 \cdot 5,5 + 6 \cdot 6,5 + 5 \cdot 7,5 + 5 \cdot 8,5 + 1 \cdot 9,5}{20} = 7,25.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_B^2 = \frac{1}{20} (3 \cdot 5,5^2 + 6 \cdot 6,5^2 + 5 \cdot 7,5^2 + 5 \cdot 8,5^2 + 1 \cdot 9,5^2) - 7,25^2 = 1,2875.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_B = \sqrt{1,2875} \approx 1,1347$.

Tổng: khoảng 2,3647.

» **Câu 23.** Bộ phận kiểm tra chất lượng sản phẩm dùng máy đo (chính xác đến 0,001mm) độ dày của một chi tiết máy. Kết quả đo một số sản phẩm được thống kê trong bảng sau:

Độ dày của chi tiết máy

Độ dày (mm)	[18; 19)	[19; 20)	[20; 21)	[21; 22)	[22; 23)
Tần số	3	7	23	25	2

Nhận xét nào sau đây **sai**?

- A.** Độ lệch chuẩn của mẫu lớn hơn 2.
- B.** Số trung bình của mẫu số liệu gần bằng với 20,77.
- C.** Độ dày của chi tiết máy không bị sai lệch nhiều.
- D.** Cỡ mẫu của mẫu số liệu là 60.

» *Lời giải*

Chọn A

Ta có cỡ mẫu $n = 60$.

Số trung bình của mẫu số liệu là

$$\bar{x} = \frac{3 \cdot 18,5 + 7 \cdot 19,5 + 23 \cdot 20,5 + 25 \cdot 21,5 + 2 \cdot 22,5}{60} = \frac{623}{30} \approx 20,77.$$

Phương sai của mẫu số liệu là

$$S^2 = \frac{1}{60} (3 \cdot 18,5^2 + 7 \cdot 19,5^2 + 23 \cdot 20,5^2 + 25 \cdot 21,5^2 + 2 \cdot 22,5^2) - \left(\frac{623}{30} \right)^2 = \frac{179}{225}.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu là $S = \sqrt{\frac{179}{225}} = \frac{\sqrt{179}}{15} \approx 0,89$.

» **Câu 24.** Thống kê lợi nhuận hàng tháng (đơn vị: triệu đồng) trong 20 tháng của hai nhà đầu tư được cho như sau:

Lợi nhuận	[10; 20)	[20; 30)	[30; 40)	[40; 50)	[50; 60)
Số tháng	2	4	8	4	2

Bảng 1. Lợi nhuận theo tháng của nhà đầu tư nhỏ

Lợi nhuận	[510; 520)	[520; 530)	[530; 540)	[540; 550)	[550; 560)
Số tháng	4	3	6	3	4

Bảng 2. Lợi nhuận theo tháng của nhà đầu tư lớn

Đáp án nào dưới đây đúng nhất?

- A.** Không nên chỉ dựa vào độ lệch chuẩn để đánh giá mức độ rủi ro.
- B.** Lợi nhuận trung bình mỗi tháng của nhà đầu tư nhỏ cao hơn nhà đầu tư lớn.
- C.** Độ lệch chuẩn của nhà đầu tư lớn cao hơn 14.
- D.** Nhà đầu tư lớn có mức độ rủi ro cao hơn.

» *Lời giải*

Chọn A

Chọn điểm đại diện cho các nhóm số liệu ta tính được các số đặc trưng như sau Lợi nhuận trung bình một tháng của các nhà đầu tư tương ứng là

$$\bar{x}_A = \frac{1}{20} (2 \cdot 15 + \dots + 2 \cdot 55) = 35$$

$$\bar{x}_B = \frac{1}{20} (4 \cdot 515 + \dots + 4 \cdot 555) = 535$$

Độ lệch chuẩn của lợi nhuận hàng tháng của hai nhà đầu tư tương ứng là

$$s_A = \sqrt{\frac{1}{20}(2 \cdot 15^2 + \dots + 2 \cdot 55^2) - (35)^2} \approx 10,95$$

$$s_B = \sqrt{\frac{1}{20}(4 \cdot 515^2 + \dots + 4 \cdot 555^2) - (535)^2} \approx 13,78.$$

Độ lệch chuẩn cho lợi nhuận hàng tháng của nhà đầu tư lớn cao hơn của nhà đầu tư nhỏ. Lợi nhuận trung bình của hai nhà đầu tư khác nhau rất nhiều, do đó ta không nên dùng độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của hai nhà đầu tư này

B. Câu hỏi – Trả lời Đúng/sai

» **Câu 25.** Số khách hàng mua bảo hiểm ở từng độ tuổi được thống kê trong bảng số liệu ghép nhóm sau:

Độ tuổi	[20;30)	[30;40)	[40;50)	[50;60)	[60;70)
Số khách hàng	4	6	10	7	3

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của nhóm [20;30) là 25.		
(b)	Giá trị đại diện của nhóm [60;70) là 70.		
(c)	Công thức tính độ tuổi bình quân của khách hàng mua bảo hiểm trong bảng thống kê là $\bar{x} = \frac{20 \cdot 4 + 30 \cdot 6 + 40 \cdot 10 + 50 \cdot 7 + 60 \cdot 3}{30}$.		
(d)	Độ tuổi trung bình (làm tròn đến hàng phần trăm) của khách hàng mua bảo hiểm là 44,67.		

» **Lời giải**

(a) giá trị đại diện của nhóm [20;30) là 25.

Giá trị đại diện của nhóm [20;30) là $\frac{20+30}{2} = 25$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) giá trị đại diện của nhóm [60;70) là 70.

Giá trị đại diện của nhóm [60;70) là $\frac{60+70}{2} = 65$.

» **Chọn SAI.**

(c) Công thức tính độ tuổi bình quân của khách hàng mua bảo hiểm trong bảng thống kê là

$$\bar{x} = \frac{20 \cdot 4 + 30 \cdot 6 + 40 \cdot 10 + 50 \cdot 7 + 60 \cdot 3}{30}$$

Công thức tính độ tuổi bình quân của khách hàng mua bảo hiểm trong bảng thống kê là

$$\bar{x} = \frac{25 \cdot 4 + 35 \cdot 6 + 45 \cdot 10 + 55 \cdot 7 + 65 \cdot 3}{30}$$

» **Chọn SAI.**

(d) độ tuổi trung bình (làm tròn đến hàng phần trăm) của khách hàng mua bảo hiểm là 44,67.

Độ tuổi trung bình của khách hàng mua bảo hiểm là

$$\bar{x} = \frac{25 \cdot 4 + 35 \cdot 6 + 45 \cdot 10 + 55 \cdot 7 + 65 \cdot 3}{30} \approx 44,67.$$

» **Chọn ĐÚNG.**

» **Câu 26.** Xét mẫu dữ liệu ghép nhóm được cho ở bảng sau với $n = n_1 + n_2 + \dots + n_k$.

Nhóm	$[u_1; u_2)$	$[u_2; u_3)$	...	$[u_k; u_{k+1})$
Giá trị đại diện	c_1	c_2	...	c_k
Tần số	n_1	n_2	...	n_k

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của $[u_2; u_3)$ là $c_2 = \frac{u_2 + u_3}{2}$.		
(b)	Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là $\bar{x} = \frac{1}{n}(c_1 + c_2 + \dots + c_k)$.		
(c)	Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là $s^2 = \frac{1}{n}[n_1(c_1 - \bar{x})^2 + n_2(c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(c_k - \bar{x})^2]$.		
(d)	Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là $s^2 = \frac{1}{n}(n_1c_1^2 + n_2c_2^2 + \dots + n_kc_k^2) - \bar{x}$.		

» **Lời giải**

(a) giá trị đại diện của $[u_2; u_3)$ là $c_2 = \frac{u_2 + u_3}{2}$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là $\bar{x} = \frac{1}{n}(c_1 + c_2 + \dots + c_k)$.

Giá trị trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là $\bar{x} = \frac{1}{n}(n_1c_1 + n_2c_2 + \dots + n_kc_k)$.

» **Chọn SAI.**

(c) phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là $s^2 = \frac{1}{n}[n_1(c_1 - \bar{x})^2 + n_2(c_2 - \bar{x})^2 + \dots + n_k(c_k - \bar{x})^2]$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(d) phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là $s^2 = \frac{1}{n}(n_1c_1^2 + n_2c_2^2 + \dots + n_kc_k^2) - \bar{x}$.

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$s^2 = \frac{1}{n}(n_1c_1^2 + n_2c_2^2 + \dots + n_kc_k^2) - \bar{x}^2.$$

» **Chọn SAI.**

» **Câu 27.** Cho mẫu số liệu dưới dạng bảng sau

Số câu trả lời đúng	[16; 21)	[21; 26)	[26; 31)	[31; 36)	[36; 41)	
Tần số	4	6	8	18	4	$N = 40$

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của lớp $[36; 41)$ là 38,5.		
(b)	Công thức tính số trung bình là $\bar{x} = \frac{18,5.4 + 23,5.6 + 28,5.8 + 33,5.18 + 38,5.4}{40}$.		

(c) Số trung bình là 30.

(d) Phương sai của mẫu số liệu là $S^2 = 32,75$.

» **Lời giải**

(a) giá trị đại diện của lớp $[36;41)$ là 38,5.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) công thức tính số trung bình là $\bar{x} = \frac{18,5.4 + 23,5.6 + 28,5.8 + 33,5.18 + 38,5.4}{40}$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(c) số trung bình là 30.

số trung bình là $\bar{x} = \frac{18,5.4 + 23,5.6 + 28,5.8 + 33,5.18 + 38,5.4}{40} = 30$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(d) phương sai của mẫu số liệu là $S^2 = 32,75$.

Phương sai của mẫu số liệu là

$$S^2 = \frac{1}{40} [4(18,5 - 30)^2 + 6(23,5 - 30)^2 + 8(28,5 - 30)^2 + 18(33,5 - 30)^2 + 4(38,5 - 30)^2] = 32,75$$

» **Chọn ĐÚNG.**

» **Câu 28.** Số lượng khách hàng nữ mua hàng thời trang trong một ngày của một cửa hàng được thống kê trong bảng tần số ghép nhóm sau:

Khoảng tuổi	$[20;30)$	$[30;40)$	$[40;50)$	$[50;60)$	$[60;70)$
Số khách hàng nữ	3	9	6	4	2

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Giá trị đại diện của nhóm $[30;40)$ là 35.		
(b)	Cỡ mẫu là $n = 20$.		
(c)	Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là 42,08 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(d)	Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là 129,99 (làm tròn đến hàng phần trăm).		

» **Lời giải**

Khoảng tuổi	$[20;30)$	$[30;40)$	$[40;50)$	$[50;60)$	$[60;70)$
Giá trị đại diện	25	35	45	55	65
Số khách hàng nữ	3	9	6	4	2

(a) Giá trị đại diện của nhóm $[30;40)$ là 35.

Giá trị đại diện của nhóm $[30;40)$ là 35.

Ta có giá trị đại diện của nhóm $[30;40)$ là: $\frac{30+40}{2} = 35$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Cỡ mẫu là $n = 20$.

Cỡ mẫu là: $n = 3 + 9 + 6 + 4 + 2 = 24$.

» **Chọn SAI.**

(c) Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là 42,08 (làm tròn đến hàng phần trăm).

$$\bar{x} = \frac{25.3 + 35.9 + 45.6 + 55.4 + 65.2}{24} = \frac{1010}{24} \approx 42,08$$

» **Chọn ĐÚNG.**

(d) Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là 129,99 (làm tròn đến hàng phần trăm).

$$S^2 = \frac{1}{24} (3.25^2 + 9.35^2 + 6.45^2 + 4.55^2 + 2.65^2) - \left(\frac{1010}{24} \right)^2 \approx 128,99$$

» **Chọn SAI.**

» **Câu 29.** Thời gian (phút) để học sinh hoàn thành một câu hỏi thi được cho như sau:

Thời gian (phút)	[0,5;10,5)	[10,5;20,5)	[20,5;30,5)	[30,5;40,5)	[40,5;50,5)
Số học sinh lớp 11A	2	10	6	4	3
Số học sinh lớp 11B	3	8	10	2	4

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Phương sai của mẫu số liệu lớp 11A là: 133,44 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(b)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu lớp 11A là: 11,77 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(c)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu lớp 11B là: 11,55 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(d)	Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì thời gian để học sinh hoàn thành một câu hỏi thi của lớp 11A ít phân tán hơn lớp 11B		

» **Lời giải**

Thời gian (phút)	[0,5;10,5)	[10,5;20,5)	[20,5;30,5)	[30,5;40,5)	[40,5;50,5)
Giá trị đại diện	5,5	15,5	25,5	35,5	45,5
Số học sinh lớp 11A	2	10	6	4	3
Số học sinh lớp 11B	3	8	10	2	4

(a) Phương sai của mẫu số liệu lớp 11A là: 133,44 (làm tròn đến hàng phần trăm).

Phương sai của mẫu số liệu lớp 11A là: 133,44 (làm tròn đến hàng phần trăm).

Xét mẫu số liệu của lớp 11A:

$$\text{Cỡ mẫu là } n_1 = 2 + 10 + 6 + 4 + 3 = 25$$

$$\text{Số trung bình: } \bar{x}_1 = \frac{5,5.2 + 15,5.10 + 25,5.6 + 35,5.4 + 45,5.3}{25} = 23,9$$

Phương sai:

$$S_1^2 = \frac{1}{25} (2.5,5^2 + 10.15,5^2 + 6.25,5^2 + 4.35,5^2 + 3.45,5^2) - 23,9^2 = 133,44$$

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu lớp 11A là: 11,77 (làm tròn đến hàng phần trăm).

$$S_1 = \sqrt{133,44} \approx 11,55$$

» **Chọn SAI.**

(c) Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu lớp 11B là: 11,55 (làm tròn đến hàng phần trăm).

Xét mẫu số liệu của lớp 11B:

$$\text{Cỡ mẫu là } n_2 = 3 + 8 + 10 + 2 + 4 = 27$$

$$\text{Số trung bình: } \bar{x}_2 = \frac{5,5.3 + 15,5.8 + 25,5.10 + 35,5.2 + 45,5.4}{27} = \frac{648,5}{27} \approx 24,02$$

$$S_2^2 = \frac{1}{27} (3.5,5^2 + 8.15,5^2 + 10.25,5^2 + 2.35,5^2 + 4.45,5^2) - 24,02^2 \approx 138,47$$

$$S_2 \approx \sqrt{138,47} \approx 11,77$$

» **Chọn SAI.**

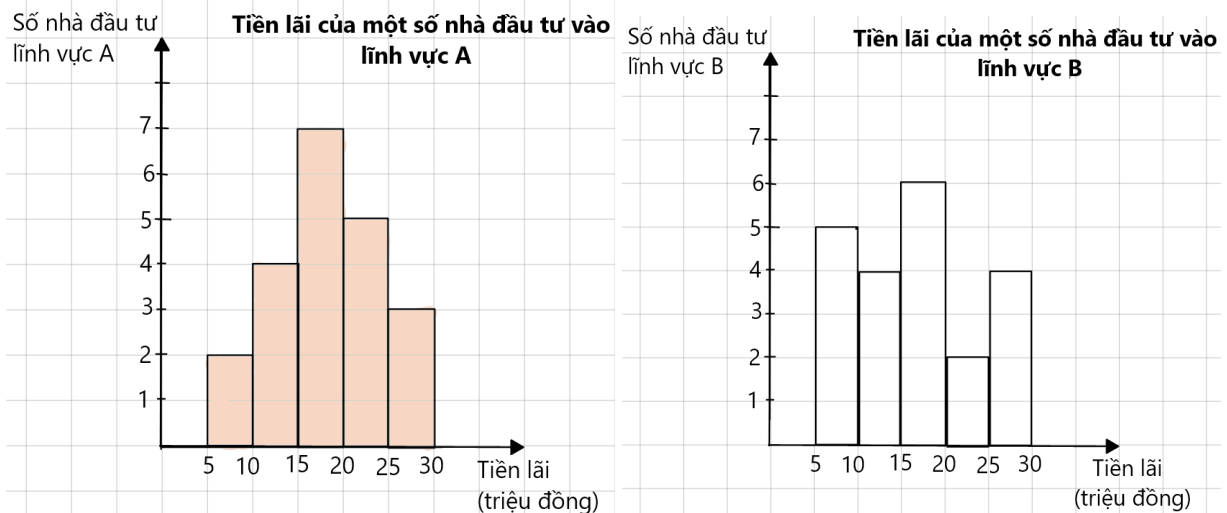
(d) Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì thời gian để học sinh hoàn thành một câu hỏi thi của lớp 11A ít phân tán hơn lớp 11B.

Ta có: $S_1 < S_2$

Nên nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì thời gian để học sinh hoàn thành một câu hỏi thi của lớp 11A ít phân tán hơn lớp 11B.

» **Chọn ĐÚNG.**

» **Câu 30.** Người ta ghi lại tiền lãi (đơn vị: triệu đồng) của một số nhà đầu tư (với số tiền đầu tư như nhau), khi đầu tư vào hai lĩnh vực A, B cho kết quả bằng biểu đồ dưới đây

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu số nhà đầu tư vào lĩnh vực A là: 5,83 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(b)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu số nhà đầu tư vào lĩnh vực B là: 7,01 (làm tròn đến hàng phần trăm).		
(c)	Về trung bình, đầu tư vào lĩnh vực B đem lại tiền lãi cao hơn lĩnh vực A.		
(d)	Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực A có xu hướng phân tán rộng hơn so với tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực B.		

» **Lời giải**

Từ biểu đồ ta có bảng thống kê sau:

Tiền lãi	[5;10)	[10;15)	[15;20)	[20;25)	[25;30)
Giá trị đại diện	7,5	12,5	17,5	22,5	27,5
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực A	2	4	7	5	3
Số nhà đầu tư vào lĩnh vực B	5	4	6	2	4

(a) Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu số nhà đầu tư vào lĩnh vực A là: 5,83 (làm tròn đến hàng phần trăm).

Xét mẫu số liệu của số nhà đầu tư vào lĩnh vực A:

Cỡ mẫu là $n_1 = 2 + 4 + 7 + 5 + 3 = 21$

$$\text{Số trung bình: } \bar{x}_1 = \frac{7,5 \cdot 2 + 12,5 \cdot 4 + 17,5 \cdot 7 + 22,5 \cdot 5 + 27,5 \cdot 3}{21} = \frac{255}{14}$$

Phương sai:

$$S_1^2 = \frac{1}{21} (2 \cdot 7,5^2 + 4 \cdot 12,5^2 + 7 \cdot 17,5^2 + 5 \cdot 22,5^2 + 3 \cdot 27,5^2) - \left(\frac{255}{14} \right)^2 = \frac{5000}{147}$$

$$S_1 = \sqrt{\frac{5000}{147}} \approx 5,83$$

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu số nhà đầu tư vào lĩnh vực B là: 7,01 (làm tròn đến hàng phần trăm).

Xét mẫu số liệu của số nhà đầu tư vào lĩnh vực B:

Cỡ mẫu là $n_2 = 5 + 4 + 6 + 2 + 4 = 21$

$$\text{Số trung bình: } \bar{x}_2 = \frac{7,5 \cdot 5 + 12,5 \cdot 4 + 17,5 \cdot 6 + 22,5 \cdot 2 + 27,5 \cdot 4}{21} = \frac{695}{42}$$

$$S_2^2 = \frac{1}{21} (5 \cdot 7,5^2 + 4 \cdot 12,5^2 + 6 \cdot 17,5^2 + 2 \cdot 22,5^2 + 4 \cdot 27,5^2) - \left(\frac{695}{42} \right)^2 = \frac{21650}{441}$$

$$S_2 = \sqrt{\frac{21650}{441}} \approx 7,01$$

» **Chọn ĐÚNG.**

(c) Về trung bình, đầu tư vào lĩnh vực B đem lại tiền lãi cao hơn lĩnh vực A.

$$\text{Số trung bình: } \bar{x}_1 = \frac{7,5 \cdot 2 + 12,5 \cdot 4 + 17,5 \cdot 7 + 22,5 \cdot 5 + 27,5 \cdot 3}{21} = \frac{255}{14} \approx 18,21$$

$$\text{Số trung bình: } \bar{x}_2 = \frac{7,5 \cdot 5 + 12,5 \cdot 4 + 17,5 \cdot 6 + 22,5 \cdot 2 + 27,5 \cdot 4}{21} = \frac{695}{42} \approx 16,55$$

Về trung bình, đầu tư vào lĩnh vực A đem lại tiền lãi cao hơn lĩnh vực B.

» **Chọn SAI.**

(d) Nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực A có xu hướng phân tán rộng hơn so với tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực B.

Ta có: $S_1 < S_2$

Vậy nếu so sánh theo độ lệch chuẩn thì tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực B có xu hướng phân tán rộng hơn so với tiền lãi của các nhà đầu tư trong lĩnh vực A.

» **Chọn SAI.**

» **Câu 31.** Bác sĩ A điều trị 18 bệnh nhân mỡ máu bằng cách xét nghiệm Cholesterol toàn phần trong buổi sáng điều trị như sau:

3,8	4,0	3,8	4,2	4,3	4,5	4,1	4,6	4,8
5,0	5,2	5,1	4,7	5,3	5,6	5,8	5,6	4,4

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai
(a)	Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên bảng 1, độ lệch chuẩn của mẫu số liệu trên bảng 0,61 do bác sĩ A điều trị.		
(b)	Bảng tần số ghép nhóm với nhóm đầu tiên là $[3,7; 4,14)$ và độ dài mỗi nhóm bằng 0,44 do bác sĩ A điều trị được thống kê dưới đây		

Chi số Cholesterol toàn phần do bác sĩ A điều trị	[3,7;4,14)	[4,14;4,58)	[4,58;5,02)	[5,02;5,46)	[5,46;5,9)
Số bệnh nhân	4	3	5	3	3

(c) Giá trị độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm đầu tiên là [3,7;4,14) và độ dài mỗi nhóm bằng 0,44 do bác sĩ A điều trị là 0,58

(d) Biết rằng bác sĩ B cũng điều trị 18 bệnh nhân trên với với nhóm đầu tiên là [3,7;4,14) và độ dài mỗi nhóm bằng 0,44 được thống kê dưới đây:

Chi số Cholesterol toàn phần do bác sĩ B điều trị	[3,7;4,14)	[4,14;4,58)	[4,58;5,02)	[5,02;5,46)	[5,46;5,9)
Số bệnh nhân	3	4	3	4	4

» **Lời giải**

(a) Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên bằng 1, độ lệch chuẩn của mẫu số liệu trên bằng 0,61 do bác sĩ A điều trị.

Sắp xếp lại bảng số liệu theo thứ tự không giảm như sau:

$$3,8; 3,8; 4,0; 4,1; 4,2; 4,3; 4,4; 4,4; 4,5; 4,6; 4,7; 4,8; 5,0; 5,1; 5,2; 5,3; 5,6; 5,6; 5,8$$

Gọi $x_1; x_2; \dots; x_{18}$ là mẫu số liệu gốc của 18 bệnh nhân mổ máu bằng cách xét nghiệm Cholesterol toàn phần trong một ngày theo thứ tự không giảm.

$$\text{Trung vị } Q_2 = \frac{1}{2}(x_9 + x_{10}) = \frac{1}{2}(4,6 + 4,7) = 4,65.$$

Tứ phân vị thứ nhất của trung vị của nửa số liệu bên trái Q_2 là $Q_1 = 4,2$.

Tứ phân vị thứ nhất của trung vị của nửa số liệu bên phải Q_2 là $Q_3 = 5,2$.

Khoảng tứ phân vị của mẫu số liệu trên $\Delta Q = Q_3 - Q_1 = 5,2 - 4,2 = 1$.

Số trung bình của mẫu số liệu trên do bác sĩ A điều trị bằng

$$\bar{x} = \frac{2.3,8 + 4,0 + 4,1 + 4,2 + 4,3 + 4,4 + 4,4 + 4,5 + 4,6 + 4,7 + 4,8 + 5,0 + 5,1 + 5,2 + 5,3 + 2.5,6 + 5,8}{18} = \frac{212}{18} = \frac{212}{18}$$

Phương sai của mẫu số liệu trên do bác sĩ A điều trị bằng

$$S^2 = \frac{x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + \dots + x_{18}^2}{18} - \bar{x}^2 = \frac{3023}{18} - \bar{x}^2 = \frac{3023}{18} - \bar{x}^2$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu trên do bác sĩ A điều trị bằng $\sigma = \sqrt{S^2} = 0,61$.

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Bảng tần số ghép nhóm với nhóm đầu tiên là [3,7;4,14) và độ dài mỗi nhóm bằng 0,44 do bác sĩ A điều trị được thống kê dưới đây

Chi số Cholesterol toàn phần do bác sĩ A điều trị	[3,7;4,14)	[4,14;4,58)	[4,58;5,02)	[5,02;5,46)	[5,46;5,9)
Số bệnh nhân	4	4	4	3	3

» **Chọn SAI.**

(c) Giá trị độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm đầu tiên là [3,7;4,14) và độ dài mỗi nhóm bằng 0,44 do bác sĩ A điều trị là 0,58

Chỉ số Cholesterol toàn phần do bác sĩ A điều trị	[3,7;4,14)	[4,14;4,58)	[4,58;5,02)	[5,02;5,46)	[5,46;5,9)
Giá trị đại diện	3,92	4,36	4,8	5,24	5,68
Số bệnh nhân	4	4	4	3	3

Số trung bình của mẫu số liệu trên do bác sĩ A điều trị bằng

$$\bar{x}_A = \frac{4 \cdot 3,92 + 4 \cdot 4,36 + 4 \cdot 4,8 + 3 \cdot 5,24 + 3 \cdot 5,68}{18} = \frac{709}{150}$$

Phương sai của mẫu số liệu trên do bác sĩ A điều trị bằng

$$S_A^2 = \frac{4 \cdot 3,92^2 + 4 \cdot 4,36^2 + 4 \cdot 4,8^2 + 3 \cdot 5,24^2 + 3 \cdot 5,68^2}{18} - \left(\frac{709}{150}\right)^2 = \frac{2783}{7500}$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu trên do bác sĩ A điều trị bằng $\sigma_A = \sqrt{S_A^2} = 0,609$.

» **Chọn SAI.**

(d) Biết rằng bác sĩ B cũng điều trị 18 bệnh nhân trên với với nhóm đầu tiên là [3,7;4,14) và độ dài mỗi nhóm bằng 0,44 được thống kê dưới đây

Chỉ số Cholesterol toàn phần do bác sĩ B điều trị	[3,7;4,14)	[4,14;4,58)	[4,58;5,02)	[5,02;5,46)	[5,46;5,9)
Giá trị đại diện	3,92	4,36	4,8	5,24	5,68
Số bệnh nhân	3	4	3	4	4

Số trung bình của mẫu số liệu trên do bác sĩ B điều trị bằng

$$\bar{x}_B = \frac{3 \cdot 3,92 + 4 \cdot 4,36 + 3 \cdot 4,8 + 4 \cdot 5,24 + 4 \cdot 5,68}{18} = \frac{1091}{225}$$

Phương sai của mẫu số liệu trên do bác sĩ B điều trị bằng

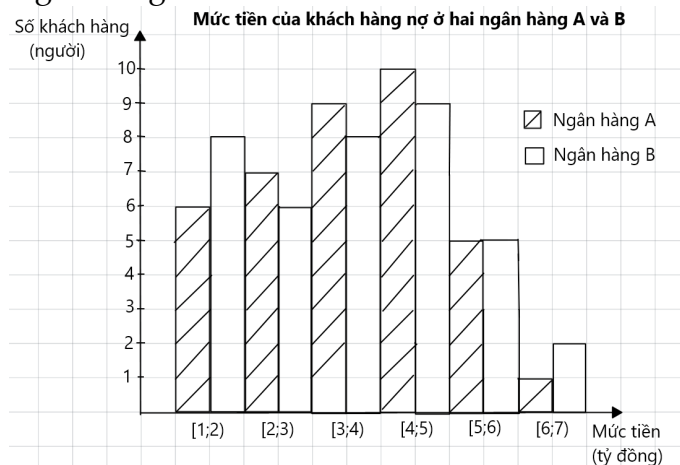
$$S_B^2 = \frac{3 \cdot 3,92^2 + 4 \cdot 4,36^2 + 3 \cdot 4,8^2 + 4 \cdot 5,24^2 + 4 \cdot 5,68^2}{18} - \left(\frac{1091}{225}\right)^2 \approx 0,3848$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu trên do bác sĩ B điều trị bằng $\sigma_B = \sqrt{S_B^2} = 0,62$.

Vì $\sigma_A < \sigma_B$ nên so sánh về độ lệch chuẩn thì chỉ số Cholesterol toàn phần bác sĩ A điều trị ít phân tán hơn bác sĩ B điều trị.

» **Chọn ĐÚNG.**

» **Câu 32.** Biểu đồ dưới đây biểu thị kết quả thu thập được về mức tiền (đơn vị: tỷ đồng) của một số khách hàng nợ ở hai ngân hàng A và B.

Xét tính đúng/sai các mệnh đề sau:

	Mệnh đề	Đúng	Sai																												
(a)	Bảng giá trị đại diện cho mỗi nhóm và bảng tần số ghép nhóm cho mẫu số liệu tương ứng với biểu đồ trên <table border="1" style="margin: 10px auto;"> <thead> <tr> <th>Mức tiền (tỷ đồng)</th> <th>[1;2)</th> <th>[2;3)</th> <th>[3;4)</th> <th>[4;5)</th> <th>[5;6)</th> <th>[6;7)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Mức tiền đại diện (tỷ đồng)</td> <td>1,5</td> <td>2,5</td> <td>3,5</td> <td>4,5</td> <td>5,5</td> <td>6,5</td> </tr> <tr> <td>Số khách hàng ngân hàng A</td> <td>6</td> <td>7</td> <td>9</td> <td>10</td> <td>5</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Số khách hàng ngân hàng B</td> <td>8</td> <td>6</td> <td>8</td> <td>9</td> <td>5</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Mức tiền (tỷ đồng)	[1;2)	[2;3)	[3;4)	[4;5)	[5;6)	[6;7)	Mức tiền đại diện (tỷ đồng)	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5	Số khách hàng ngân hàng A	6	7	9	10	5	1	Số khách hàng ngân hàng B	8	6	8	9	5	2		
Mức tiền (tỷ đồng)	[1;2)	[2;3)	[3;4)	[4;5)	[5;6)	[6;7)																									
Mức tiền đại diện (tỷ đồng)	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5																									
Số khách hàng ngân hàng A	6	7	9	10	5	1																									
Số khách hàng ngân hàng B	8	6	8	9	5	2																									
(b)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của ngân hàng A bằng $\frac{661}{361}$.																														
(c)	Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của ngân hàng B bằng $\frac{3221}{1444}$.																														
(d)	Người ta dùng độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của số tiền khách hàng nợ ngân hàng. Ngân hàng nào có độ lệch chuẩn cao hơn thì có độ rủi ro lớn hơn. Theo quan điểm trên, độ rủi ro của ngân hàng A cao hơn ngân hàng B.																														

✎ **Lời giải**

(a) Bảng giá trị đại diện cho mỗi nhóm và bảng tần số ghép nhóm cho mẫu số liệu tương ứng với biểu đồ trên

Mức tiền (tỷ đồng)	[1;2)	[2;3)	[3;4)	[4;5)	[5;6)	[6;7)
Mức tiền đại diện (tỷ đồng)	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5
Số khách hàng ngân hàng A	6	7	9	10	5	1
Số khách hàng ngân hàng B	8	6	8	9	5	2

» **Chọn ĐÚNG.**

(b) Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của ngân hàng A bằng $\frac{661}{361}$.

Số trung bình của mẫu số liệu ngân hàng A bằng

$$\bar{x}_A = \frac{6 \cdot 1,5 + 7 \cdot 2,5 + 9 \cdot 3,5 + 10 \cdot 4,5 + 5 \cdot 5,5 + 1 \cdot 6,5}{38} = \frac{137}{38}$$

Phương sai của mẫu số liệu ngân hàng A bằng

$$S_A^2 = \frac{6 \cdot 1,5^2 + 7 \cdot 2,5^2 + 9 \cdot 3,5^2 + 10 \cdot 4,5^2 + 5 \cdot 5,5^2 + 1 \cdot 6,5^2}{38} - \left(\frac{137}{38} \right)^2 = \frac{661}{361}$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ngân hàng A bằng $\sigma_A = \sqrt{S_A^2} = \frac{\sqrt{661}}{19}$.

» **Chọn SAI.**

(c) Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của ngân hàng B bằng $\frac{3221}{1444}$.

Số trung bình của mẫu số liệu ngân hàng B bằng

$$\bar{x}_B = \frac{8 \cdot 1,5 + 6 \cdot 2,5 + 8 \cdot 3,5 + 9 \cdot 4,5 + 5 \cdot 5,5 + 2 \cdot 6,5}{38} = \frac{68}{19}$$

Phương sai của mẫu số liệu ngân hàng B bằng

$$S_B^2 = \frac{8 \cdot 1,5^2 + 6 \cdot 2,5^2 + 8 \cdot 3,5^2 + 9 \cdot 4,5^2 + 5 \cdot 5,5^2 + 2 \cdot 6,5^2}{38} - \left(\frac{68}{19} \right)^2 = \frac{3221}{1444}$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ngân hàng B bằng $\sigma_B = \sqrt{S_B^2} = \sqrt{\frac{3221}{1444}}$.

» **Chọn SAI.**

(d) Người ta dùng độ lệch chuẩn để so sánh mức độ rủi ro của số tiền khách hàng nợ ngân hàng. Ngân hàng nào có độ lệch chuẩn cao hơn thì có độ rủi ro lớn hơn. Theo quan điểm trên, độ rủi ro của ngân hàng A cao hơn ngân hàng B

Vì $\sigma_A < \sigma_B$ nên rủi ro của ngân hàng A thấp hơn rủi ro của ngân hàng B khi cho khách hàng vay nợ.

» **Chọn SAI.**

C. Câu hỏi – Trả lời ngắn

» **Câu 33.** Bảng thống kê sau cho biết điện năng tiêu thụ của 30 hộ ở một khu dân cư trong một tháng như sau (đơn vị: kW):

50	47	30	65	63	70	38	34	48	53	33	39	32	40	50
55	50	61	37	37	43	35	65	60	31	33	41	45	55	59

Chuyển mẫu số liệu trên sang mẫu số liệu ghép nhóm gồm 8 nhóm có độ dài bằng nhau và bằng 5 như sau:

Giá trị	[30;35)	[35;40)	[40;45)	[45;50)	[50;55)	[55;60)	[60;65)	[65;70]
Số lượng	6	5	3	x	4	3	y	z

Tính giá trị của $S = 43x + 47y + 1000z$

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 3270**

Giá trị nhỏ nhất là 30, giá trị lớn nhất là 70 nên khoảng biến thiên là $70 - 30 = 40$.

Tổng độ dài của 8 nhóm là 40 nên ta được các nhóm như sau:

[30;35), [35;40), [40;45), [45;50), [50;55), [55;60), [60;65), [65;70].

Đếm số giá trị thuộc mỗi nhóm ta có mẫu số liệu ghép nhóm như sau:

Giá trị	[30;35)	[35;40)	[40;45)	[45;50)	[50;55)	[55;60)	[60;65)	[65;70]
Số lượng	6	5	3	3	4	3	3	3

Vậy $S = 43x + 47y + 1000z = 43.3 + 47.3 + 1000.3 = 3270$.

» **Câu 34.** Doanh thu bán hàng trong 20 ngày được lựa chọn ngẫu nhiên của một cửa hàng được ghi lại ở bảng sau (đơn vị: triệu đồng):

Doanh thu	[5;7)	[7;9)	[9;11)	[11;13)	[13;15)
Số ngày	2	7	7	3	1

Số trung bình của mẫu số liệu trên bằng bao nhiêu?

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 9,4**

Bảng tần số ghép nhóm theo giá trị đại diện là

Doanh thu	[5;7)	[7;9)	[9;11)	[11;13)	[13;15)
Giá trị đại diện	6	8	10	12	14
Số ngày	2	7	7	3	1

Số trung bình: $\bar{x} = \frac{2.6 + 7.8 + 7.10 + 3.12 + 1.14}{20} = 9,4$

» **Câu 35.** Điều tra 42 học sinh của một lớp 12 về số giờ tự học ở nhà, người ta có bảng thống kê sau:

Số giờ tự học	[1; 2)	[2; 3)	[3; 4)	[4; 5)	[5; 6)
Số học sinh	8	10	12	9	3

Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 1,431**

Chọn giá trị đại diện cho mẫu số liệu, ta có:

Số giờ tự học	[1; 2)	[2; 3)	[3; 4)	[4; 5)	[5; 6)
Giá trị đại diện	1,5	2,5	3,5	4,5	5,5
Số học sinh	8	10	12	9	3

Số giờ học trung bình là:

$$\bar{x} = \frac{8 \cdot 1,5 + 10 \cdot 2,5 + 12 \cdot 3,5 + 9 \cdot 4,5 + 3 \cdot 5,5}{42} = \frac{68}{21} \approx 3,238.$$

Phương sai là:

$$S^2 = \frac{1}{42} \left[8 \cdot (1,5)^2 + 10 \cdot (2,5)^2 + 12 \cdot (3,5)^2 + 9 \cdot (4,5)^2 + 3 \cdot (5,5)^2 \right] - \left(\frac{68}{21} \right)^2 = \frac{2525}{1764} \approx 1,431.$$

» **Câu 36.** Thống kê điểm trắc nghiệm môn Tiếng Anh của 40 học sinh, người ta có bảng sau:

Điểm	[20; 30)	[30; 40)	[40; 50)	[50; 60)	[60; 70)	[70; 80)	[80; 90)	[90; 100)
Số học sinh	3	5	5	8	7	5	3	4

Tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 404,75**

Chọn giá trị đại diện cho mẫu số liệu, ta có:

Điểm	[20; 30)	[30; 40)	[40; 50)	[50; 60)	[60; 70)	[70; 80)	[80; 90)	[90; 100)
Giá trị đại diện	25	35	45	55	65	75	85	95
Số học sinh	3	5	5	8	7	5	3	4

Điểm trung bình là:

$$\bar{x} = \frac{3 \cdot 25 + 5 \cdot 35 + 5 \cdot 45 + 8 \cdot 55 + 7 \cdot 65 + 5 \cdot 75 + 3 \cdot 85 + 4 \cdot 95}{40} = 59,5.$$

Phương sai là:

$$S^2 = \frac{1}{40} \left[3 \cdot (25)^2 + 5 \cdot (35)^2 + 5 \cdot (45)^2 + 8 \cdot (55)^2 + 7 \cdot (65)^2 + 5 \cdot (75)^2 + 3 \cdot (85)^2 + 4 \cdot (95)^2 \right] - (59,5)^2 = 404,75$$

» **Câu 37.** Thống kê doanh thu (đơn vị: triệu đô la) của 20 công ty sản xuất ô tô trong năm 2023, người ta có bảng sau:

Doanh thu	[0; 20)	[20; 40)	[40; 60)	[60; 80)	[80; 100)
Số công ty	5	5	6	2	2

Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 24,88**

Chọn giá trị đại diện cho mẫu số liệu, ta có:

Doanh thu	[0; 20)	[20; 40)	[40; 60)	[60; 80)	[80; 100)
Giá trị đại diện	10	30	50	70	90
Số công ty	5	5	6	2	2

Điểm trung bình là:

$$\bar{x} = \frac{5 \cdot 10 + 5 \cdot 30 + 6 \cdot 50 + 2 \cdot 70 + 2 \cdot 90}{20} = 41.$$

Phương sai là:

$$S^2 = \frac{1}{20} [5 \cdot (10)^2 + 5 \cdot (30)^2 + 6 \cdot (50)^2 + 2 \cdot (70)^2 + 2 \cdot (90)^2] - (41)^2 = 619.$$

Độ lệch chuẩn: $S = \sqrt{619} \approx 24,88$.

» **Câu 38.** Điều tra về số tiền mua sách (đơn vị: nghìn đồng) trong một năm của 50 học sinh trong một trường THPT, người ta có bảng sau:

Số tiền mua sách	[0; 200)	[200; 400)	[400; 600)	[600; 800)	[800; 1000)
Số học sinh	29	11	3	4	3

Tính độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên.

» *Lời giải*

✓ **Trả lời: 242,29**

Chọn giá trị đại diện cho mẫu số liệu, ta có:

Số tiền mua sách	[0; 200)	[200; 400)	[400; 600)	[600; 800)	[800; 1000)
Giá trị đại diện	100	300	500	700	900
Số học sinh	29	11	3	4	3

Điểm trung bình là:

$$\bar{x} = \frac{29 \cdot 100 + 11 \cdot 300 + 3 \cdot 500 + 4 \cdot 700 + 3 \cdot 900}{50} = 264.$$

Phương sai là:

$$S^2 = \frac{1}{50} [29 \cdot (100)^2 + 11 \cdot (300)^2 + 3 \cdot (500)^2 + 4 \cdot (700)^2 + 3 \cdot (900)^2] - (264)^2 = 58704.$$

Độ lệch chuẩn: $S = \sqrt{58704} \approx 242,29$.

» **Câu 39.** Tốc độ của 20 xe hơi khi đi qua một trạm kiểm tra tốc độ (đơn vị: km/h) được thống kê lại như sau. Hãy tính phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm với nhóm đầu tiên là [42; 46) và độ dài mỗi nhóm bằng 4. (làm tròn đến hàng phần mười)

42   43,4   43,4   46,5   46,7   46,8   47,5   47,7   48,1   48,4
50,8   52,1   52,7   53,9   54,8   55,6   57,5   59,6   60,3   61,1

» *Lời giải*

✓ **Trả lời: 26,6**

Ta lập được bảng số liệu ghép nhóm theo giá trị đại diện như sau:

Tốc độ (km/h)	[42; 46)	[46; 50)	[50; 54)	[54; 58)	[58; 62)
Giá trị đại diện	44	48	52	56	60
Số xe	3	7	4	3	3

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$\bar{x} = \frac{3 \cdot 44 + 7 \cdot 48 + 4 \cdot 52 + 3 \cdot 56 + 3 \cdot 60}{20} = 51,2$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là:

$$S^2 = \frac{1}{20}(3 \cdot 44^2 + 7 \cdot 48^2 + 4 \cdot 52^2 + 3 \cdot 56^2 + 3 \cdot 60^2) - (51,2)^2 \approx 26,6$$

» **Câu 40.** Một giống cây xoan đào được trồng tại hai địa điểm A và B. Người ta thống kê đường kính thân của một số cây xoan đào 5 năm tuổi ở bảng sau. Gọi phương sai đường kính thân của một số cây xoan đào 5 năm tuổi ở địa điểm A và địa điểm B lần lượt là S_A^2 và S_B^2 . Tính $S_A^2 - S_B^2$ bằng bao nhiêu?

Đường kính (cm)	[30;32)	[32;34)	[34;36)	[36;38)	[38;40)
Số cây trồng ở địa điểm A	25	38	20	10	9
Số cây trồng ở địa điểm B	22	27	19	14	14

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 1,91**

Ta lập bảng theo giá trị đại diện như sau:

Đường kính (cm)	[30;32)	[32;34)	[34;36)	[36;38)	[38;40)
Giá trị đại diện	31	33	35	37	39
Số cây trồng ở địa điểm A	25	38	20	10	9
Số cây trồng ở địa điểm B	22	27	19	14	14

Cỡ mẫu: $n_A = 25 + 38 + 20 + 10 + 9 = 100$; $n_B = 22 + 27 + 19 + 14 + 14 = 100$

Đường kính trung bình của thân cây xoan đào trồng tại địa điểm A là:

$$\bar{x}_A = \frac{25 \cdot 31 + 38 \cdot 33 + 20 \cdot 35 + 10 \cdot 37 + 9 \cdot 39}{100} = 33,72$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm về đường kính của thân cây xoan đào trồng tại địa điểm A là:

$$S_A^2 = \frac{1}{100}(25 \cdot 31^2 + 38 \cdot 33^2 + 20 \cdot 35^2 + 10 \cdot 37^2 + 9 \cdot 39^2) - (33,72)^2 \approx 5,40$$

Đường kính trung bình của thân cây xoan đào trồng tại địa điểm B là:

$$\bar{x}_B = \frac{22 \cdot 31 + 27 \cdot 33 + 19 \cdot 35 + 14 \cdot 37 + 14 \cdot 39}{100} = 34,5$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm về đường kính của thân cây xoan đào trồng tại địa điểm B là:

$$S_B^2 = \frac{1}{100}(22 \cdot 31^2 + 27 \cdot 33^2 + 19 \cdot 35^2 + 14 \cdot 37^2 + 14 \cdot 39^2) - (34,5)^2 = 7,31$$

Vậy $|S_A^2 - S_B^2| = |5,40 - 7,31| = 1,91$

» **Câu 41.** Thời gian hoàn thành một bài viết chính tả của một số học sinh lớp 4 hai trường X và Y được ghi lại ở bảng sau. Gọi độ lệch chuẩn thời gian hoàn thành một bài viết chính tả của một số học sinh lớp 4 ở trường X và Y lần lượt là S_X và S_Y . Tính $S_X - S_Y$ bằng bao nhiêu?

Thời gian (Phút)	[6;7)	[7;8)	[8;9)	[9;10)	[10;11)
Số học sinh trường X	8	10	13	10	9
Số học sinh trường Y	4	12	17	14	3

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 0,29**

Ta lập bảng theo giá trị đại diện như sau:

Thời gian (Phút)	[6;7)	[7;8)	[8;9)	[9;10)	[10;11)
Giá trị đại diện	6,5	7,5	8,5	9,5	10,5
Số học sinh trường X	8	10	13	10	9
Số học sinh trường Y	4	12	17	14	3

Cỡ mẫu $n_x = 8 + 10 + 13 + 10 + 9 = 50$, $n_y = 4 + 12 + 17 + 14 + 3 = 50$.

Thời gian trung bình hoàn thành một bài viết chính tả của học sinh trường X là:

$$\bar{x}_x = \frac{8 \cdot 6,5 + 10 \cdot 7,5 + 13 \cdot 8,5 + 10 \cdot 9,5 + 9 \cdot 10,5}{50} = 8,54$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm của trường X là:

$$s_x^2 = \frac{1}{50} \left[8 \cdot (6,5)^2 + 10 \cdot (7,5)^2 + 13 \cdot (8,5)^2 + 10 \cdot (9,5)^2 + 9 \cdot (10,5)^2 \right] - (8,54)^2 = 1,76$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của trường X là:

$$s_x = \sqrt{s_x^2} = \sqrt{1,76} \approx 1,33$$

Thời gian trung bình hoàn thành một bài viết chính tả của học sinh trường Y là:

$$\bar{x}_y = \frac{4 \cdot 6,5 + 12 \cdot 7,5 + 17 \cdot 8,5 + 14 \cdot 9,5 + 3 \cdot 10,5}{50} = 8,5$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm của trường Y là:

$$s_y^2 = \frac{1}{50} \left[4 \cdot (6,5)^2 + 12 \cdot (7,5)^2 + 17 \cdot (8,5)^2 + 14 \cdot (9,5)^2 + 3 \cdot (10,5)^2 \right] - (8,5)^2 = 1,08$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm của trường Y là:

$$s_y = \sqrt{s_y^2} = \sqrt{1,08} \approx 1,04$$

Vậy $s_x - s_y = 1,33 - 1,04 = 0,29$

» **Câu 42.** Kết quả 40 lần nhảy xa của vận động viên HUY được thống kê trong bảng sau (đơn vị: mét):

Nhóm	Tần số
[6,22; 6,46)	3
[6,46; 6,70)	7
[6,70; 6,94)	5
[6,94; 7,18)	20
[7,18; 7,42)	5
	$n = 40$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên là bao nhiêu? (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm)

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 0,26**

Ta có bảng thống kê sau:

Nhóm	Giá trị đại diện	Tần số
[6,22;6,46)	6,34	3
[6,46;6,70)	6,58	7
[6,70;6,94)	6,82	5
[6,94;7,18)	7,06	20
[7,18;7,42)	7,30	5
		$n = 40$

Số trung bình cộng của mẫu số liệu trên là

$$\bar{x} = \frac{3 \cdot 6,34 + 7 \cdot 6,58 + 5 \cdot 6,82 + 20 \cdot 7,06 + 5 \cdot 7,30}{40} = \frac{276,88}{40} \approx 6,92(\text{m}).$$

Vậy phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm biểu diễn kết quả 40 lần nhảy xa của vận động viên HUY cho bởi Bảng số liệu trên (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm) là:

$$S^2 = \frac{1}{40} (3 \cdot 6,34^2 + 7 \cdot 6,58^2 + 5 \cdot 6,82^2 + 20 \cdot 7,06^2 + 5 \cdot 7,30^2) - (6,92)^2 = \frac{2,9824}{40} \approx 0,07$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm trên là: $S \approx \sqrt{0,07} \approx 0,26(\text{m}).$

» **Câu 43.** Anh An đầu tư số tiền sử dụng vào hai lĩnh vực kinh doanh A, B . Anh An thống kê số tiền thu được mỗi tháng trong vòng 60 tháng theo từng lĩnh vực cho kết quả như sau:

Số tiền (triệu đồng)	[5;10)	[10;15)	[15;20)	[20;25)	[25;30)
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực A	20	5	10	5	20
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực B	5	10	30	10	5

So sánh giá trị trung bình và độ lệch chuẩn của số tiền thu được mỗi tháng khi bắt đầu tư vào từng lĩnh vực A, B . Kí hiệu $\Delta = S_A - S_B$ nếu $\Delta > 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực A "rủi ro" hơn, ngược lại nếu $\Delta < 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực B "rủi ro" hơn. Tính $\Delta = S_A - S_B$ (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm).

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: 3,42**

Chọn giá trị đại diện cho các nhóm dữ liệu có:

Giá trị đại diện	7,5	12,5	17,5	22,5	27,5
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực B	20	5	10	5	20
Số tháng đầu tư vào lĩnh vực A	5	10	30	10	5

» Xét mẫu số liệu của lĩnh vực A :

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_A = \frac{20 \cdot 7,5 + 5 \cdot 12,5 + 10 \cdot 17,5 + 5 \cdot 22,5 + 20 \cdot 27,5}{60} = 17,5 \text{ (triệu đồng)}$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_A^2 = \frac{1}{60} (20 \cdot 7,5^2 + 5 \cdot 12,5^2 + 10 \cdot 17,5^2 + 5 \cdot 22,5^2 + 20 \cdot 27,5^2) - (17,5)^2 = 70,83$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_A = \sqrt{S_A^2} = \sqrt{70,83} \approx 8,42.$

» Xét mẫu số liệu của lĩnh vực B :

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_B = \frac{5 \cdot 7,5 + 10 \cdot 12,5 + 30 \cdot 17,5 + 10 \cdot 22,5 + 5 \cdot 27,5}{60} = 17,5 \text{ (triệu đồng)}$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_B^2 = \frac{1}{60} (5 \cdot 7,5^2 + 10 \cdot 12,5^2 + 30 \cdot 17,5^2 + 10 \cdot 22,5^2 + 5 \cdot 27,5^2) - (17,5)^2 = 25$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_B = \sqrt{S_B^2} = \sqrt{25} = 5$.

$$\Rightarrow \Delta = S_A - S_B = 8,42 - 5 = 3,42$$

» **Câu 44.** Giá đóng cửa của một cổ phiếu là giá của cổ phiếu đó cuối một phiên giao dịch. Bảng sau thống kê giá đóng cửa (đơn vị: nghìn đồng) của hai mã cổ phiếu A và B trong 50 ngày giao dịch liên tiếp.

Giá đóng cửa	[120;122)	[122;124)	[124;126)	[126;128)	[128;130)
Cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Cổ phiếu B	16	4	3	6	21

So sánh giá trị trung bình và độ lệch chuẩn của số tiền thu được mỗi tháng khi bắt đầu tư vào từng lĩnh vực A, B . Kí hiệu $\Delta = S_A - S_B$ nếu $\Delta > 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực A “rủi ro” hơn, ngược lại nếu $\Delta < 0$ thì đầu tư vào lĩnh vực B “rủi ro” hơn. Tính $\Delta = S_A - S_B$ (làm tròn kết quả đến hàng phần trăm).

» **Lời giải**

✓ **Trả lời: -0,8**

Ta có bảng thống kê giá đóng cửa theo giá trị đại diện:

Giá trị đại diện	121	123	125	127	129
Cổ phiếu A	8	9	12	10	11
Cổ phiếu B	16	4	3	6	21

» Xét mẫu số liệu của cổ phiếu A :

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_A = \frac{8 \cdot 121 + 9 \cdot 123 + 12 \cdot 125 + 10 \cdot 127 + 11 \cdot 129}{50} = 125,28.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_A^2 = \frac{1}{50} (8 \cdot 121^2 + 9 \cdot 123^2 + 12 \cdot 125^2 + 10 \cdot 127^2 + 11 \cdot 129^2) - (125,28)^2 \approx 7,5.$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_A = \sqrt{S_A^2} = \sqrt{7,52} \approx 2,7$.

» Xét mẫu số liệu của cổ phiếu B :

Số trung bình của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$\bar{x}_B = \frac{16 \cdot 121 + 4 \cdot 123 + 3 \cdot 125 + 6 \cdot 127 + 21 \cdot 129}{50} = 125,28.$$

Phương sai của mẫu số liệu ghép nhóm là

$$S_B^2 = \frac{1}{50} (16 \cdot 121^2 + 4 \cdot 123^2 + 3 \cdot 125^2 + 6 \cdot 127^2 + 21 \cdot 129^2) - (125,28)^2 \approx 12,4$$

Độ lệch chuẩn của mẫu số liệu ghép nhóm là $S_B = \sqrt{S_B^2} = \sqrt{12,4} \approx 3,5$.

$$\Rightarrow \Delta = S_A - S_B = 2,7 - 3,5 = -0,8$$